

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI
PEDAGOGICKÁ FAKULTA
Katedra antropologie a zdravovědy

Bakalářská práce

Gabriela Jančíková

Anglický jazyk a Výchova ke zdraví se zaměřením na vzdělávání

**Street dance jako volnočasová aktivita u žáků 2. stupně
základních škol na Olomoucku**

Olomouc 2020

vedoucí práce: Mgr. Petr Zemánek, Ph.D.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Street dance jako volnočasová aktivita u žáků druhého stupně základních škol na Olomoucku“ vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury. Odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné. Souhlasím s prezenčním zpřístupněním bakalářské práce ke studijním účelům.

V Olomouci dne

Podpis

Děkuji Mgr. Petru Zemánkovi, Ph.D., za odborné vedení bakalářské práce, poskytování rad a materiálových podkladů k práci.

OBSAH

ÚVOD	6
1 CÍL PRÁCE	7
2 Hip-hopová kultura a její vývoj.....	8
2.1 70. léta 20. století.....	8
2.2 80. léta 20. století.....	10
2.3 90. léta 20. století.....	12
3 Elementy hip hopové kultury	14
3.1 Djing	14
3.2 MCing (rap)	16
3.3 Graffiti	20
3.4 Street dance.....	24
3.4.1 B-boying (Break dance)	24
3.4.2 Locking	29
3.4.3 Popping.....	31
3.4.4 House dance	33
3.4.5 Hip hop dance	35
3.4.6 Waacking.....	39
3.4.7 Vogue	40
3.4.8 Dancehall.....	41
3.4.9 Krump	43
4 Volný čas.....	45
4.1 Funkce volného času	47
4.2 Pedagogika volného času.....	50
4.3 Pedagog volného času	52
4.3.1 Osobnost a předpoklady pedagoga volného času	52
4.4 Výchova jako součást volného času	54

4.5	Volnočasové aktivity	56
4.5.1	Taneční školy street dance v Olomouci	58
5	Starší školní věk.....	60
6	Praktická část	64
6.1	METODIKA PRÁCE	64
6.2	Výzkumné otázky	66
6.3	Charakteristika výzkumného souboru	66
6.4	Organizace výzkumu	67
6.5	VÝSLEDKY	69
7	Diskuze.....	83
8	ZÁVĚR	85
9	REFERENČNÍ SEZNAM	86
10	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	90
11	SEZNAM TABULEK.....	91
12	SEZNAM OBRÁZKŮ	92
13	SEZNAM PŘÍLOH.....	93
14	PŘÍLOHA č.1	94
	PŘÍLOHY	

ÚVOD

Hlavním tématem mé bakalářské práce je street dance. Street dance je oblastí, která se v dnešní době stává fenoménem mezi mladými generacemi teenagerů, ale i jiných věkových skupin. Pojem street dance může být často zaměňován s pojmem hip hop, avšak je mezi nimi rozdíl. Hip hopen totiž můžeme mínit kulturu, nikoliv pouze taneční styly. Postupem času, jak se street dance vyvíjelo, byl hip hop zařazen jako jeden ze stylů street dance. Hip hop je s ohledem na historii brán jako celková kultura či dokonce umělecké hnutí reagující na rasismus a policejní brutalitu v tehdejšímu Brooklynu v New Yorku a v jiných částech USA. Jak bývá zvykem, každý jsme jiný, tudíž i v této době reakce na rasovou segregaci každého afroameričana byla jiná. Proto je možná hip hopová kultura úzce spjata s kriminalitou, drogami a vandalismem i v dnešní době.

Mým cílem je však objasnit cíle, s jakými tato kultura vznikala a jaké pozitiva tato kultura přinesla. Jedním z těchto pozitiv je minimálně již výše zmíněný street dance. V dnešní době se tento taneční styl stále vyvíjí a jeho charakter se stále mění. Již z názvu je jasné, kde tento taneční styl započal svůj vývoj. V překladu totiž street dance znamená „pouliční tanec“. Vznikal v ulicích a klubech především v chudších čtvrtích. Street dance je plnohodnotným stylem tance stejně jako např. balet. Je specifický svou originalitou pohybu a zároveň v nás rozvíjí vlastnosti jako je cílevědomost, píle, kreativita a trpělivost. Zároveň napomáhá procesu formování osobnosti a sociálnímu rozvoji jedince. Aby však street dance jako volnočasová aktivita rozvíjela v lidech tyto vlastnosti, musíme se této aktivitě svědomitě věnovat a vzdělávat jako při vykonávání kterékoliv jiné volnočasové aktivity. V žádném případě by jedinec tuto činnost neměl vykonávat z povinnosti. Lidé by se měli věnovat věcem, které je činí šťastnými.

Dalším důležitým aspektem při vykonávání jakékoliv volnočasové aktivity je motivace. Já sama se tomuto tanečnímu stylu věnuji od 8 let až dodnes. Vyzkoušela jsem si za svůj život obě role, roli žáka i lektora a vím, že motivovat sám sebe či někoho jiného je velmi těžké. Ráda bych tedy zjistila, jak se jednotlivé taneční školy staví k výuce street dance a jak se jejich žáci této volnočasové aktivitě věnují a proč.

1 CÍL PRÁCE

Cílem mé práce je shromáždit základní informace o hip hopové kultuře, ze které taneční styl street dance vznikl a objasnit tak zrození, vývoj a charakter tohoto tanečního stylu. Ráda bych nastínila charakter prostředí a sociální podmínky, ve kterých se hip hopová kultura začala formovat a jaké byly její cíle a principy. Dále bych se v této práci chtěla věnovat tématu volnočasových aktivit obecně. Objasnit jejich význam v našem každodenním životě.

V této práci bych také chtěla vymezit pojem volný čas, který s tímto tématem velmi úzce souvisí. Je zvykem, že výplň našeho volného času bývá naše hobby, koníčky či různé zájmy. Ty by nám pak měly přinášet potěšení.

V praktické části této práce bych se chtěla věnovat otázkám jako je: „Jakou část volného času týdně tvoří street dance jako volnočasová aktivita u žáků 2. stupně základních škol?“. Mým záměrem je zjistit, zda mládež na 2. stupni věnuje street dance jako volnočasové aktivitě i nějaký čas ve svém osobním volnu mimo pravidelné tréninky pod vedením lektora. Jestli má dítě snahu rozvíjet své dovednosti a znalosti v této oblasti z vlastní vůle a ambice.

Z mých osobních zkušeností vím, že tyto ambice se u dětí velmi liší. Některé děti přijmou street dance jako volnočasovou aktivitu a zároveň životní styl či součást jeho života. Zatímco pro jiné děti se jedná pouze o volnočasovou aktivitu, která má vyplnit část jejich volného času. S tímto pak souvisí další z mých dílčích cílů a tím je zjistit, jaké základní znalosti mají tanečníci o tomto stylu. Zároveň je mým cílem prohloubení mých dosavadních znalostí o této kultuře a tanečních stylech street dance.

2 HIP-HOPOVÁ KULTURA A JEJÍ VÝVOJ

„Hip hop je životní styl s rozvinutou a pestrou kulturou, vlastním jazykem, stylem oblékání, specifickou hudbou a myšlením, které se neustále vyvíjí.“¹ Hip hop může být definován různými způsoby. Hip hopen můžeme mínit konkrétní hudební žánr nebo konkrétní taneční disciplínu. Ve skutečnosti je tento pojem mnohem komplexnější. Jde spíše o městskou kulturu mládeže, která našla několik nových forem uměleckého vyjádření. Hip hopová kultura měla velmi silný vliv na celý svět v oblasti hudebních žánrů, módy, technologie, zábavního průmyslu, jazyka, vzdělání, politiky a tance.² Předchůdcem hip hopu jako hudebního žánru byl jazz, soul, disco, rock a funk. V dnešní době není hip hop součástí něčeho čemu říkáme mainstream, ale hip hop jako takový je mainstream. Podle slavného Dj Kool Herca je hip hop hlasem generací. Zároveň to však je něco, co dělají pro zábavu. Vždycky byl hip-hop o zábavě, ale také o přebírání jisté zodpovědnosti.³ Podle Fiedlera je hip-hop chápán jako kultura, která zahrnuje veškeré aspekty umění, které vychází z pouličního životního stylu.⁴

2.1 70. léta 20. století

Hip hopová kultura vznikala na začátku 70.let 20. století v americkém Bronxu, a to převážně v jižní části. Migrace Afroameričanů, Portorikánců a dalších karibských přistěhovalců způsobila segregaci společnosti. Tato jižní část Brooklynu se nacházela v ekonomické krizi. Nezaměstnanost byla velmi vysoká a průmysl na tom nebyl taktéž vůbec dobře. Lidé byli znepokojeni a měli strach o svou budoucnost. To zapříčinila také vzrůstající kriminalita, chudoba a obchodování s drogami. Lidé, kteří na tom nebyli finančně tak zle, utíkali spíše na předměstí. Budovy a domy byly zničeny téměř ve většině městských bloků. Gangy, násilí a drogy byly velmi častým jevem v ulicích newyorského ghetta. Lépe situovaná společnost však tuto

¹ FIEDLER, Martin, 2003. *Hip hop forever*. Olomouc: HANEX. ISBN 80-85783-41-X. s.11

² KABÁT, Ladislav. 2009. *Street Dance: B-boying*. In KABÁT, Ladislav. *Alyaschacrew.com* [online]. Olomouc, 20. července 2009 [cit. 2021-06-20]. V současné době doména nefunkční, čerpáno ze soukromých zdrojů mého tanečnicka lektora Ladislava Kabáta.

³ CHANG, Jeff, 2005. *Can't stop Won't stop*. 1. USA: Picador. ISBN 0-0919-0510-9.

⁴ FIEDLER, Martin, 2003. *Hip hop forever*. Olomouc: HANEX. ISBN 80-85783-41-X. s.11

problematiku cíleně přehlížela.⁵ Mládež prahnoucí po sebevyjádření a rekreaci vyhledávala právě tyto opuštěné budovy či parkoviště. Díky tomuto pak vznikaly různé zábavy, sešlosti a party v blocích, tzv. *block parties*. Tyto sešlosti daly ještě větší prostor pro rozvoj této kultury v 70. letech.

Za otce hip hopové kultury je považován Dj Kool Herc, který právě tyto sešlosti začal pořádat. Narodil se na Jamajce, kde se velmi inspiroval okolním prostředím. Svou inspiraci našel především v jamajských systémech zvuku, tzv. *sound systems* a také v tzv. *toastingu*, což může být považováno za předchůdce samotného rapu. Snažil se toastingem vzbudit v lidech ještě větší vášně k hudbě a k tanci prostřednictvím jednoduchých vět, které se rýmovaly. Svým způsobem je považován za revolucionáře, neboť v té době se v klubech a zábavách hrálo disco. Dj Kool Herc, vlastním jménem Clive Campbell, vynalezl v roce 1973 metodu, při které dokáže na gramofonu pro Dj s dvěma točnými na vinyly střídat dvě stejné instrumentální nahrávky. Nejde tedy jen o plynulý přechod mezi dvěma nahrávkami, ale o úplně nový zvuk. Tato instrumentální pasáž s bubny byla přezdívána jako "break". Tato pasáž vyburcovala ty nejlepší tanečníky, aby se ukázali.⁶ Odsud pochází pojem b-boy nebo b-girl. Tento pojem je v dnešní době pojmenováním tanečníka věnujícímu se tanečnímu stylu b-boying. B-boying jako takový bude objasněn v další kapitole mé práce. Tuhle DJ techniku Clive Campbell pojmenoval „Merry-go-round“, což v překladu do češtiny znamená kolotoč. Toto lze považovat za velmi důležitý průlom v oblasti hudebního průmyslu.

Zpočátku byl hip-hop založen na živé interakci společnosti na různých sešlostech a v klubech. Mnoho mladých lidí Dj Kool Herca velmi obdivovalo a chtěli se vydat jeho cestou. Na techniku se snažili dívat jinak a zkoušeli nové věci. Avšak zpočátku nebyly žádné hip hopové nahrávky, tudíž jste hip hop nemohli slyšet ani v rádiu. Kdo chtěl hip hop poslouchat, musel se dostat ke kazetovým nahrávkám. Tomu, co bylo na kazetovou pásku nahráno, říkáme mix-tape. Je to kompilace hudby z různých zdrojů. Nahrávání na kazetovou pásku vyžaduje pečlivost

⁵ CHANG, Jeff, 2005. *Can't stop Won't stop*. 1. USA: Picador. ISBN 0-0919-0510-9.

⁶ HARGER, Steven, 1984. *Hip Hop: The Illustrated History of Break Dancing, Rap Music, and Graffiti*. New York: St. Martin's Press. ISBN 978-0312373177.

a trpělivost. Autor kazety určuje obsah nahrávky, pauzy mezi jednotlivými zvukovými stopami a také jejich pořadí.⁷

V roce 1977 nastal pro hip hopovou kulturu velký zlom, když na 24 hodin přestala fungovat v celém New Yorku elektřina.⁸ Černošská společnost byla frustrovaná, neboť segregace a rasismus byly stále velkou součástí jejich života. Kriminalita a výskyt gangů byly stále vážným problémem společnosti. Proto když se vypla elektřina, lidé vyběhli do ulic a snažili se získat nejvíce toho, co potřebují. Velká většina mládeže sháněla právě technické vybavení pro Djing. Jeden z dalších průkopníků hip hopu byl Grandmaster Caz, který tento den popsal jako Vánoce pro černošský lid.⁹ Tento den umožnil hip hopové kultuře proniknout mnohem hlouběji do společnosti. Po této události vzniklo mnoho skupin, z angličtiny tzv. *crews*, které se hip hopu věnovaly. Konkurence se zvyšovala, a tak začínaly první boje o přízeň publika.

2.2 80. léta 20. století

Toto období je pro hip hopovou kulturu velmi významné, neboť začala pronikat hlouběji do společnosti a jejího podvědomí. Za přelomový okamžik můžeme považovat také rok 1979, který byl pro hip-hopovou kulturu velmi přínosný a odstartoval tak hip hopovou éru 80. let 20. století. Jak již bylo výše zmíněno, hip hop byl založen spíše na živém vystupování a neexistovala kromě kazet žádná oficiální nahrávka na vinylové desce až do roku 1979. Za první hip hopovou skladbu vydanou na vinylových deskách je považována skladba „Rapper’s Delight“ od skupiny The Sugarhill gang. Byla to první hip hopová skladba hraná v rádiu.¹⁰

Díky těmto událostem se hip-hopová kultura stala velmi populární a její vliv se rozšířil i do jiných amerických měst. Začal tak tedy oslovovat celou společnost. Primárně se k hip-hopu hlásí mladí lidé, kteří se snaží reagovat na problémy v tehdejší společnosti a prostřednictvím hip hopu se snažili poukazovat na podmínky, ve kterých žijí. Hip hop se stal v této době velmi dominantním a prosperujícím žánrem. Za přelomovou skladbu popisující realitu a tehdejší životní

⁷ VESELÝ, Karel, 2012. *Hudba ohně: radikální černá hudba od jazzu po hip hop a dále*. 2. vyd. V Praze: BiggBoss. ISBN 978-80-903973-5-4.

⁸PALACE, Steve, ©2018. *The Vintage news* [online]. [cit. 2021-6-25]. Dostupné z: <https://www.thevintagenews.com/2018/07/21/new-yorks-1977-blackout/>

⁹ Hip Hop Evolution Netflix [online]. 2016 [cit. 2021-06-20]. Dostupné z: <https://www.netflix.com/cz/>

¹⁰ VESELÝ, Karel, 2012. *Hudba ohně: radikální černá hudba od jazzu po hip hop a dále*. 2. vyd. V Praze: BiggBoss. ISBN 978-80-903973-5-4.

podmínky je skladba „The Message“ od skupiny Grandmaster Flash and the Furious five. Doposud byla většina skladeb poměrně pozitivní. Obsahem byly většinou různé vtipné slovní obraty, vyjádření k probíhajícím zábavám a celková propagace samotného umělce za cílem odproštění se právě od reality života afroameričanů právě v této době.¹¹ Obsah textu písní se tak začal měnit a umělci se tak chopili příležitosti se vyjádřit k negativním jevům společnosti jako je rasová segregace, chudoba a kriminalita.

Hip hopové prvky začali zahrnovat do svých skladeb i bělošské skupiny a interpreti. Hip hop byl také stále častěji hrán v rádiích. Někteří umělci vystupují v národní televizi. Televizní kanál MTV se také zasloužil o rozšíření hip hopu po celém světě. V roce 1983 vyšel první hip hopový dokument zvaný „Wildstyle“, který se věnuje všem elementům hip hopové kultury.¹² Vzniklé filmy a dokumenty, a hip hopové magazíny se zasloužily o proniknutí hip hopové kultury do komerčního prostředí.¹³

V roce 1984 byla založena nahrávací společnost Def Jam, která byla prvním hip hopovým labelem. Tato společnost sehrála klíčovou roli v šíření hip hopové kultury. Písně také získávají nový obsah, např. rapper LL Cool J přinesl tomuto hudebnímu žánru jakési zjemnění formou romantických textů.¹⁴ Toto období je charakterizováno četnými úspěchy hip hopových umělců. Bylo vydáno velké množství nahrávek a alb. Tato hip hopová éra je známá tím, že každá skladba, co vyšla, byla svým způsobem odlišná od předchozích a také velmi inovativní a vlivná.¹⁵ Například známá skupina Run-DMC vydala album „Run D.M.C.“, které se jako první hip hopové album stalo platinové a bylo oceněno jako zlatá deska. Styl oblékání této skupiny pak také ovlivnil budoucí generace hip-hopu.¹⁶

Jeff Chang popsal situaci, kdy se hip hop stal součástí medií, jako přemístění hip hopové hudby z ulic, parků a komunitních center do laboratoře, k čemuž došlo právě v 80. letech.¹⁷

¹¹ Hip Hop Evolution Netflix [online]. 2016 [cit. 2021-06-20]. Dostupné z: <https://www.netflix.com/cz/>

¹² FIEDLER, Martin, 2003. *Hip hop forever*. Olomouc: HANEX. ISBN 80-85783-41-X.

¹³ JÍROVÁ, Olga, 2012. *Hip hop in American culture*. Olomouc. Bakalářská práce. Univerzita Palackého Olomouc. Vedoucí práce Mgr. Jiří Flajšar, Ph.D.

¹⁴ VESELÝ, Karel, 2012. *Hudba ohně: radikální černá hudba od jazzu po hip hop a dále*. 2. vyd. V Praze: BiggBoss. ISBN 978-80-903973-5-4.

¹⁵ Hip Hop Evolution Netflix [online]. 2016 [cit. 2021-06-20]. Dostupné z: <https://www.netflix.com/cz/>

¹⁶ LEOVÁ, Ly, ©2019. *Tanec & Móda: Kde se vzalo široké hip hopové oblečení, do-ragy a teplákovky* [online]. [cit. 2021-6-25]. Dostupné z: <https://www.redbull.com/cz-cs/tanec-urban-moda-serie-hip-hop-umeni-design-ly-leova>

¹⁷ CHANG, Jeff, 2005. *Can't stop Won't stop*. 1. USA: Picador. ISBN 0-0919-0510-9.

V této době začíná mít hip hopová kultura problémy se zákony a cenzurou. N.W.A. jsou pronásledováni úřady za píseň „Fu*k the police“, kvůli tomu, že tato píseň podněcuje násilí a neúctu k policii.¹⁸

2.3 90. léta 20. století

Sám Dj Kool Herc jednou řekl: „Hip hop byl vždy o zábavě, ale také o přebírání zodpovědnosti. A teď máme platformu, skrze kterou můžeme promlouvat. Miliony lidí nás sledují. Pojdme si tedy poslechnout něco mocného. Řekněme lidem, co opravdu potřebují slyšet. Jak pomůžeme komunitě? Za čím stojíme?“¹⁹

V 90. letech tak byla hip hopová kultura na svém vrcholu, přestože FBI v roce 1990 předala zprávu Kongresu na téma „Rapová hudba a její vliv na národní bezpečnost“.²⁰ Hip hopoví umělci se stali ikonami. Jedním z nejpopulárnějších hip hopových podžánrů byl v tomto období bez pochyby gangsta rap. Gangsta rap spočívá v ostrém, agresivním, pestrém vyprávění pravdivých příběhů o městském způsobu života a zločinu. Vrcholným obdobím gangsta rapu je právě začátek devadesátých let. Mezi ikonické představitele gangsta rapu patří např. Tupac Shakur, Snoop dog, Ice-T a Ice Cube, skupina Onyx a Wu-Tang Clan. Díky Gangsta rapu se hip hop jako takový setkává s problémy spojenými s cenzurou a se zákony. Cenzura v očích nahrávacích společností nese určité riziko, avšak právě díky těmto represím, svobodě projevu, agresivnímu postoji k politickému systému se rappeři zviditelňují a jsou populárnější u mladých lidí, a to nejen u černošské populace.²¹

Jako další proudy hip hopové hudby Fiedler uvádí West Coast Rap a East Coast rap.²² Tento hudební hip hopový proud je rozdělen podle lokality na západní a východní pobřeží. Lišily se v konkrétním zvuku, neboť západní pobřeží vycházelo spíše z funku. Dále se hudba lišila lyrickým obsahem a slangem typickým pro danou oblast. Často proti sobě umělci i ostře vystupovali. Šlo především o rivalitu mezi členy nahrávací společnosti Bad boy records v New Yorku a členy nahrávací společnosti Deathrow records sídlící v Los Angeles a jejich fanoušky.

¹⁸ FIEDLER, Martin, 2003. *Hip hop forever*. Olomouc: HANEX. ISBN 80-85783-41-X.

¹⁹ CHANG, Jeff, 2005. *Can't stop Won't stop*. 1. USA: Picador. ISBN 0-0919-0510-9. s.13

²⁰ FIEDLER, Martin, 2003. *Hip hop forever*. Olomouc: HANEX. ISBN 80-85783-41-X. s.18

²¹ FIEDLER, Martin, 2003. *Hip hop forever*. Olomouc: HANEX. ISBN 80-85783-41-X.

²² FIEDLER, Martin, 2003. *Hip hop forever*. Olomouc: HANEX. ISBN 80-85783-41-X.

Zpočátku byla rivalita řešena pouze na profesionální úrovni v hudební sféře. Samozřejmě byl tento konflikt od začátku velkou součástí médií. Díky tomu si pak získal větší pozornost společnosti, která projevovala o hip hop stále větší zájem a zajistila tak mnohem lepší prodej. Vše vykulminovalo v roce 1994, kdy byl Tupac Shakur postřelen a okraden v nahrávacím studiu v New Yorku.²³ Obvinil z tohoto trestného činu rappera z východního pobřeží The Notorious B.I.G (Christopher Wallace) a Puff Daddyho (Sean Combs). Tento slet událostí zajistil přechod hudební války mezi východním pobřežím a západním do ulic.

V roce 1996 vše dospělo až k tomu, že byl nadějný a slavný umělec Tupac Shakur zastřelen. Pachatel je do dnešního dne neznámý. Jeho smrt rozvířila nenávist jednotlivých pobřeží, že brzy přijde ze západního pobřeží odpověď. O rok později, tedy v roce 1997, byl zastřelen Christopher Wallace neboli The Notorious B.I.G. při odjezdu z party v Los Angeles po předávání cen „The Soul Train Music Awards“.²⁴

„Hudba je někdy únikem a léčbou před realitou a jediný čas, kdy je člověk připraven na dialog je, když se stane tragédie. Když zemřel Tupac, The Notorious B.I.G. nebo Jam Master Jay, byl to moment, kdy lidé chtěli vést dialog. To však ale bylo příliš pozdě. Mnoho lidí nevyužívá výhody hip hopu ve smyslu vypořádání se s vážnými problémy, jako způsob pokusu věci změnit než přijde tragédie.“²⁵ Tato trnitá historie však přilákala více pozornosti a hip hop zase nabývá hodnoty a popularity v očích společnosti.

V tomto období však můžeme mluvit o jakémsi zaprodání hip hopu, kdy tato kultura podléhá materialismu a konzumnímu stylu společnosti. Častými tématy skladeb je násilí, sex, ženy a drogy. Útěk z městských ghett za slávou a bohatstvím je vyobrazen i ve videoklipech. Éra devadesátých let může být pro některé velmi rozporuplná. Na jednu stranu ji provází celosvětový úspěch a komercializace, ale zároveň je plná tragédie.²⁶

„V roce 1999 oznámil časopis Time, že hip hop se s osmdesáti jedna miliony prodaných kompakťů stal nejpopulárnějším segmentem hudebního průmyslu v USA.“²⁷

²³ FIEDLER, Martin, 2003. *Hip hop forever*. Olomouc: HANEX. ISBN 80-85783-41-X.

²⁴ FIEDLER, Martin, 2003. *Hip hop forever*. Olomouc: HANEX. ISBN 80-85783-41-X.

²⁵ CHANG, Jeff, 2005. *Can't stop Won't stop*. 1. USA: Picador. ISBN 0-0919-0510-9. s.12

²⁶ VESELÝ, Karel, 2012. *Hudba ohně: radikální černá hudba od jazzu po hip hop a dále*. 2. vyd. V Praze: BiggBoss. ISBN 978-80-903973-5-4. s.75-77)

²⁷ VESELÝ, Karel, 2012. *Hudba ohně: radikální černá hudba od jazzu po hip hop a dále*. 2. vyd. V Praze: BiggBoss. ISBN 978-80-903973-5-4. s.78

3 ELEMENTY HIP HOPOVÉ KULTURY

Fiedler ve své publikaci popisuje hip hop jako životní styl s rozvinutou a pestrou kulturou, s vlastním jazykem, stylem oblékání, specifickou hudbou a myšlením, který se neustále vyvíjí.²⁸ Jeff Chang zase ve své publikaci uvádí, že na hip hop můžeme nahlížet jako na subkulturu, která zastřešuje další čtyři elementy – Djing, MCing, Graffiti, B-boying.²⁹

Samotný Djing a MCing představuje hudební oblast hip hopové kultury, graffiti představují uměleckou oblast kultury a b-boying zase tu taneční neboli pohybovou. Navzájem se tyto oblasti kultury dodnes velmi silně ovlivňují a vyvíjely se bok po boku.

3.1 Djing

Djing neboli deejaying je základní formou vytváření hip-hopové hudby. Dj je zkratkou pro člověka, který pracuje s technikou jako jsou dva i více *turntables*, *mixer* a *sampler*.

Obr.č.1 – *turntable*

Obr.č.2 – *mixer*

Obr.č.3 – *sampler*

Zdroj obr. č. 1: Thomann: *DJ kontrolery* [online], ©2021. [cit. 2021-6-23]. Dostupné z: https://www.thomann.de/cz/rane_twelve_mk_iibattle_controller.htm?gpl=1&gclid=Cj0KCQjw4c

²⁸ FIEDLER, Martin, 2003. *Hip hop forever*. Olomouc: HANEX. ISBN 80-85783-41-X.

²⁹ CHANG, Jeff, 2005. *Can't stop Won't stop*. 1. USA: Picador. ISBN 0-0919-0510-9.

[OEBhDMARIsAA3XDRhwz-](#)

[0lYw7xyB6gy3vHHuqxW3XorpmCqZeOw4ejq14LWifcC5o9sF4aAkkjEALw_wcB](#)

Zdroj obr. č. 2: *Thomann: DJ kontrolery* [online], ©2021. [cit. 2021-6-23]. Dostupné z: https://www.thomann.de/cz/behringer_djx900_usb.htm?glp=1&gclid=Cj0KCQjw4cOEBhDMARIsAA3XDRhXh2xGSCdKLOPRlp8xJcIFeM_X9R8jzWqqGZzt4CUjiB5R5OreNvAaAv3vEALw_wcB

Zdroj obr. č. 3: *Thomann: vokální procesory* [online], ©2021. [cit. 2021-6-23]. Dostupné z: https://www.thomann.de/cz/roland_vt_4.htm

Pomocí této technologie pak Dj hraje publiku již nahrané zvukové nahrávky, ne živou hudbu. Pro Djing, jsou typické vinylové nosiče a na nich vinylové desky, které jsou přehrávány na dvou gramofonech (angl. turntable).³⁰ Tato technika spočívá ve zručnosti a dovednostech deejaye, aby ukázal, co všechno umí s deskami a pomocí svého pultu vytvořit. Každý Dj má při hraní vždy k dispozici sluchátka, která mu slouží k přípravě a poslechu následující skladby či zvuku. V klubech, kde hip hopový Dj hraje především, je nutné optimální ozvučení a zesílení přehrávaného zvuku. Toto zajišťuje zvuková soustava, tzv. sound system.

První zmínky o Djingu pochází z Jamajky zhruba z padesátých let dvacátého století. Právě odtamtud pochází kořeny Djingu, kde Djs používali basové přenosné zvukové systémy a role Dj byla stejná, jak ji známe dodnes.³¹ V roce 1967 imigroval z Jamajky již výše zmíněný Clive Campbell přezdívaný jako Dj Kool Herc, který do amerického Bronxu přinesl právě znalosti o jamajských systémech zvuku. Vynalezl techniku Djingu zvanou „Merry Go Round“, díky které byl schopen neustále za sebou přehrávat jím vybranou část skladby, tzv. „break“.³² Odtud také pochází pojem „break beat“, který označuje typ hudby, na kterou se dodnes tančí b-boying (breaking). Dj Kool Herc nepoložil jen základní kameny Djingu, ale i rapu. Pro jamajského Dje je typický tzv. „toasting“, což jsou různé pokřiky a hlášky, aby rozproudil dav. Zároveň

³⁰ KABÁT, Ladislav. 2009. *Street Dance: B-boying*. In KABÁT, Ladislav. *Alyaschcrew.com* [online]. Olomouc, 20. července 2009 [cit. 2021-06-20]. V současné době doména nefunkční, čerpáno ze soukromých zdrojů mého tanečníka lektora Ladislava Kabáta.

³¹ FIEDLER, Martin, 2003. *Hip hop forever*. Olomouc: HANEX. ISBN 80-85783-41-X.

³² HARGER, Steven, 1984. *Hip Hop: The Illustrated History of Break Dancing, Rap Music, and Graffiti*. New York: St. Martin's Press. ISBN 978-0312373177.

si tak udržoval komunikaci s publikem a ocenil příchozí. Zpočátku byla všechna pozornost směřována spíše k deejayi, postupem času však pozornost získává i vyvíjecí se Mcing neboli rap. Dalším průkopníkem deejayingu, který navázal na Dj Kool Herca je právě již výše zmíněný a velmi úspěšný Dj a rapper Grandmaster Flash, vlastním jménem Joseph Saddler. V mládí sám navštěvoval hudební sešlosti a zábavy pořádané Dj Kool Hercem a byl jeho prací fascinován. V mládí obcházel části amerického Bronxu a prohledával opuštěná auta, zahrady a ulice, kde by mohl najít elektroniku, ze které mohl vytvořit další inovace. Velkým průlomem bylo, když zjistil, že nad vinylovou deskou nemá absolutní kontrolu přehrávající gramofon neboli turntable, ale absolutní kontrolu má nad deskou on sám. Vynalezl tak techniku „backspin“, která je navazuje na techniku Dj Kool Herca „Merry go round“. Dále vynalezl techniku zvanou „punch phasing“. Tato technika spočívá v tom, že Dj vystihne konkrétní úsek skladby přehrávající se na jednom vinylovém nosiči, zatímco deska na druhém gramofonu stále hraje a nejedná se přitom o dvě stejné nahrávky.

Následovníkem a žákem Grandmaster Flashe byl Dj Grandwizard Theodore, který dovedl k dokonalosti jednu z dalších základních technik Djingu a tou je tzv. „scratching“.³³ Ten spočívá v tom, že Dj s právě přehrávanou deskou otáčí velmi prudce a svižně v momentu, kdy je jehla gramofonu v jedné z rýh. Hip hop se tímto naprosto odlišil od jiných tehdejších žánrů.

3.2 MCing (rap)

MCing bývá často používán jako synonymum pro rap. Vývoj tohoto elementu je úzce spjat s deejayingem, neboť jak už bylo řečeno, oba představují hudební složku hip hopové kultury. MC je zkratka pro „*master of ceremonies*“, později také „*microphone checker*“ nebo „*microphone controller*“.³⁴ MC nebo později rapper je nejdříve brán jako opora deejaye a pomáhá mu roztancovat dav pomocí různých rytmických sloganů. Například Chang ve své publikaci uvádí, že úkolem MC bylo na již výše zmíněných „*block parties*“ vybízet lidi k tanci a zabavit publikum během pauz různými vtipnými komentáři.³⁵ MCing neboli rap je považován za lidové

³³ KABÁT, Ladislav. 2009. *Street Dance: B-boying*. In KABÁT, Ladislav. *Alyaschacrew.com* [online]. Olomouc, 20. července 2009 [cit. 2021-06-20]. V současné době doména nefunkční, čerpáno ze soukromých zdrojů mého tanečnicka lektora Ladislava Kabáta.

³⁴ *Hip hop area: Rap: MCing* [online], ©2008. [cit. 2021-6-23]. Dostupné z: <http://www.hiphoparea.com/rap/mcing.html>

³⁵ CHANG, Jeff, 2005. *Can't stop Won't stop*. 1. USA: Picador. ISBN 0-0919-0510-9.

umění, které vznikalo spontánně a jeho prostřednictvím se mladí new yorčani dostávají k příležitosti mluvit o osobních zkušenostech života v ghettu a podmínkách v něm, životním stylu, sociálním postavení ve společnosti. „*Hudba americké černošské komunity odráží politické, sociální i ekonomické podmínky tehdejší doby.*“³⁶

Kořeny rapu jsou opět spojené s Jamajkou, odkud právě tento zvyk interakce mezi deejayem, emceem a publikem pochází. Na Jamajce v tomto případě mluvíme o „toastingu“, jehož tradici nám opět z Jamajky přináší přezdíváný otec hip hopu Clive Campbell neboli DJ Kool Herc. Clive Campbell a jeho sestra Cindy Campbell uspořádali první sešlost jednoho letního večera v roce 1973.³⁷ Cindy Campbell zorganizovala tuto sešlost do detailu včetně ručně vyráběných plakátů. Clive Campbell neboli Dj Kool Herc se postaral o hudbu a veškerou zábavu.

Později se ke Kool Hercovi přidává první oficiální MC zvaný Coke La Rock.³⁸ Zpočátku se jednalo převážně o improvizaci. V roce 1975 přispěl hip hopové kultuře velkým dílem umělec zvaný Afrika Bambaata, vlastním jménem Lance Taylor. Byl členem jednoho z nechvalně proslulých gangů „*Black Spade*“. Později si však začal uvědomovat negativní dopady existence gangů na společnost a snažil se odprostit lidi od gangů a vzbudit v nich spíše lásku k hudbě a tanci. Výsledkem těchto jeho úvah je sestava nebo nadace Universal Zulu Nation. Universal Zulu Nation Jeff Chang ve své publikaci popisuje jako mezinárodní hip hopovou skupinu, kterou založil Afrika Bambaata a je doposud jejím průkopníkem.³⁹

Cílem této organizace bylo sjednotit mladé lidi, kteří mají zájem se podílet na vývoji a formování hip hopové kultury a jejich elementů. Tato organizace proto pořádala různé kulturní akce plné hudby, tance, grafitti a umění s vinylovými deskami neboli Djingu. Jednou z myšlenek této organizace je, že hip hop stojí na ideálech jako mír, jednota, láska a zábava, angl. peace, unity, love and having fun. Afrika Bambaata vydal pod svým jménem i stejnojmenný singl. Ani Afrika Bambaata, DJ Kool Herc a ani Grandmaster Flash nečekali takovou expanzi a celosvětový vliv, jaký dnes hip hop má. „*Hudební průmysl kulturu graffiti, breakdance, djingu a rapu dlouho ignoroval a ani hlavní protagonisté scény jako Kool Herc, Grandmaster Flash nebo Afrika*

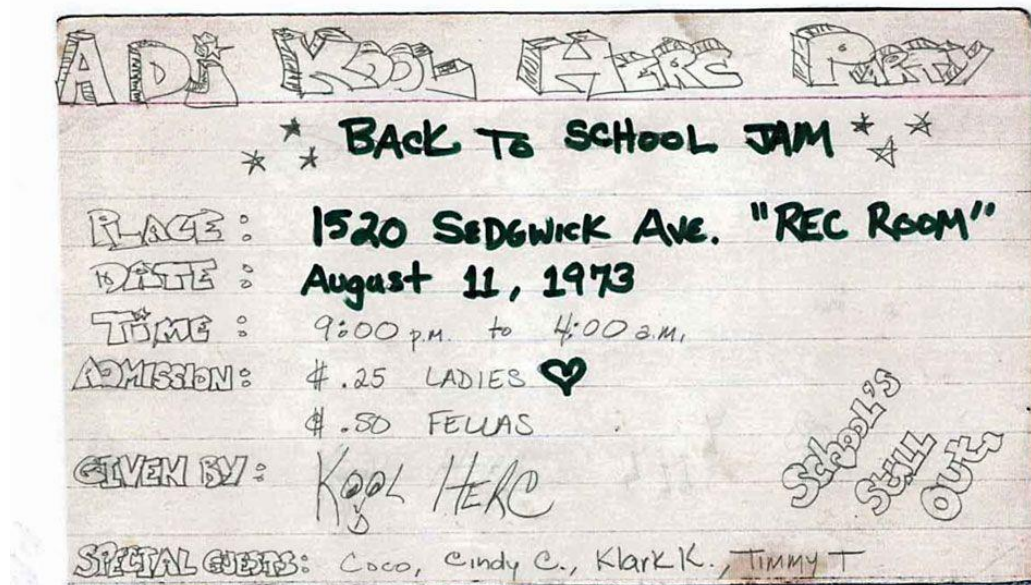
³⁶ FIEDLER, Martin, 2003. *Hip hop forever*. Olomouc: HANEX. ISBN 80-85783-41-X. s.71

³⁷ CHANG, Jeff, 2005. *Can't stop Won't stop*. 1. USA: Picador. ISBN 0-0919-0510-9.

³⁸ KABÁT, Ladislav. 2009. *Street Dance: B-boying*. In KABÁT, Ladislav. *Alyaschacrew.com* [online]. Olomouc, 20. července 2009 [cit. 2021-06-20]. V současné době doména nefunkční, čerpáno ze soukromých zdrojů mého tanečníka lektora Ladislava Kabáta.

³⁹ CHANG, Jeff, 2005. *Can't stop Won't stop*. 1. USA: Picador. ISBN 0-0919-0510-9.

Bambaata nevěřili prodejnímu potenciálu svého vynálezu.⁴⁰ Tato trojice je dokonce považována za svatou trojici hip hopu (angl. *The holy trinity of hip hop*).⁴¹ Právě jejich zásluhou začaly vznikat nové skupiny, tzv. „crews“.

Obr.č.4 – pozvánka na party DJ Kool Herca a jeho sestry Cindy Campbell

Zdroj: BBC: Culture [online], 2014. [cit. 2021-6-23]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/culture/article/20130809-the-party-where-hip-hop-was-born>

Hip hopové nahrávky s rapovými shows bylo možné zažít nejprve pouze naživo, ale magnetonové kazety, tzv. „party tapes“ se zasloužily o masivní šíření této hudby. Vznikaly ilegálně, ale i přes horší kvalitu zvuku byly velmi populární. Postupem času se prodeji těchto kazet začali věnovat i sami umělci. „Grandmaster Flash například začal nabízet unikátní personifikované party tapes, na nichž do hotového mixu vykřikoval jméno zákazníka, který si za tuto službu připlatil.“⁴² V roce 1979 se rap dostává do popředí komerce skladbou „Rapper’s Delight“ od skupiny Sugarhill gang. Po tomto průlomů můžeme hovořit o expanzi a globalizaci rapu neboli MCingu a to i díky organizaci Universal Zulu nation.

⁴⁰ VESELÝ, Karel, 2012. *Hudba ohně: radikální černá hudba od jazzu po hip hop a dále*. 2. vyd. V Praze: BiggBoss. ISBN 978-80-903973-5-4. s.69

⁴¹ CHANG, Jeff, 2005. *Can’t stop Won’t stop*. 1. USA: Picador. ISBN 0-0919-0510-9.

⁴² VESELÝ, Karel. *Hudba ohně: radikální černá hudba od jazzu po hip hop a dále*. 2. vyd. V Praze: BiggBoss, 2012. ISBN 978-80-903973-5-4. s.70

V druhé polovině sedmdesátých let 20. století měl nikým nerušený hip hop prostor si vybudovat zázemí, jehož základnou byly již zmíněné party tapes.⁴³ Později však prodej magnetonových kazet začal upadat, neboť začaly vznikat první oficiální hip hopové nahrávky. „V osmdesátých letech patří rap mezi nejoblíbenější termíny světa populární hudby.“⁴⁴ V roce 1980 se v národní televizi Spojených států amerických objevil Kurtis Blow. Avšak i přes stále rostoucí popularitu projevovala jistá část společnosti skepsi vůči hip hopu obecně a obzvlášť rapu. Považovali ji pouze za náhlou vlnu módy a popularity, která se přežene tak rychle, jak přišla. „RnB, Disco, Pop, Country, Jazz, všichni si mysleli, že Hip Hop je jen móda, ale tady máte Grandmastera Flashe a hned po něm přišli Run-D. M. C. teď musí všichni dávat pěkný pozor, protože tam, kde ostatní žánry umřely, Hip Hop přežil.“⁴⁵ (KRS-One & Boogie Down Productions, Hip Hop Rules, 1989) Run D. M. C. jsou velmi významnou skupinou rapperů, kteří předělali singl od Aerosmith a vydali ho ve své vlastní verzi pod názvem „Walk this way“.

Další významnou rapovou skupinou neboli crew je Beastie Boys, což je skupina mladých bělochů. V roce 1985 se ke slovu dostává rapper LL Cool J. Osmdesátá léta jsou také cestou na výsluní pro skupiny N.W.A, Salt n Pepa, Public Enemy.

V devadesátých letech je hip hop dominantní silou populární kultury.⁴⁶ „Obrovskou sílu manželství černošské subkultury a hudebního průmyslu ukázali v roce 1990 MC Hammer a Vanilla Ice svými hity U Can't Touch This a Ice Ice Baby (a následnými platinovými alby Please Hammer, Don't Hurt 'Em a To the Extreme).“⁴⁷ Devadesátá léta přinášejí do hip hopové oblasti jména jako Tupac Shakur neboli Biggie Smalls (The Notorious B.I.G.), kteří se proslavili především vyhlášením války mezi západním a východním pobřežím na hudební úrovni, která je charakteristická pro devadesátá léta. Dalším ikonickým umělcem je např. Snoop Dogg, který tvoří a sklízí úspěch i v dnešní době. Do popředí se dostává mnoho žen jako je Lil Kim, Erykah Badu, Lauryn Hill, MC Lyte, Missy Elliot a mnoho dalších. Je důležité podotknout,

⁴³ VESELÝ, Karel. *Hudba ohně: radikální černá hudba od jazzu po hip hop a dále*. 2. vyd. V Praze: BiggBoss, 2012. ISBN 978-80-903973-5-4.

⁴⁴ FIEDLER, Martin, 2003. *Hip hop forever*. Olomouc: HANEX. ISBN 80-85783-41-X. s.16

⁴⁵ VESELÝ, Karel. *Hudba ohně: radikální černá hudba od jazzu po hip hop a dále*. 2. vyd. V Praze: BiggBoss, 2012. ISBN 978-80-903973-5-4. s.69

⁴⁶ PRICE, Emmet George, 2006. *Hip hop Culture*. Santa Barbara, California: ABC-CLIO. ISBN 1-85109-867-4. s. 16

⁴⁷ VESELÝ, Karel. *Hudba ohně: radikální černá hudba od jazzu po hip hop a dále*. 2. vyd. V Praze: BiggBoss, 2012. ISBN 978-80-903973-5-4. s.74

že získání popularity svedlo hip hopovou hudbu na scení, kde se setkává mainstream s konzumní společností a hip hop jim podléhá. Nemůžeme hovořit o tzv. „undergroundové scéně“. Devadesátá léta byla pro rap velmi obohacujícím, ale i pochmurným obdobím. „Krvavé šrámy dodaly hip hopu punc autenticity, která je v hudebním průmyslu přidanou hodnotou, díky níž lze prodat náctiletým zdání skutečné rebelie. Jediný rozdíl mezi rappery a Elvisem byl v tom, že hip hop svůj vzdor nemíří primárně proti rodičům jako rock’n’roll, ale explicitně proti status quo rasistické společnosti.“⁴⁸

3.3 Graffiti

Graffiti tak, jak je známe dnes ve spojení s hip hopovou kulturou datují svůj vznik zhruba v šedesátých letech dvacátého století ve Filadelfii.⁴⁹ Za kořeny graffiti můžeme považovat už i různé kresby, nástěnné malby a nápisy v jeskyních ve starověkých civilizacích, například v Egyptě či Řecku. Graffiti je s hip hopovou hudbou nejvíce v podvědomí společnosti, na rozdíl od deejayingu a b-boyingu, protože představuje výtvarný element hip hopové kultury, kdy umělci své kresby realizují pomocí sprejů či fixů.

Původ slova graffiti pochází z řeckého slova „*graphein*“, které v překladu do češtiny znamená psát nebo italské „*grafficar*“, které v překladu znamená kresby nebo zprávy.⁵⁰ V dnešní době pojmem graffiti rozumíme kresby, slova, vzkazy, čmáranice nebo značky, které jsou napsány či namalovány na zdi. Důležitým pojmem spojeným s uměním graffiti je „tag“, který je synonymem pro monogram a „tagovat“ znamená označovat nebo obecně psát.⁵¹

Graffiti se začalo formovat koncem šedesátých let dvacátého století. Mezi první představitele graffiti tak, jak je známe dnes, jsou Cornbread, Top Cat 126 a Cool Earl. Cornbread je známý popularizací tagování v podzemní dráze a podchodech ve Filadelfii. Tagováním se snažil pouze

⁴⁸ VESELÝ, Karel. *Hudba ohně: radikální černá hudba od jazzu po hip hop a dále*. 2. vyd. V Praze: BiggBoss, 2012. ISBN 978-80-903973-5-4. s.75

⁴⁹ FIEDLER, Martin, 2003. *Hip hop forever*. Olomouc: HANEX. ISBN 80-85783-41-X.

⁵⁰ KABÁT, Ladislav. 2009. *Street Dance: B-boying*. In KABÁT, Ladislav. *Alyaschacrew.com* [online]. Olomouc, 20. července 2009 [cit. 2021-06-20]. V současné době doména nefunkční, čerpáno ze soukromých zdrojů mého tanečníka lektora Ladislava Kabáta.

⁵¹ FIEDLER, Martin, 2003. *Hip hop forever*. Olomouc: HANEX. ISBN 80-85783-41-X.

přilákat pozornost krásné dívky Cynthii.⁵² Věnovali se tzv. „bombingu“, jehož cílem bylo zaplnit město svými tagy.⁵³

Tito umělci se tak za jednu noc stali mnohem známějšími, neboť jejich tagy se staly záhadou pro společnost i tisk. Velkou roli zde sehrál americký New York, a to především jeho části Bronx a Brooklyn. V sedmdesátých letech graffiti sloužilo politickým aktivistům, a především gangům k označování svého teritoria. Někteří ambicióznější se věnovali psaní a kreslení i za hranicemi ghetta, ze kterého pocházeli. Graffiti si našlo cestu z Filadelfie do New Yorku, kde rozkvétalo a sehrálo tu nejdůležitější roli. Stává se totiž životním stylem mladých newyorčanů, který má svá pravidla, místa setkávání i slang.

Mezi průkopníky sedmdesátých let se stává např. Julio 204, Frank 207, Joe 136 a zejména Taki 183. Taki 138 byl ovlivněn a inspirován Juliem 204, neboť oba ve svém tagu uvádí pravdivé číslo ulice, ve které bydleli.⁵⁴ Taki 138 nebyl tím, kdo přišel jako první s tagy, ale byl první, kdo se díky němu opravdu proslavil. Nezaměřoval se pouze na rozsáhlé zdi a plochy budov, ale i na metro. Taki 138, vlastním jménem Demetrius, byl původem Řek, který si na své živobytí vydělával jako poštovní doručovatel. Právě díky jeho zaměstnání byl jeho dosah tak markantní, neboť se velmi často pohyboval v metru a v nejrůznějších ulicích, kde po sobě zanechával tagy.⁵⁵ The New York Times mu v roce 1971 vyhradil místo na článek v tomto slavném magazínu. Demetrius zde vysvětlil, proč tagoval svou přezdívku na vozy metra i zmrzlinářské vozy. „Necítím se normálně jako celebrita, ale díky těmto lidem se jako celebrita cítím, když mě někomu představují.“⁵⁶ Taki 138 inspiroval mnoho lidí, kteří na jeho tvorbu navazovali pod vlastním pseudonymem. Bloudění skrze trny gangů, prokluzování skrze dlouhé paže a vysoké bariéry autorit, porušujících představy o majetku a vlastnickém právu, našli umělci graffiti svůj vlastní druh svobody. Psaní jména neboli tagování bylo jako najít okraj společnosti občanů a umístit tam vlajku. Druh svobody, který umělci graffiti získali, zajistil prostor upozornit

⁵² CHANG, Jeff, 2005. *Can't stop Won't stop*. 1. USA: Picador. ISBN 0-0919-0510-9.

⁵³ KABÁT, Ladislav. 2009. *Street Dance: B-boying*. In KABÁT, Ladislav. *Alyaschacrew.com* [online]. Olomouc, 20. července 2009 [cit. 2021-06-20]. V současné době doména nefunkční, čerpáno ze soukromých zdrojů mého tanečnicka lektora Ladislava Kabáta.

⁵⁴ CHANG, Jeff, 2005. *Can't stop Won't stop*. 1. USA: Picador. ISBN 0-0919-0510-9.

⁵⁵ KABÁT, Ladislav. 2009. *Street Dance: B-boying*. In KABÁT, Ladislav. *Alyaschacrew.com* [online]. Olomouc, 20. července 2009 [cit. 2021-06-20]. V současné době doména nefunkční, čerpáno ze soukromých zdrojů mého tanečnicka lektora Ladislava Kabáta.

⁵⁶ CHANG, Jeff, 2005. *Can't stop Won't stop*. 1. USA: Picador. ISBN 0-0919-0510-9.

na neviditelnost tehdejších generací newyorčanů. Získali tak také možnost upozornit sami na sebe a jejich existenci způsobem, kterým se prezentovali v městském prostředí. Norman Mailer, jako jeden z prvních pišících o umění graffiti, uvádí, že: „*Writeři si tak tvořili reklamy sami na sebe.*“⁵⁷

Podzemní dráhy metra sehrály v umění graffiti velmi důležitou roli. New yorská podzemka nejedí pouze pod zemí, ale vagóny metra jsou v některých úsecích k vidění i vysoko nad zemí. Tím pádem byly díla umělců graffiti mnohem více na očích a kresby byly k vidění na mnohem více místech, než kdyby kreslili jen na zeď. „*The Subway, dráhy newyorského metra se záhy staly hlavním terčem writerů.*“⁵⁸ V Brooklynu se jako jeden z prvních umělců graffiti prosazuje Friendly Freddie. Důležitým aspektem graffiti je originalita a styl, obzvlášť když konkurence byla vyšší a vyšší. Mezi další slavné newyorské umělce graffiti řadíme např. PHASE 2, SLY II, LEE 136d a TRACY 168.

V sedmdesátých letech se začínají formovat různé skupiny umělců, tzv. „*crews*“, stejně jako u rapu a deejayingu. Jako první oficiální skupina věnující se graffiti je Ex-Vandals. V roce 1972 vzniká další skupina Wanted, která čítala bezmála jak 70 členů. Měla vlastní zázemí pro svoji tvorbu. Dalšími newyorskými crews jsou The Magic, The Mad Bombers, The Wild Style a The Three Yard Boys a další. V roce 1973 společnost United graffiti artists, kterou založil Hugo Martinez, uspořádala výstavu těch nejlepších děl graffiti v umělecké galerii.⁵⁹

Do popředí se dostává i mnoho žen věnujících se umění graffiti. Není jich však mnoho, neboť podmínky realizování kreseb není možná úplně ideální pro něžné pohlaví. Mezi první umělkyně patří Barbara 62 a Eva 62. Dále byly k vidění díla Charmine, Stoney a především Lil Love 2. Na konci sedmdesátých let začíná tvořit jedna z nejvýznamnějších umělekyní graffiti působící až dodnes Lady Pink.

Na začátku osmdesátých let vývoj a tvorba graffiti poměrně klesli. To bylo zapříčiněno stále častějším obchodem s drogami a obchodem se zbraněmi. Kokain ani střelnou zbraň tak vůbec nebylo těžké sehnat. Životní podmínky a nálada v ulicích byli velmi vypjaté. Dokonce byl omezen i prodej sprejů. Dopravní podniky investovaly, aby zamezily další tvorbě graffiti.

⁵⁷ CHANG, Jeff, 2005. *Can't stop Won't stop*. 1. USA: Picador. ISBN 0-0919-0510-9. s.74

⁵⁸ FIEDLER, Martin, 2003. *Hip hop forever*. Olomouc: HANEX. ISBN 80-85783-41-X.

⁵⁹ KABÁT, Ladislav. 2009. *Street Dance: B-boying*. In KABÁT, Ladislav. *Alyaschcrew.com* [online]. Olomouc, 20. července 2009 [cit. 2021-06-20]. V současné době doména nefunkční, čerpáno ze soukromých zdrojů mého tanečnicka lektora Ladislava Kabáta.

Veřejné prostory začínají být přísněji hlídané. Dopravní podniky také odstranily některá díla, což odradilo mnoho umělců graffiti dále tvořit. Pro některé to byl však naopak impuls semknout se a nevzdát.

„V roce 1989 dopravní a komunikační síť deklaruje vítězství nad graffiti, jsou definitivně odstraněny téměř veškeré kresby v podchodech a na vlacích.“⁶⁰ Napětí se tak rozrostlo i mezi samotné umělce. Umělec, který byl neozbrojen se mohl dostat do nebezpečí a být lehce okraden o svou výbavu. Jednou z výjimek mezi umělci, který se nevzdal a šel proti proudu je Lee Quinones. Ten se přestal zajímat o malování na vozy dopravního podniku a začal se věnovat hřištím a sportovním kurtům. Jeho tvorba nese také určitá poselství a mají smysl. Jedním z významných děl je nápis: „Pokud umění jako toto je zločinem, necht' mi Bůh odpustí.“⁶¹

Jak plynul čas, začaly se objevovat další různé techniky kromě prvotního tagování, tzv. „tagging“. Tagování jako takové ustupuje do pozadí. S vylepšením sprejů přichází v druhé polovině sedmdesátých let styl „throw up“. Pro tento styl je specifický tvar písmen, který připomíná mraky či bubliny. Svá díla umělci obohacují o různé dekorace, scénérie a cartoonové postavičky (*cartoon* = karikatura, postavička z kresleného seriálu). Tato díla jsou specifická pro výtvary zvané „whole car“, což jsou díla, které pokrývají celou plochu vozu dopravních podniků. Základní technikou, které se jako první věnují začínající umělci je tzv. „simple style“. Vyznačuje se opravdu svou jednoduchostí a nekomplikovaným písmem a tvary. „Wild style“ je další technikou graffiti, která už je však mnohem složitější. Obrazec je propletený a působí jako do sebe zapadající komplex. Je pro něj také typická horší čitelnost. Tento styl vede ke vzniku mnohobarevných prací, kterým se říká „piece“. Někteří umělci využívají i 3D efektu, u kterého hraje klíčovou roli stín a světlo.⁶²

S popularitou hip hopové kultury samozřejmě rostl zájem nejen o rap (mcing), djing, break dance, ale i o graffiti. Popularita tohoto elementu vzrostla díky filmovým snímkům „Style wars“ a „Wild style“ nebo knize „Subway art“. Graffiti si tak získalo popularitu i za hranicemi

⁶⁰ FIEDLER, Martin, 2003. *Hip hop forever*. Olomouc: HANEX. ISBN 80-85783-41-X. s. 65

⁶¹ KABÁT, Ladislav. 2009. *Street Dance: B-boying*. In KABÁT, Ladislav. *Alyaschacrew.com* [online]. Olomouc, 20. července 2009 [cit. 2021-06-20]. V současné době doména nefunkční, čerpáno ze soukromých zdrojů mého tanečníka lektora Ladislava Kabáta.

⁶² KABÁT, Ladislav. 2009. *Street Dance: B-boying*. In KABÁT, Ladislav. *Alyaschacrew.com* [online]. Olomouc, 20. července 2009 [cit. 2021-06-20]. V současné době doména nefunkční, čerpáno ze soukromých zdrojů mého tanečníka lektora Ladislava Kabáta.

Spojených států amerických už před začátkem devadesátých let. Stále je však graffiti kontroverzním tématem ve společnosti. Někteří na něj nahlíží jako na pouhý vandalismus a někteří jej berou jako umění. Bohužel každý učený z nebe nespádl, takže jsou některé ničím netknuté fasády domů popsány amatérským dílem. Na druhé straně je několik nádherných sprejových děl, které zdobí nejrůznější města. Stejně tak jako všechny ostatní hip hopové elementy vznikají jako způsob uvolnění přetlaku způsobeným životními podmínkami. Měli tak možnost prosadit sami sebe, vyjádřit své city a pohled na svět.

3.4 Street dance

V mnoha publikacích je za čtvrtý element hip hopu uváděn b-boying neboli break dance. Nejedná se však jen o b-boying, jako taneční styl, který se šíří ruku v ruce s hip hopovou kulturou. Mnohem trefnější pojem, který byl i společností přejat a hojně používán, je pouliční tanec neboli anglicky *street dance*. Tento pojem pak totiž zastřešuje všechny taneční styly, které se postupně vyvíjely a zároveň styly, kterým se lidé věnují dodnes. Neboť žádný z níže uvedených stylů nespadá pod ten druhý, jako nejvhodnější termín se nabízí právě pouliční tanec. Nelze tyto taneční styly, jakkoliv zaměňovat, protože každý z nich se vyvíjel v jiném regionu s odlišnými podmínkami naprosto samostatně.

3.4.1 B-boying (Break dance)

B-boying je také někdy přezdíván jako break dance. Break dance je termín, který se uchytil až v osmdesátých letech díky médiím.

Kořeny b-boyingu však sahají mnohem hlouběji, jelikož je ovlivněn několika již v té době existujícími styly tance. V šedesátých letech začal vznikat „rockin“, který vznikl v Brooklynu v New Yorku. Postupem času se „rockin“ přejmenoval na takzvaný „Uprock“, neboť byl zaměňovaný s rock’n’rollovým tancem nebo rockovou hudbou.⁶³ Tak vznikl „Uprock“. Jeho největšími průkopníky je Rubberband Man a Apache.⁶⁴ Tento tanec se velmi rychle rozšířil,

⁶³ KABÁT, Ladislav. 2009. *Street Dance: B-boying*. In KABÁT, Ladislav. *Alyaschcrew.com* [online]. Olomouc, 20. července 2009 [cit. 2021-06-20]. V současné době doména nefunkční, čerpáno ze soukromých zdrojů mého tanečnicka lektora Ladislava Kabáta.

⁶⁴ KABÁT, Ladislav. 2009. *Street Dance: B-boying*. In KABÁT, Ladislav. *Alyaschcrew.com* [online]. Olomouc, 20. července 2009 [cit. 2021-06-20]. V současné době doména nefunkční, čerpáno ze soukromých zdrojů mého tanečnicka lektora Ladislava Kabáta.

nejprve mezi členy gangů a na začátku sedmdesátých let už byl tento styl velmi oblíbený mezi značným množstvím obyčejných mladých lidí, které tento tanec uchvátil. Jeho popularita rostla, protože tanec nebyl tolik života ohrožující jako plnění role člena gangu a dalo se jím také slušně vydělat. Začaly vznikat skupiny tanečníků, tzv. „crews“. Mezi významné patří např. All Star Rockers, Floor Master Dancers a Dynasty Rockers. Tanečníci mezi sebou soutěžili formou takzvaných battlů, což je v překladu z angličtiny souboj nebo bitva. Battly v tanečním stylu „uprock“ probíhaly v tzv. „apache line“, což byla formace, kdy se tanečníci jedné „crew“ seřadí do jedné linie naproti druhé crew taktéž seřazené v linii. Jednotliví tanečníci pak stojí tváří v tvář svému protivníkovi.⁶⁵ V mnoha publikacích, například u Fiedlera se uvádí, že „Uprock“ byl ovlivněn capoiérou. Je totiž považován za bojový tanec, který imituje boj mezi pouličními gangy.⁶⁶ Jeden z průkopníků a velikánů b-boyingu však vliv capoiéry na b-boying popírá a zdůrazňuje, že tento tanec se vyvíjel v určitý čas a na určitém místě, tedy v Brooklynu.

Chang ve své publikaci uvádí, že tanečník Crazy legs také prohlásil: „Absolutně jsme neměli tušení, co to capoiéra je. Žili jsme v ghettu. Nebyly žádné taneční školy. Když už nějaké byly, tak to byly školy věnující se stepu, jazzu a baletu. Viděl jsem ve svém životě jen jednu taneční školu přímo v ghettu nacházející v ulici Van Nest Avenue v Bronxu a byla to škola baletní. Největší vliv na b-boying měl především James Brown, řečeno napřímo.“⁶⁷ „Uprock“ je obecně řečeno převedením skutečného boje mezi gangy v nenásilnou formu realizovanou pouze tancem. „Uprock“ se řadí mezi jednu z technik b-boyingu tak, jak ho známe i dnes. Další vliv na b-boying měl slavný James Brown, který svým albem „Get on the good foot“ z roku 1972 značně ovlivnil vývoj hip hopové kultury. Tento styl se jmenoval „good foot“ právě podle uvedeného alba. Tento tanec byl na pohled velmi specifický a originální, neboť obsahoval různé neobvyklé točky a pády. Především jeho hudba, ale i právě jeho taneční kreace inspirovaly mnoho lidí, kteří se snažili jeho pohyby napodobit, pozměnit a dál je rozvíjet.

Termín b-boying pochází ze slova „b-boy“. Tento termín tak poprvé použil na začátku sedmdesátých let již zmíněný otec hip hopu Clive Campbell neboli DJ Kool Herc. Ten tento pojem využívá k označení nejlepších tanečníků, kteří přicházeli na jeho „block parties“.

⁶⁵ CHANG, Jeff, 2005. *Can't stop Won't stop*. 1. USA: Picador. ISBN 0-0919-0510-9.

⁶⁶ FIEDLER, Martin, 2003. *Hip hop forever*. Olomouc: HANEX. ISBN 80-85783-41-X.

⁶⁷ CHANG, Jeff, 2005. *Can't stop Won't stop*. 1. USA: Picador. ISBN 0-0919-0510-9. s.116-117

Patří mezi ně např. Klark Kent, The Nigga Twins, Sau Sau.⁶⁸ Tímto zkráceným výrazem Clive Campbell pravděpodobně myslel break boy, beat boy, bronx boy či boogie boy. „*Dodnes ovšem není nikomu jasné, co tímto oslovením Kool Herc myslel.*“⁶⁹ Pojem break boys je však z hlediska historie nejpravděpodobnější, neboť tanečníci tančili právě na tzv. „break parts“, které později dostaly název „break beat“. V tomto období dochází k postupnému úpadku „uprocku“ a b-boying se dostává do popředí. Hip hopová kultura je založena na klanové mentalitě, a tak není překvapením, že se začaly utvářet skupiny b-boyů či anglicky „crews“. Tyto skupiny či „crews“ si budovali svou pověst a reputaci pomocí battlů, které vyhrávaly. Mezi nejslavnější skupiny patří např. Zulu Kings, Starchild La Rock, Salsoul nebo Rockwell Association, mezi kterými panovala největší konkurence. V b-boyingu tanečníci mezi sebou soutěžili prostřednictvím battlů, ale jinou formou. Tanečníci se neřadili do tzv. „apache line“, ale v b-boyingu se utvořil kruh tanečníků. Soupeři tak nutně nestáli přímo proti sobě.

V roce 1977 byla založena skupina Rock steady crew, která se zanedlouho začátkem osmdesátých let dostává na výslunní. Je považována za průkopnickou a zároveň za nejdůležitější bod z pohledu historie b-boyingu.⁷⁰ Někteří její členové si dokonce zahráli v několika filmových snímcích, které vykreslují hip hopovou kulturu. Jedná se např. o snímek Wild style, Style Wars, Beat street nebo Flashdance. Její hlavní tváří je tanečník Crazy Legs, který dlouhodobě stojí ve vedení této skupiny. V osmdesátých letech byla špičkou ve svém oboru a stále si svou reputaci udržovala prostřednictvím battlů. Jejich soupeři byla např. skupina Dynamic rockers. V roce 1981 mezi těmito skupinami proběhl battle, který velmi silně zpopularizovala média. Tato událost tak přilákala řadu dalších nadšenců, kteří se b-boyingu začali věnovat. Zároveň se break dance dostává do podvědomí celé společnosti.

V polovině devadesátých let zažívá b-boying svůj největší rozmach a stává se populárním i ve světě. Je plnohodnotnou součástí hip hopové kultury, která je tímto elementem protkána. Tanečníci se objevují v hudebních klipech, reklamách v televizi a samozřejmě médiích. Svě

⁶⁸ HIP HOP DANCE: STREET DANCE MAG [online], ©2021. [cit. 2021-6-23]. Dostupné z: <https://www.hiphopdance.cz/historie-hip-hopu/>

⁶⁹ FIEDLER, Martin, 2003. *Hip hop forever*. Olomouc: HANEX. ISBN 80-85783-41-X. s. 45.

⁷⁰ KABÁT, Ladislav. 2009. *Street Dance: B-boying*. In KABÁT, Ladislav. *Alyaschcrew.com* [online]. Olomouc, 20. července 2009 [cit. 2021-06-20]. V současné době doména nefunkční, čerpáno ze soukromých zdrojů mého tanečníka lektora Ladislava Kabáta.

jméno a popularitu si b-boying vybudoval také v zahraničí, např. v Británii, USA nebo ve Francii.⁷¹ V dnešní době b-boying patří mezi populární styly street dance.

B-boying je velmi fyzicky náročný. Nejedná se zde jen o tanec jako takový, ale b-boying vyžaduje schopnost provedení nejrůznějších akrobatických či gymnastických prvků a triků. Trénink vyžaduje hodně dřiny, bolesti a dravosti. Tanečník musí perfektně ovládat vlastní rovnováhu a být velmi flexibilní. Mnoho tanečních pohybů a variací může působit násilně či agresivně. Tanečníci se snažili obohacovat svůj projev, a tak vznikali nové nejrůznější triky a techniky. Originalita je v hip hopové kultuře na prvním místě. Tanečníci se drželi hesla: „*Bojuj prostřednictvím své kreativity a ne zbraní.*“⁷² B-boying tak tedy představoval jakousi alternativu k násilnostem. Díky podmínkám, ve kterých se b-boying vyvíjel, vzniklo mnoho technik a nejrůznějších triků. Je totiž velmi silně založen na improvizaci, anglicky tuto techniku nazýváme „freestyle“. Tento termín je také častěji používán tanečníky. V očích diváků se může někdy zdát, že b-boys popírají fyzikální zákony a zdá se, že jejich tělo fyzicky nemá žádné bariéry. To v publiku vyvolá úžas a obdiv.

B-boying vychází z několika základních technik. První z nich je „toprock“, který vychází z latinsko-amerických a afroamerických tanců jako je např. lindy hop, swing, uprock nebo salsa. Toprock lze popsat jako krokové variace nebo kombinaci nekontrolovatelných výpadů dolních končetin, které předchází náročnějšímu prvku a zároveň tanečníkovi umožňují plynulý přechod na náročnější prvek.⁷³ Uprock je výše uveden jako předchůdce b-boyingu. V dnešní době je však považován i za jednu z technik b-boyingu samotného, díky vlivu, který na b-boying měl. Jedná se o imitaci boje a s ním spojená gesta. Může se zdát, že jde o skutečný boj, avšak při tanci nedojde k jakémukoliv fyzickému kontaktu. Další důležitou technikou b-boyingu je „Footwork“.

S potřebou odlišit se tanečníci přicházeli s novými variacemi, v tomto případě však na zemi. Vymýšleli, jak podepřít svá těla, uvolnit nohy a chodidla do vzduchu, aby mohli přecházet do nejrůznějších gymnastických prvků. Jedná se tedy především o prvky vycházejících z dolních

⁷¹ KABÁT, Ladislav. 2009. *Street Dance: B-boying*. In KABÁT, Ladislav. Alyaschcacrew.com [online]. Olomouc, 20. července [cit. 2021-06-20]. V současné době doména nefunkční, čerpáno ze soukromých zdrojů mého tanečníka lektora Ladislava Kabáta.

⁷² KABÁT, Ladislav. 2009. *Street Dance: B-boying*. In KABÁT, Ladislav. Alyaschcacrew.com [online]. Olomouc, 20. července [cit. 2021-06-20]. V současné době doména nefunkční, čerpáno ze soukromých zdrojů mého tanečníka lektora Ladislava Kabáta.

⁷³ FIEDLER, Martin, 2003. *Hip hop forever*. Olomouc: HANEX. ISBN 80-85783-41-X.

končetin, kdy je zároveň trup spíše při zemi. Základním prvkem je např. Six step neboli tzv. pavouk. Právě již výše zmíněná skupina Rock Steady Crew je považována za průkopníky footworku, kteří na něj při tanci také kladli velký důraz. Další důležitou technikou je „freeze“. V překladu z angličtiny znamená slovo „freeze“ např. zmrznout, což perfektně danou techniku vystihuje. Freeze spočívá v zastavení či strnutí v gymnastickém prvku či poloze, která je nelehká a velmi zajímavá. Opora těla je většinou v rukou, na kterých tanečník zároveň stojí. Poslední z technik b-boyingu se nazývá power moves, která se stala trendem v roce 1984.⁷⁴ Tato technika zastřešuje širokou škálu akrobatických prvků b-boyingu, které mohou někdy připomínat na první pohled spíše gymnastiku než tanec. Tato technika je jednou z fyzicky nejnáročnějších a vyžaduje velké množství fyzické síly, flexibility, vytrvalosti a rychlosti.

Mezi základní prvky power moves patří:

- **Backspin** – Jedná se o základní figuru power moves v b-boyingu a zároveň o jeden z nejlépe proveditelných rotačních pohybů. Často bývá zakončen technikou *freeze*.
- **Headspin** – Poloha, ze které se u tohoto triku vychází, je stoj na hlavě. Je důležité, aby ve stoji na hlavě tanečník dokonale ovládal svou rovnováhu. *Headspin* pak tedy znamená točení se na hlavě, které má více variant s ohledem na polohu a pohyb dolních končetin.
- **Windmill** – V překladu z angličtiny do češtiny znamená tento pojem výraz „větrný mlýn“. V souvislosti s b-boyingem míníme pojmem *windmill* akrobatický prvek v češtině přezdívaný jako vrtulník.
- **Handglide** – Jedná se o prvek, který spočívá v točení se na jedné ruce nebo obou. Navázat další kombinací na *handglide* je poměrně náročné.
- **Turtle** – Tento prvek z překladu do češtiny znamená želva. Jedná se o polohu, kdy je tělo napůl natažené a při zemi. Tělo je podepřené rukou, na které se tanečník otáčí. „*Někdy se při točení ruce i střídají.*“⁷⁵

⁷⁴ GUZMAN-SANCHEZ, Thomas, 2012. *Underground dance masters: Final history of forgotten era*. California: Praeger. ISBN 978-0-313-38692-3.

⁷⁵ FIEDLER, Martin, 2003. *Hip hop forever*. Olomouc: HANEX. ISBN 80-85783-41-X. s.48

3.4.2 Locking

Za průkopníka či zakladatele tanečního stylu locking je považován Don Campbell.⁷⁶ Je to jeden z nejslavnějších street dancerů. Proslavil se tancem, který dokonale vystihl tehdejší afroamerickou funky kulturu. K tomuto průlommu došlo na zlomu šedesátých a sedmdesátých let dvacátého století v Los Angeles. Tanec, kterým se proslavil, byl nejdříve nazýván jako *campbellocking*. Don Campbell čerpal inspiraci z populárních prvků či stylů té doby. Všechno však promíchal a jako každý začátečník se občas zasekl v půlce kroku či variaci, protože nevěděl, jak dál. Odtud se pravděpodobně odvíjí i samotný název *lock*, což v překladu do češtiny znamená zamknout nebo zámek. Právě jeho slavná zaseknutí a zaváhání publikum nacházelo zajímavými a zábavnými a stálo o přídavky. Později s rostoucí popularitou se tento styl přejmenoval pouze na *locking*. Prvky *lockingu* vycházejí z každodenního života afroamerické komunity. Zrodil se v ne zrovna lehkém období, kdy se Afroameričané stále dožadují spravedlnosti s důrazem na hnutí za občanská práva („*Civil right movement*“). Mnoho gest je pak tedy projevem hrlosti či jednoty a uznání. Locking je však také velmi zábavný, čemuž napovídá i styl oblékání tanečníka. Tanečníci jako kostým oblékají pruhovaná trička, klobouky, barety, buřinky, kravaty nebo motýlky, podkolenky a kalhoty s kšandami, a to vše v nejrůznějších barvách. Kostýmy, v kombinaci se střídáním rychlých a uvolněných pohybů a úplného zastavení v různých pózách, podtrhují žertovný charakter tohoto tanečního stylu. Pro locking jsou také typické nejrůznější přeskoky, pády, skluzy, let vzduchem, a především improvizace neboli *freestyle*. „*Je to funky tanec, který užívá kombinaci ukazování, protáčení zápěstí a tleskání, ale hlavně je to styl, který otevřel cestu hip hopu.*“⁷⁷

Don Campbell byl prvotní inspirací pro mnoho tanečníků, kteří se snažili na něj navázat. Zpočátku se mu nezamlouvalo, že někdo napodobuje jeho vlastní pohyby. Později si však uvědomil, že pokud se jeho životní odkaz nebude šířit dál, zemře časem společně s ním. A tak na Campbella navazuje velké množství tanečníků, kteří se zasloužili o vznik dalších různých variací a kroků a tím tento taneční styl obohatili.

⁷⁶ KABÁT, Ladislav. 2009. *Street Dance: B-boying*. In KABÁT, Ladislav. *Alyaschcacrew.com* [online]. Olomouc, 20. července 2009 [cit. 2021-06-20]. V současné době doména nefunkční, čerpáno ze soukromých zdrojů mého tanečníka lektora Ladislava Kabáta.

⁷⁷ FIEDLER, Martin. *Hip hop forever*. Olomouc: HANEX, 2003. ISBN 80-85783-41-X. s.37

V roce 1971 Don Cornelius vytvořil televizní pořad *Soul Train*, který byl pro taneční styl locking klíčový. Tanec se totiž začal šířit nejen ulicemi a prostřednictvím klubů, ale i televize. Za celou dobu jeho existence se v pořadu objevilo opravdu minimální množství bílých umělců. Jedná se totiž o show, která dává prostor k vyjádření převážně černošským umělcům. Umělci zde předvádí a prezentují svá hudební vystoupení, které doprovází tanečníci. „V roce 1973 dal Don Campbell dohromady celou skupinu „lockerů“, vznikli *The Lockers (Campbellock dancers)*.“⁷⁸ Součástí této skupiny byl samozřejmě Don Campbell, vedle něj Fred Berry, Charles Washington, Johnie McCloud a Bill Williams. Tento pořad přinášel jejich hudbu, tanec, módu na jedno místo. To, co tanečníci viděli jeden večer v televizi, se další den snažili napodobit po večerech v klubech. Díky této skupině a jejich vystupování v televizním pořadu *Soul train* vznikly další dvě velmi významné taneční skupiny neboli *crews*. Tou první je skupina Chain Reaction, která byla založena v roce 1974. Tou druhou *crew* je The Electric Bogaloo Lockers.⁷⁹ „*Locking prostřednictvím svých pohybů vyjadřoval svobodu a emoce, což odráželo tehdejší funkový taneční proud.*“⁸⁰ Ze začátku byl locking čistě improvizovaný a sólový tanec. Postupem času se začaly formovat variace a prvky, na kterých je tento taneční styl postaven. Mezi typické prvky lockingu patří např. *lock, point, pace, scoo b doo, skeeter rabbit a wrist twirls*.⁸¹ Tento fakt pak umožnil tanečnickům tvořit choreografie na různá vystoupení v klubech, televizi či na ulici. Locking byl tanec, který sloužil k pobavení publika a tanečnicků navzájem, tudíž nebylo zpočátku úplně obvyklé, aby mezi sebou tanečníci soupeřili prostřednictvím *battlů*, které jsou charakteristické např. pro b-boying. V pořadu *Soul train* mezi sebou tanečníci soutěžili, ale ne tváří v tvář jako je zvykem u *battlů*. K prolnutí b-boyingu z východního New Yorku do západního Los Angeles došlo v osmdesátých letech, kdy se zároveň funková hudba a locking dostávají pro změnu z východu na západ. V dnešních dnech je locking na vzestupu jak u nás v České republice, ale především i ve Francii, Japonsku a Koreji.

⁷⁸ FIEDLER, Martin. *Hip hop forever*. Olomouc: HANEX, 2003. ISBN 80-85783-41-X. s.35

⁷⁹ KABÁT, Ladislav. 2009. *Street Dance: B-boying*. In KABÁT, Ladislav. *Alyaschcacrew.com* [online]. Olomouc, 20. července 2009 [cit. 2021-06-20]. V současné době doména nefunkční, čerpáno ze soukromých zdrojů mého tanečníka lektora Ladislava Kabáta.

⁸⁰ FIEDLER, Martin. *Hip hop forever*. Olomouc: HANEX, 2003. ISBN 80-85783-41-X.s.36

⁸¹ 331 *Dance studio: Taneční styl Locking* [online], ©2021. [cit. 2021-6-30]. Dostupné z: <https://www.331.cz/tanecni-styly/locking/>

3.4.3 Popping

Základní stavební kameny tanečního stylu popping byly položeny na západním pobřeží USA.⁸² Vyvíjet se začal v průběhu 70. let dvacátého století a velmi jej ovlivnil právě locking. Popping patří k funkovým tanečním stylům, tudíž velký vliv na tento styl měl již několikrát zmíněný zpěvák a tanečník James Brown. Za předchůdce poppingu můžeme považovat taneční styl boogaloo. Za jeho zakladatele je považován Sam Solomon. Boogaloo je charakterizováno plynulým pohybem a návazností jednotlivých prvků. Tanečníci využívali pohybů k rolování částí svého těla neobvyklým způsobem pro tehdejší dobu. V průběhu sedmdesátých let se začal formovat opět díky Samovi Solomonovi taneční styl popping. Sam Solomon byl fanouškem již výše zmíněné lockingové skupiny The Lockers, která jej velmi inspirovala. Později sám založil svoji skupinu zvanou Electric Boogaloos. Mezi další členy patří Poppin Pete, Robot Dane Tickin Deck, Puppet Boozer a Scarecrow Skulley.⁸³

Později zhruba v osmdesátých letech dvacátého století se k nim přidali tanečníci jako Suga Pop, Skeeter Rabbit, Mr. Wiggles a Poppin Taco. Časem stejně jako skupina The Lockers vystupovali v americkém televizním pořadu Soul train, který je postaven na černošské kultuře, soulu, jazzu a funkové hudbě. Konkrétně Suga Pop se chtěl stát členem Electric Boogaloos právě na základě jejich vystoupení v televizi. Jeho činnost nesouvisí jen s tancem, ale i s hudebním průmyslem. Věnuje se produkci hudby například pro proslulou skupinu Cypress Hill. Poppin Taco měl tu příležitost působit jako choreograf pro slavného Michaela Jacksona.⁸⁴

Vzniklo obrovské množství technik a způsobů vyjádření, které jsou dodnes v tomto tanečním stylu využívány. Z měst jako je Fresno, Oakland, Sacramento nebo San Francisco se tyto pohyby šíří až do Brooklynu a postupem času i za hranice USA. Vše se tak začalo různě míchat a silně ovlivňovat. Většina soutěží, ať už těch větších či komornějších, uvádí soutěžní kategorii popping, ve které tyto všechny techniky používáte. Czech Dance organization pořádající soutěže v České

⁸² FIEDLER, Martin. *Hip hop forever*. Olomouc: HANEX, 2003. ISBN 80-85783-41-X.

⁸³ KABÁT, Ladislav. 2009. *Street Dance: B-boying*. In KABÁT, Ladislav. *Alyaschcrew.com* [online]. Olomouc, 20. července 2009 [cit. 2021-06-20]. V současné době doména nefunkční, čerpáno ze soukromých zdrojů mého tanečníka lektora Ladislava Kabáta.

⁸⁴ KABÁT, Ladislav. 2009. *Street Dance: B-boying*. In KABÁT, Ladislav. *Alyaschcrew.com* [online]. Olomouc, 20. července 2009 [cit. 2021-06-20]. V současné době doména nefunkční, čerpáno ze soukromých zdrojů mého tanečníka lektora Ladislava Kabáta.

republice uvádí i zvlášť kategorii Electric Boogie. Pojem popping však v drtivé většině převládá nejen v České republice, ale i ve světě.

Mezi techniky tanečního stylu *popping* řadíme např.:⁸⁵

- **Popping** není jen zastřešující pojem pro všechny techniky, ale popping je samotnou technikou. Jedná se o moment, kdy tanečník rychle stáhne či zatne svaly a hned je zase uvolní. Tato svalová kontrakce způsobí škubnutí cílených částí těla. Pohyb pak připomíná spíše takové škubnutí. S tímto názvem „pop“ přišel samotný zakladatel tohoto stylu, když právě při této náročné technice při svalové kontrakci vydechl a nevědomky řekl „pop“. ⁸⁶
- **Waving** je technika založená na plynulých pohybech připomínajících a imitujících vlnu. *Wave* je v překladu do češtiny vlna. Je zde velmi důležitá koordinace celého těla, neboť tanečníci vedou vlnu nejčastěji celým tělem.⁸⁷ Vlna bývá často zakončena „popem“.
- **Ticking** vychází z techniky *popping*. Jedná se o opakovanou svalovou kontrakci neboli „pop“ v krátkých intervalech. Tato technika vyžaduje absolutní kontrolu nad svým tělem a na provedení je velmi složitá. **Boogaloo** je taneční styl, který poppingu předcházel a postupem se stal jeho samotnou technikou. Tato variace je od jiných technik poppingu velmi odlišná. Spočívá v plynulých pohybech celého těla, nejčastěji nohou, boků, hlavy a kolen. Tato technika je výjimkou právě proto, že není potřeba taková koordinace a kontrola pohybu, ale spíše uvolněnost. Tento styl samozřejmě pochází od slavné skupiny The Electric Boogaloos.

⁸⁵ KABÁT, Ladislav. 2009. *Street Dance: B-boying*. In KABÁT, Ladislav. *Alyaschcrew.com* [online]. Olomouc, 20. července 2009 [cit. 2021-06-20]. V současné době doména nefunkční, čerpáno ze soukromých zdrojů mého tanečníka lektora Ladislava Kabáta.

⁸⁶ 331 *Dance studio: Taneční styl popping* [online], ©2021. [cit. 2021-6-23]. Dostupné z: <https://www.331.cz/tanecni-styl/popping/>

⁸⁷ FIEDLER, Martin. *Hip hop forever*. Olomouc: HANEX, 2003. ISBN 80-85783-41-X.

Mezi další techniky tanečního stylu *popping* řadíme např.:⁸⁸

- **Tutting** je technikou, která má své kořeny už ve starověkém Egyptě. Tělo se snaží ztvárnit nejrůznější geometrické útvary do geometrických statických póz. Nejčastěji ruce, ale i nohy tanečníci stylizují do pravých úhlů a vytváří tak geometrické obrazce.⁸⁹
- **Puppeting** je technika, o které vypovídá už samotný název. *Puppet* je v překladu do češtiny loutka. Stejně tak jako u tuttingu, kde se tanečník snaží tělem napodobit geometrické obrazce, se u puppetingu tanečník snaží imitovat loutku ovládanou provázkem. Nejčastěji byl doprovázen dalším tanečníkem, který ztvárňoval roli herce, který loutku ovládá.⁹⁰ Dnes už tomu zase tak často nebývá a tanečník předvádí loutku čistě sám.
- **Robot** je jednou z nejstarších technik společně s technikou *boogaloo*. Dříve byl tento tanec považován za samostatný styl, v dnešní době jej však považujeme za jednu z mnoha technik poppingu. Inspirací pro tuto techniku byli roboti z různých filmů vysílaných v televizi v průběhu šedesátých. Další inspirací pro tanečníky, kteří s tímto tanečním stylem poprvé přišli, byli mimové. Tento styl se taktéž objevil v americkém pořadu *Soul Train*, kde jej předváděl Charlie Robot. Popularitu tohoto stylu započal ve svém mládí v roce 1974 Michael Jackson, který předváděl robota v průběhu vystoupení jejich skupiny *The Jackson 5*.⁹¹

3.4.4 House dance

House dance nebo zkráceně house je taneční styl, který zastřešuje mnoho variací a technik. Historie každého tance je spjata samozřejmě s hudbou a je tomu tak i v tomto případě. House je

⁸⁸ KABÁT, Ladislav. 2009. *Street Dance: B-boying*. In KABÁT, Ladislav. *Alyaschcrew.com* [online]. Olomouc, 20. července 2009 [cit. 2021-06-20]. V současné době doména nefunkční, čerpáno ze soukromých zdrojů mého tanečníka lektora Ladislava Kabáta.

⁸⁹ 331 *Dance studio: Taneční styl popping* [online], ©2021. [cit. 2021-6-23]. Dostupné z: <https://www.331.cz/tanecni-styly/popping/>

⁹⁰ FIEDLER, Martin. *Hip hop forever*. Olomouc: HANEX, 2003. ISBN 80-85783-41-X.

⁹¹ KABÁT, Ladislav. 2009. *Street Dance: B-boying*. In KABÁT, Ladislav. *Alyaschcrew.com* [online]. Olomouc, 20. července 2009 [cit. 2021-06-20]. V současné době doména nefunkční, čerpáno ze soukromých zdrojů mého tanečníka lektora Ladislava Kabáta.

elektronická hudba, která vznikala společně s tancem v klubech v americkém městě Chicago. Vyvíjel se v období 70 a 80. let dvacátého století. Tato hudba má své kořeny v klubu zvaném Warehouse, který také ovlivnil název tohoto tanečního stylu. Housová hudba byla ovlivněna diskem, funkem a soulem.⁹²

Je zde také velmi blízké pouto mezi hip hopem a housem. Tanečníci pocházející z amerického New Yorku, což je místo, kde se zrodila hip hopová hudba společně s tancem, se nadchli pro housovou hudbu a začali se house dance věnovat. V Chicagu veškerý vývoj odstartoval noční klub Warehouse, který se nachází v Chicagu. Hrával zde proslulý DJ Frankie Knuckles v letech 1977 až 1983. Ten položil základy pro vznik housové hudby. Tento hudební fenomén se rychle šířil, dokonce časem i do Evropy. Za největší rozmach se však zasloužili dva noční kluby v New Yorku a těmi jsou Paradise Garage a The Loft. Sem se dostal v průběhu osmdesátých let a na přelomu osmdesátých a devadesátých let dvacátého století se hip hopoví tanečníci začali věnovat house dance. Obohatili tím tak své taneční dovednosti, projev a obohatili zároveň tento taneční styl o nové prvky a způsob vzájemného soutěžení prostřednictvím battlů.

House dance však není žádným přímým následovníkem jakéhokoliv tanečního stylu, jde při něm hlavně o cítění housové hudby a improvizace. Inspirace a vliv však na house měli tance jako je tap dance, lindy hop, step nebo salsa. Jednoduše řečeno je house dance založen na svižných a složitých prvcích a variacích nohou, které zdobí plynulý, uvolněný a ladný pohyb trupu. Nohy by měly mířit velmi vysoko a tanečník by měl dopadat především na špičky. Mezi nejznámější kroky patří např. *farmer* (farmář), *stomp* (dupání), *loose legs* (volné nohy) a *train* (vlak). Tanečníci z New Yorku přišli právě s posledními dvěma kroky, *loose legs* a *train*.⁹³

Mezi základní techniky house dance patří:⁹⁴

- **Jacking** je nejzákladnější technikou house dance. Vyvíjela se již v Chicagu a je charakteristická opakovaným vlnivým pohybem trupu vzad a vpřed. Pohyb působí

⁹² KABÁT, Ladislav. 2009. *Street Dance: B-boying*. In KABÁT, Ladislav. *Alyaschcrew.com* [online]. Olomouc, 20. července 2009 [cit. 2021-06-20]. V současné době doména nefunkční, čerpáno ze soukromých zdrojů mého tanečníka lektora Ladislava Kabáta.

⁹³ 331 *Dance studio: Taneční styl house dance* [online], ©2021. [cit. 2021-6-23]. Dostupné z: <https://www.331.cz/tanecni-styly/house-dance/>

⁹⁴ KABÁT, Ladislav. 2009. *Street Dance: B-boying*. In KABÁT, Ladislav. *Alyaschcrew.com* [online]. Olomouc, 20. července 2009 [cit. 2021-06-20]. V současné době doména nefunkční, čerpáno ze soukromých zdrojů mého tanečníka lektora Ladislava Kabáta.

jako by zároveň tělem procházela vlna a pohyb je zároveň naprosto sladěn s rytmem hudby. Důležité je zde zapojení nejen trupu, ale i pánve. Je spouštěčem a výchozí technikou pro další houseové techniky a měl by být součástí téměř každého pohybu. Mezi nejznámější průkopníky této techniky, ale i house dance obecně, patří např. Tony Mc Gregor a Shannon Mambra.⁹⁵

- **Footwork** je technikou house dance, která se soustředí na rychlou práci nohou. Vyvíjela se na počátku 90. let dvacátého století v Chicagu, ale k velkému vlivu a rozmachu došlo i v New Yorku. Mezi prvky této techniky patří např. *farmer*, *shuffle* a *gallop*.⁹⁶
- **Lofting** je technikou, která je velmi podobná b-boyingu jako takovému. Jedná se o prvky a variace prováděné v kontaktu se zemí. Tento tanec soustředěný na práci na zemi vznikl v devadesátých letech dvacátého století v New Yorku, na rozdíl od technik *jacking* a *footwork*, které vznikly v Chicagu. Název je odvozen právě od klubu nacházejícím se v New Yorku, kde se tato technika formovala a jehož název je právě The Loft.⁹⁷ Mezi známý prvek techniky *lofting* je prvek *dolphin* (delfin).

3.4.5 Hip hop dance

Hip hop neboli hip hop dance jako taneční styl bývá někdy uváděn jako zastřešující pojem pro výše uvedené taneční styly jako je *b-boying*, *popping*, *locking* a *house dance*. Není tomu tak, jelikož hip hopová kultura vznikala v Bronxu společně s celou hip hopovou kulturou. Například *b-boying*, *popping* a *locking* jsou vlastně spíše předchůdci hip hop dance a house dance jeho následovníkem.⁹⁸ Hip hop dance je pak tedy taneční styl, který vzniká a vyvíjí se současně s ostatními elementy hip hopové kultury, která se zrodila v Bronxu. Jak tomu už bývá, tanec se vyvíjel samozřejmě po boku hudby.

⁹⁵ 331 Dance studio: Taneční styl house dance [online], ©2021. [cit. 2021-6-23]. Dostupné z: <https://www.331.cz/tanecni-styly/house-dance/>

⁹⁶ 331 Dance studio: Taneční styl house dance [online], ©2021. [cit. 2021-6-23]. Dostupné z: <https://www.331.cz/tanecni-styly/house-dance/>

⁹⁷ KABÁT, Ladislav. 2009. *Street Dance: B-boying*. In KABÁT, Ladislav. *Alyaschacrew.com* [online]. Olomouc, 20. července 2009 [cit. 2021-6-20]. V současné době doména nefunkční, čerpáno ze soukromých zdrojů mého tanečnicka lektora Ladislava Kabáta.

⁹⁸ 331 Dance studio: Taneční styl hip hop [online]. ©2021 [cit. 2021-6-30]. Dostupné z: <https://www.331.cz/tanecni-styly/hiphop/>

Kořeny hip hop dance sahají do osmdesátých let, kdy hip hopová hudba byla téměř na svém vrcholu a její popularita v komerčním prostředí rostla. Vznikaly nejrůznější filmové snímky, které vyobrazovaly hip hopovou kulturu se vším, co obnáší. Jedním z filmových snímků, kde je kladen důraz právě na tanec, je „Beat street“. Tanec je výplní volného času a odreagováním mladých lidí, ale i dospělých. Tanec je považován jako zábava a lidé tančí kdykoliv a kdekoliv v ulicích i doma. Dalším místem, kde se tanec vyvíjel a zdokonaloval jsou noční kluby, kde probíhaly hip hopové párty. Jedním z oblíbených prvků, které se tancovaly nejčastěji v klubech byl krok *cabbage patch*, který vznikl na základě stejnojmenné skladby od skupiny Cucci Crew II nahrané v roce 1987.⁹⁹ Hip hop odráží jejich duše a jejich taneční projev se odvíjí od jejich pocitů a sebevyjádření. Jedni z prvních tanečnicků hip hop dance se inspirovali v lindy hopu, rockingu, tap dance a dalších. Vše se tak nějak promíchalo a vznikla modernější odlišná forma pohybu, která odpovídá novému hudebnímu stylu.

V druhé polovině osmdesátých let tanec zažívá jistý úpadek, ale úplně však nevymizel. Lidé stále prahnou po pocitu, který cítí, když tančí, a tak se dále v ulicích tanečníci scházejí a improvizují. Vzniká tak mnoho prvků a variací, které tanečníci používají dodnes. Kroky jako Alf, Running man nebo Smurf se stávají velmi oblíbenými.¹⁰⁰

V devadesátých letech tanec zažívá znovuzrození. Hudební umělci, kteří se dostávají na výsluní v průběhu devadesátých let dvacátého století se dotýkají tance a propagují ho jistým způsobem i ve své tvorbě. Například MC Hammer ve svém videoklipu velmi známé písničky „U Can't Touch This“ prezentuje krok running man, který se posléze stal velmi oblíbeným.¹⁰¹

Hip hop dance nemá na rozdíl od lockingu konkrétního zakladatele, neboť vlivů a důležitých osobností je zde mnoho. Za prvního hip hopového choreografa a největšího průkopníka považujeme tanečníka Buddha Stretch. Patřil k tanečnímu uskupení Mop Top a později Elite

⁹⁹ KABÁT, Ladislav. 2009. *Street Dance: B-boying*. In KABÁT, Ladislav. *Alyaschcrew.com* [online]. Olomouc, 20. července 2009 [cit. 2021-06-20]. V současné době doména nefunkční, čerpáno ze soukromých zdrojů mého tanečníka lektora Ladislava Kabáta

¹⁰⁰ KABÁT, Ladislav. 2009. *Street Dance: B-boying*. In KABÁT, Ladislav. *Alyaschcrew.com* [online]. Olomouc, 20. července 2009 [cit. 2021-06-20]. V současné době doména nefunkční, čerpáno ze soukromých zdrojů mého tanečníka lektora Ladislava Kabáta

¹⁰¹ KABÁT, Ladislav. 2009. *Street Dance: B-boying*. In KABÁT, Ladislav. *Alyaschcrew.com* [online]. Olomouc, 20. července 2009 [cit. 2021-06-20]. V současné době doména nefunkční, čerpáno ze soukromých zdrojů mého tanečníka lektora Ladislava Kabáta

Force.¹⁰² Sám se nechává slyšet, že kroky a prvky, které předvádí, nejsou jen z jeho hlavy a není jejich autorem. Spolupracoval se seskupením Fresh Prince a Jazzy Jeff. Kolem sebe inspiroval mnoho lidí a byl obklopen dalšími výraznými osobnostmi taneční scény jako je například Henry Link, Ejoie Wilson, Caleaf Sellers nebo Loose Joint. Ti vyvíjeli techniku *freestyle*, která je založená na improvizaci. Tanečník nepřemýšlí nad tím, co tančí, ale prostě ztvární rytmus tělem tak, jak jej v danou chvíli napadne. Tak také vznikají a vznikaly stále nové prvky neboli kroky. V minulém století tanečníci soutěžili mezi sebou prostřednictvím battlů a vítězem se stal ten tanečník, který přišel s něčím, co nikdy jiný předtím nikdy neviděl. Důležitým aspektem v hip hopu je *groove*. Tanečníci tento pojem používají k označení prvotního a základního pohybu, který je závislý na žánru hudby.¹⁰³ V hip hopu můžeme tento aspekt tance považovat za základní techniky, ze kterých vychází většina pohybů.

Mezi základní hip hopový *groove* patří:

- **Bounce** je jedním ze základních *groove* technik hip hopového tance. Jedná se o neustálý pohyb v kolenou do rytmu. Kolena se prolamují a zase napínají. Tento pohyb připomíná jakési „pérování“ nohou směrem dolů. Tento pohyb je součástí téměř každého kroku či variace.¹⁰⁴
- **Rock** je další základní technikou hip hopového tance, která se vztahuje k horní části těla. Jedná se o kývání trupu směrem dopředu a dozadu nebo i naopak, dozadu a dopředu. Záleží na tanečnickovi, jaký důraz chce na danou dobu v rytmu předvést.

¹⁰² 331 Dance studio: Taneční styl hip hop [online]. ©2021 [cit. 2021-6-30]. Dostupné z: <https://www.331.cz/tanecni-styly/hiphop/>

¹⁰³ 331 Dance studio: Taneční styl hip hop [online]. ©2021 [cit. 2021-6-30]. Dostupné z: <https://www.331.cz/tanecni-styly/hiphop/>

¹⁰⁴ 331 Dance studio: Taneční styl hip hop [online]. ©2021 [cit. 2021-6-30]. Dostupné z: <https://www.331.cz/tanecni-styly/hiphop/>

Hip hopová éra a její taneční i hudební scéna bývá rozdělována z hlediska času na:¹⁰⁵

- **Old school** (stará škola)

Tímto obdobím zvaném *Old school* míníme zhruba sedmdesátá a osmdesátá léta minulého století. Do tohoto období řadíme kroky, které právě v tuto dobu vznikaly. Tanečníci se scházeli na různých venkovních sousedských sešlostech, kde poslouchali a reagovali na první hip hopové nahrávky. Mezi kroky vznikající v tomto období patří Reebok, Smurf, Fila, Prep, Wop, Cabbage patch a Happy feet.¹⁰⁶

- **Middle school** (střední škola)

Toto období je datováno zhruba do devadesátých let dvacátého století. Toto období znamenalo obrovský rozmach pro celou hip hopovou kulturu, tudíž i pro tanec. Vznikají velmi energické kroky používané dodnes. Mezi kroky z období *Middle school* patří např. Party machine, Running man, Rogger rabbit, Steve Martin a Bart Simpson.¹⁰⁷

- **New school** (nová škola)

Období *New school* je datováno zhruba od roku 2000. Někdy je přezdíváno také období „*New style*“. Anglické *new* v překladu do češtiny znamená nové, ale tento název není používán z hlediska času, ale z hlediska místa vzniku nových technik. Odkazuje nás opět k New Yorku v USA, který je centrem hip hopového tance.¹⁰⁸ Kroky vzniklé v tomto období jsou oproti těm z minulého století mnohem náročnější, neboť vyžadují izolaci celého těla. Kladou důraz na jednotlivé části těla, nad kterými je potřeba mít absolutní kontrolu. Mezi kroky tohoto období

¹⁰⁵ 331 *Dance studio: Taneční styl hip hop* [online]. ©2021 [cit. 2021-6-30]. Dostupné z: <https://www.331.cz/tanecni-styly/hiphop/>

¹⁰⁶ Hip Hop Old School Dictionary. YouTube [online]. 2010 [cit. 2021-06-20]. Dostupné z: <http://www.youtube.com/watch?v=SqB6zWQaWV0>

¹⁰⁷ Hip Hop Middle School Dictionary. YouTube [online]. 2010 [cit. 2021-06-20]. Dostupné z: <http://www.youtube.com/watch?v=mpiv2ac2ZdA>

¹⁰⁸ 331 *Dance studio: Taneční styl hip hop* [online]. ©2021 [cit. 2021-6-30]. Dostupné z: <https://www.331.cz/tanecni-styly/hiphop/>

řadíme např. Monestary, Skeeter rabbit, Bankhead bounce, Walk-it-out, Harlem shake, Atl stomp, Run it a Shamrock.¹⁰⁹

3.4.6 Waacking

Waacking patří mezi méně populární a vyhledávané styly v dnešní době. Přesto je však mnoho tanečníků, kteří se tomuto stylu věnují. V tanečních školách však bývá tento styl vyučován méně. Waackingová historie, ale i taneční scéna, je však velmi zajímavá.

Waacking se vyvíjel v 70. letech dvacátého století v Los Angeles konkrétně v gay klubech.¹¹⁰ Vznikal v období, kdy nejoblíbenějším žánrem bylo disco, tudíž se tančil i na hudbu disco žánru. Byl však ovlivněn i jazzem a funkem. Na funkovou hudbu se waacking tančí i dnes. Tento taneční styl bývá často zaměňován s tanečním stylem locking, který se taktéž tančí na funkovou hudbu. Navíc se waacking proslavil také díky televiznímu pořadu Soul Train, ve kterém se objevil. Za zakladatele je považován Tyron Proctor, který zároveň založil taneční skupinu Outrages Waack dancers.¹¹¹

Waacking je typický pro rychlou práci rukou. Důležitým aspektem waackingu je také projev, který je velmi osobitý, sebevědomý a sexy. Tanečník se zde snaží o velmi originální sebevyjádření. Waacking vznikl v gay a trans komunitách, které pořádaly tzv. ballrom (bál).¹¹² Tyto příležitosti sloužily k oslavě sebevyjádření, svobody, individuality a dramatu. Je zde taky velmi důležitý styl oblékání. Není určené žádné pravidlo oblékání, ale styl oblečení by měl odrážet charakter tanečníka a zároveň bývá oblečení velmi seriózní (saka, sukně, společenské kalhoty do zvonu či šaty). Samotná móda by měla podtrhovat ženskost nebo sexappeal tanečníka.

¹⁰⁹ Hip Hop New School Dictionary. YouTube [online]. 2010 [cit. 2021-06-20]. Dostupné z: <http://www.youtube.com/watch?v=AuePIG9HJpU>

¹¹⁰ LEOVÁ, Ly, ©2020. *Tanec & Móda: Macho nebo diva? Vyber si! Tohle je taneční styl waacking* [online]. [cit. 2021-6-25]. Dostupné z: <https://www.redbull.com/cz-cs/tanec-hudba-waacking-ballroom-kultura-disco-funk-ly-leova-tanec-moda-serie>

¹¹¹ 331 Dance studio: *Taneční styl waacking* [online]. ©2021 [cit. 2021-6-30]. Dostupné z: <https://www.331.cz/tanecni-styly/waacking/>

¹¹² LEOVÁ, Ly, ©2020. *Tanec & Móda: Macho nebo diva? Vyber si! Tohle je taneční styl waacking* [online]. [cit. 2021-6-25]. Dostupné z: <https://www.redbull.com/cz-cs/tanec-hudba-waacking-ballroom-kultura-disco-funk-ly-leova-tanec-moda-serie>

Později začaly vznikat akce s konkrétní tematikou, podle které se odvíjí styl oblečení tanečnicků (např. síla květin).¹¹³

3.4.7 Vogue

Tento taneční styl nenesel stejný název jako velmi známý módní magazín Vogue jen tak náhodou. Tanec byl inspirován titulními fotkami časopisu, kde je nejčastěji zachycena modelka či jiná známá osobnost v určité póze.¹¹⁴ Tanec pak tedy napodobuje průběh focení do takového magazínu, kdy modelky většinou mění pózu za každým cvaknutím fotoaparátu. Tento taneční styl vznikl v osmdesátých letech v New Yorku, konkrétně v Harlemu, což je horní část newyorského Manhattanu. Za průkopníka stylu Vogue je považován Willi Ninja, který je zároveň zakladatelem komunity „House of Ninja“.¹¹⁵ Vogue není taneční styl, který by byl k vidění na každé druhé akci. Spíše naopak, je stále mnohem více populárnějších stylů street dance s větším početním zastoupením tanečnicků věnujících se tomuto stylu. Za to však fungují komunity, které sdružují tanečnický tohoto stylu i v rámci celého světa. Tyto komunity mají nejčastěji v názvu slovo *house*, které v češtině znamená dům. Většinou je v názvu také jméno zakladatele, jak je to např. u výše zmíněného „House of Ninja“. Tanečnicků Vogue není mnoho, ale tyto komunity stmelují tanečnický z celého světa, kteří se inspiroují a považují se za součást rodiny. V 90. letech zpopularizovala slavná zpěvačka Madonna ve svém videoklipu na stejnojmennou skladbu „Vogue“, v jejímž videoklipu se tento styl tance samozřejmě objevil.¹¹⁶

V tanečním stylu Vogue je důležitý výraz a projev tanečnicka, ale pózy jsou mnohdy mnohem složitější než pózy samotných modelek. Vogue totiž spočívá v přesných lineárních pohybech paží. Tento tanec vyžaduje preciznost a přesnost pohybů, prostorovou představivost a flexibilitu. Základní techniky se vyvíjely časem samozřejmě i s módou.

¹¹³ LEOVÁ, Ly, ©2020. *Tanec & Móda: Macho nebo diva? Vyber si! Tohle je taneční styl waacking* [online]. [cit. 2021-6-25]. Dostupné z: <https://www.redbull.com/cz-cs/tanec-hudba-waacking-ballroom-kultura-disco-funk-ly-leova-tanec-moda-serie>

¹¹⁴ 331 Dance studio: *Taneční styl vogue* [online]. ©2021 [cit. 2021-6-30]. Dostupné z: <https://www.331.cz/tanecni-styly/vogue/>

¹¹⁵ 331 Dance studio: *Taneční styl vogue* [online]. ©2021 [cit. 2021-6-30]. Dostupné z: <https://www.331.cz/tanecni-styly/vogue/>

¹¹⁶ 331 Dance studio: *Taneční styl vogue* [online]. ©2021 [cit. 2021-6-30]. Dostupné z: <https://www.331.cz/tanecni-styly/vogue/>

Mezi základní techniky Vogue patří:

- **Old way** je technikou, která je založená na pózách z módních časopisů a hieroglyfy ze starověkého Egypta. Každý pohyb musí být naprosto pod kontrolou a naprosto přesný. Jednotlivá póza musí být smysluplná jako by tanečnicka při ní opravdu někdo vyfotografoval. Dnes je vogue charakteristický pro svou extravaganci a originalitu kostýmů, zpočátku však tanečníci volili poněkud střídmejší a jednodušší outfity právě v podobě džínů a teplákových s dlouhými nohavicemi a triček s dlouhými rukávy.¹¹⁷
- **New way** je technikou, která je založena na flexibilitě těla tanečnicka a zahrnuje i různé prvky akrobacie. Tanečník využívá složité kontroly nad svými pažemi, pomocí kterých vytváří na první pohled nejrůznější iluze. K tomuto někdy využívá technik poppingu či lockingu. Tanečníci se díky své flexibilitě dokážou dostat do póz, ze kterých se člověku až tají dech. S novou technikou přichází i nová móda. Tanečníci chtěli, aby jejich flexibilní pohyby a pózy více vynikly, tudíž začali nosit uplejší oblečení. Nejčastěji se oblékají do různých upnutých originálních dresů a overalů.¹¹⁸
- **Vogue femme** je technika, která je založená pro změnu na plynulých pohybech, ale především projevu ženskosti a sexappealu. K tomuto používají prvků jako je například catwalk, duckwalk a spins.¹¹⁹

3.4.8 Dancehall

Dancehall je součástí velmi bohaté jamajské kultury, která měla vliv i na vývoj hip hopové kultury vznikající v americkém Bronxu. Podobně jako hip hopová kultura je i ta jamajská o více aspektech než jen o hudbě a tanci. Dancehall znamená taktéž módu, životní styl a denní rituály tamní afro-jamajské komunity. Tanec se zde vyvíjel v první polovině sedmdesátých let zároveň

¹¹⁷ Tanec & Móda: Vogue, taneční styl daleko za hranicí dekadence [online], ©2020. [cit. 2021-6-25]. Dostupné z: <https://www.redbull.com/cz-cs/tanec-moda-urban-vogue-queer-tanec-a-moda-ly-leova>

¹¹⁸ LEOVÁ, Ly, ©2020. Tanec & Móda: Vogue, taneční styl daleko za hranicí dekadence [online]. [cit. 2021-6-25]. Dostupné z: <https://www.redbull.com/cz-cs/tanec-moda-urban-vogue-queer-tanec-a-moda-ly-leova>

¹¹⁹ LEOVÁ, Ly, ©2020. Redbull: Tanec & Móda: Vogue, taneční styl daleko za hranicí dekadence [online]. [cit. 2021-6-23]. Dostupné z: <https://www.redbull.com/cz-cs/tanec-moda-urban-vogue-queer-tanec-a-moda-ly-leova>

s dancehallovou hudbou, které předcházely jamajský hudební žánr reggae. Název dancehall původně označoval místo, kde se konaly taneční večírky.¹²⁰ Dancehall texty jsou často velmi agresivnější z důvodu trnité historie a kolonizace Jamajky. Některé texty jsou také velmi sexistické a upřímné. Dancehall jako kultura dává umělcům prostor pro jakoukoliv tvorbu a sebevyjádření, šíření symbolů či ideologií, které nějakým způsobem odrážejí realitu, kterou prožívají obyvatelé Jamajky. Konkrétními tématy pak bývá např. sexualita mezi mužem a ženou, ženy, marihuana, vztah k Bohu, peníze, zbraně, chudoba a život v ghettu.¹²¹ Obsah písní také dále ovlivňuje to, co daný tanečník tančí. Pokud se jedná o píseň, která oslavuje ženské tělo a duši a doslova vyžaduje ženské prvky a pohyby jako např. whine (kroužení v pánvi), muž by na tuto píseň neměl tancovat nebo by měl prvky zatancovat tak, aby podtrhovaly jeho mužnost. Jamajčané nemají pochopení pro homosexualitu a netají se tím. Velmi agresivní technikou dancehallu, jejíž součástí není téma sex, je technika *badman*. Jedná se o velmi agresivní a útočné texty podtrhující pýchu jamajčanů na svůj původ. Tuto techniku může stejně tancovat žena i muž. Pro tanečnický dancehallu i dnes je pak tedy důležité rozumět textům a písničky dobře znát, aby dokázali rozeznat jaký projev si písnička vyžaduje. Porozumění jamajskému textu však pro úplného laika není zrovna jednoduché, neboť jamajští umělci ve svých textech používají místního slangu tzv. *patois*. Mezi nejznámější umělce patří např. Beenie Man, Elephant Man, Spice, Sean Paul, Vybz Kartel či Popcaan.¹²²

Jedním z průkopnických tanečníků je Gerald Levy známý pod přezdívkou „Bogle“, který přišel se stejnojmennou taneční technikou.¹²³ Tyto pohyby byly stejně jako v hip hopu většinou předváděny na večírcích, kde se lidé tancem bavili. Postupem času, spíše v průběhu devadesátých let začaly být ženy mnohem více vidět a začaly se nosit outfity, které podtrhují jejich ženskost a sexappeal. V módě byly boty na vysokém podpatku, na kterých však není jednoduché tančit.¹²⁴

¹²⁰ 331 Dance studio: Taneční styl dancehall [online]. ©2021 [cit. 2021-6-30]. Dostupné z: <https://www.331.cz/tanecni-styly/dancehall/>

¹²¹ HOPE, Donna P. *Dancehall origins, history, future* [online]. [cit. 2021-6-25]. Dostupné z: file:///C:/Users/gabca/Downloads/Dancehall_Origins_History_Future.pdf

¹²² 331 Dance studio: Taneční styl dancehall [online]. ©2021 [cit. 2021-6-30]. Dostupné z: <https://www.331.cz/tanecni-styly/dancehall/>

¹²³ HOPE, Donna P. *Dancehall origins, history, future* [online]. [cit. 2021-6-25]. Dostupné z: file:///C:/Users/gabca/Downloads/Dancehall_Origins_History_Future.pdf

¹²⁴ LEOVÁ, Ly, ©2020. *Tanec & Móda: Zvířecí vzory, copánky, spandex a vyzývavé outfity dancehallu* [online]. [cit. 2021-6-25]. Dostupné z: <https://www.redbull.com/cz-cs/urban-tanec-hudba-serie-tanec-moda-dancehall-ly-leova>

Vzhledem i k počasí na Jamajce byly outfity dosti odvážné a dodnes odhalují velké množství kůže. Pokud se někdo necítí na odhalování velkého množství kůže, jsou zde podobně jako u tanečního stylu vogue upnuté či přiléhavé overaly. U mužů jsou k vidění většinou džíny, vesty a pod ní košile, sluneční brýle a nesmí chybět ani pokrývka hlavy v podobě šátku či bekovky.¹²⁵ Specifické a ikonické byly především pro tanečnice dancehallu jejich účesy. Důležitou roli zde hrají hlavně pestrobarevné přičesky a paruky. Opět zde platí, čím originálnější účes, tím lepší.¹²⁶

Na přelomu nového tisíciletí zažívá dancehall světový rozmach a dancehall je dodnes velmi oblíbený ve Francii, Velké Británii a USA. Mnoho světových tanečnic a tanečníků navštěvují Jamajku, aby se dostali ke kořenům tohoto stylu a učili se přímo od zdrojů. Na Jamajce je několik tanečních skupin, které jsou velmi respektované a dodnes díky nim vznikají nejrůznější kroky a variace. Většina dancehallových prvků dostává své jméno. Mezi nejznámější kroky patří např. sweep, dutty wine, pon di river, willie bounce či wacky dip.¹²⁷ Mnoho umělců vyzývá tanečnický k těmto krokům ve svých skladbách, které jsou po tanečních krocích mnohdy i pojmenovány.

3.4.9 Krump

Krump, někdy i krumping, je taneční styl, který má své kořeny v Los Angeles. Jeho vznik se datuje k začátku nového tisíciletí kolem roku 2001. Za zakladatele krumpu jako tanečního stylu jsou považováni Tight Eyez a Big Mijo.¹²⁸ Ti se však ke krumpu dostali až později. Jako mladí tancovali pod vedením Tommyho the Clowna. Vystupovali pod jeho vedením např. na různých narozeninových oslavách. Nejprve se jejich stylu tance připomínajícího kreace klaunů říkalo právě *clowning*.¹²⁹ Postupem času si však Tight Eyez a Big Mijo obohatili naučené prvky o vlastní pohyby, které vyjadřovali jejich osobnost. V této době byly ulice Los Angeles poněkud

¹²⁵ LEOVÁ, Ly, ©2020. *Tanec & Móda: Zvířecí vzory, copánky, spandex a vyzývavé outfity dancehallu* [online]. [cit. 2021-6-25]. Dostupné z: <https://www.redbull.com/cz-cs/urban-tanec-hudba-serie-tanec-moda-dancehall-ly-leova>

¹²⁶ LEOVÁ, Ly, ©2019. *Redbull: Tanec & Móda: Zvířecí vzory, copánky, spandex a vyzývavé outfity dancehallu* [online]. 2019 [cit. 2021-6-23]. Dostupné z: <https://www.331.cz/tanecni-styly/house-dance/redbull.com/cz-cs/urban-tanec-hudba-serie-tanec-moda-dancehall-ly-leova>

¹²⁷ 331 *Dance studio: Taneční styl dancehall* [online]. ©2021 [cit. 2021-6-30]. Dostupné z: <https://www.331.cz/tanecni-styly/dancehall/>

¹²⁸ POLÁK, David, ©2016. *Redbull: Taneční styl Krump, jeho historie, vývoj i současnost* [online]. [cit. 2021-6-23]. Dostupné z: <https://www.hiphopdance.cz/krump/>

¹²⁹ POLÁK, David, ©2016. *Redbull: Taneční styl Krump, jeho historie, vývoj i současnost* [online]. [cit. 2021-6-23]. Dostupné z: <https://www.hiphopdance.cz/krump/>

drsné a život zde nebyl lehký. Tanec pro ně byl únikem od kruté reality ulic v tehdejších Los Angeles. Pohyby specifické pro krump jsou velice energické, impulzivní a emotivní. V očích diváků může tento tanec působit velmi agresivně. Název krump nevznikl také jen tak náhodou, neboť je zkratkou celého názvu, který zní Kingdom radically uplifted mighty praise.¹³⁰ V překladu do češtiny to můžeme překládat jako „království radikálně povznesené mocnou chválou“. Krump je známý tím, že tanečníci svým pohybem uvolňují hněv a další emoce.

Krump jako taneční styl zpopularizovali Tight Eyez a Big Mijo při založení skupiny Krump Kings.¹³¹ Na ně začalo navazovat mnoho dalších skupin, které si získávaly mezi sebou respekt soutěžením prostřednictvím battlů. Krump je velmi podobný tanečnímu stylu vogue, a to díky své klanové mentalitě. Krumpové skupiny neboli „Krump families“ spolu fungují na základě jisté hierarchie a pokud se někdo touží stát členem, musí soutěžit v battlu o své členství.

Krump se stal velmi populárním po celém světě. Objevil se také v mnoha videoklipech slavných umělců jako je např. Missy Elliot. Je populární např. v USA, Španělsku, Kanadě, Anglii, Francii, Německu, Holandsku, Novém Zélandu či Austrálii.¹³²

¹³⁰ POLÁK, David, ©2016. *Redbull: Taneční styl Krump, jeho historie, vývoj i současnost* [online]. [cit. 2021-6-23]. Dostupné z: <https://www.hiphopdance.cz/krump/>

¹³¹ POLÁK, David, ©2016. *Redbull: Taneční styl Krump, jeho historie, vývoj i současnost* [online]. [cit. 2021-6-23]. Dostupné z: <https://www.hiphopdance.cz/krump/>

¹³² POLÁK, David, ©2016. *Redbull: Taneční styl Krump, jeho historie, vývoj i současnost* [online]. [cit. 2021-6-23]. Dostupné z: <https://www.hiphopdance.cz/krump/>

4 VOLNÝ ČAS

„*Volný čas je nesmírně cennou a zároveň nezbytnou součástí života člověka. Každý z nás jej má spojený s jinými asociacemi, ale jistě se shodneme na tom, že jsou asociace většinou pozitivní a příjemné.*“¹³³ Volný čas je společností velmi často užívaný pojem, který je však poněkud problematický. Z denního cyklu, který trvá 24 hodin, pro každého z nás zbývá jiné množství tzv. volného času (angl. leisure time). Každý z nás si však pod tímto pojmem představuje něco jiného, neboť způsob trávení volného času je velmi individuální. Existuje několik odborných definic. Například Hofbauer popisuje volný čas jako čas, kdy na jedince není kladen žádný tlak závazků plynoucích ze sociální role v průběhu vykonávání činností ve volném čase.¹³⁴ Můžeme volný čas považovat jako čas, se kterým si můžeme nakládat, jakkoliv chceme dle vlastních představ a dle našich preferencí a potřeb.¹³⁵

Ve volném čase o sobě rozhoduje každý jedinec sám svobodně a také o svých aktivitách, které by chtěl vykonávat. Měl by mu přinášet nové zážitky a jisté uspokojení.¹³⁶ Každý člověk vyžaduje uspokojení základních fyziologických potřeb jako je např. čas na jídlo, pití, spánek apod. Tyto potřeby nejsou řazeny jako náplň volného času. U dospělých volný čas nastává až po skončení pracovní doby a popřípadě dalších pracovních povinností. Volný čas je pro každého jedince příležitostí k seberealizaci. U dětí volný čas nastává tehdy, až přijdou domů a vykonají všechny své studijní povinnosti, ale také domácí povinnosti jako je např. úklid pokoje. V dnešní hektické době je však volný čas společenským produktem, který je součástí života člověka v každém věku a slouží obecně k oddychu, regeneraci uvolnění, zábavě, seberealizaci, k získání společenských kontaktů.

Podle Velikaniča je důležité, jak jedinec tráví svůj volný čas v dětství, neboť to, jak jej tráví v dětství, ovlivňuje jeho náplň volného času v dospělosti.¹³⁷ U dětí je však důležité, abychom je k aktivitám ve volném čase vedli nenásilně, jelikož děti samy ještě nerozumí možnosti výběru.

¹³³ VYHNÁLKOVÁ, Pavla. *Základy pedagogiky volného času*. Univerzita Palackého, Olomouc 2013. s.8

¹³⁴ HOFBAUER, Břetislav, 2004. *Děti, mládež a volný čas*. Praha: Portál. ISBN isbn80-717-8927-5.

¹³⁵ PRŮCHA, Jan, Eliška WALTEROVÁ a Jiří MAREŠ, 2008. *Pedagogický slovník*. 4. vyd. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-416-8.

¹³⁶ HOFBAUER, Břetislav, 2004. *Děti, mládež a volný čas*. Praha: Portál. ISBN isbn80-717-8927-5.

¹³⁷ VELIKANIČ, J. *Pedagogika pro pedagogické fakulty vysokých škol*. Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 1978.

Rodina zde hraje významnou roli, protože dítě směřuje, aby svůj čas trávil plnohodnotně. Kulturní trávení volného času je u dětí velmi důležité. Pokud si v dětství naleznou vztah např. ke knihám, hudbě či jakéhokoliv druhu sportu či jiné zájmové činnosti, bude mít blízký vztah k těmto aktivitám i v dospělosti. Výběrem náplně volného času si také ověřujeme vlastní hranice a dovednosti. V průběhu života volný čas utváří naši osobnost a způsob životního stylu. Náplň volného času také velmi silně ovlivňuje výchovu. Můžeme zde mluvit o intervenci výchovy do oblasti svobody a volnosti, která má důležitý význam pro zdravý vývoj každého jedince.¹³⁸

Zároveň je důležité, aby společnost, především děti a mládež, nechápali volný čas jen jako prostor pro lenošení, zábavu a nicnedělání. Měli by jej vnímat jako prostor pro tvoření a seberealizaci, kdy si sami vybírají, v jaké oblasti a jaké zájmové činnosti budou vykonávat. Aby však volný čas splňoval své účely, musí být naplněny základní lidské potřeby, jak už je zmíněno výše. Nepatří mezi ně pouze jen spánek, odpočinek apod. V nejnižším patře takzvané Maslowovy pyramidy jsou fyziologické potřeby jako je hlad, žízeň, spánek, dýchání, vyměšování apod. které jsou nutné k přežití každého jedince. Ve vyšším je pak uvedená potřeba bezpečí a jistoty, kterou vyhledáváme především v oblasti rodiny, zdraví a zaměstnání. Máme pak tendenci vyhýbat se nebezpečí a neznámým ohrožujícím situacím a podmínkám.¹³⁹ Další částí Maslowovy pyramidy je potřeba sounáležitosti a lásky pro nás znamená touhu někam patřit a být milován a zamilován. Nejedná se zde však jen o rodinné, partnerské a přátelské vztahy, ale i sociální interakci v komunitě lidí. Předposlední potřeba Maslowovy pyramidy je potřeba uznání a sebeúcty. Dosáhnout sebeúcty může být někdy složitější proces, než se zdá. Člověk touží po jakémisi uznání a respektu od druhých, ale i od sebe samého. Touží být přijímán společností takový, jaký je. Na vrcholu Maslowovy pyramidy je potřeba seberealizace, která souvisí s naším potenciálem a talentem, který by měl být v průběhu života rozvíjen. Život seberealizovaného jedince je smyslnější a šťastnější.¹⁴⁰

¹³⁸ KRATOCHVÍLOVÁ, Emília. *Pedagogika volného času: výchova v čase mimo vyučování v pedagogickej teórii a v praxi*. Bratislava: Univerzita Komenského, 2004. ISBN 80-223-1930-9.

¹³⁹ *Mentem: Teorie motivace podle Maslowa* [online]. 2018 [cit. 2021-5-14]. Dostupné z: <https://www.mentem.cz/blog/teorie-motivace/>.

¹⁴⁰ *Mentem: Teorie motivace podle Maslowa* [online]. 2018 [cit. 2021-5-14]. Dostupné z: <https://www.mentem.cz/blog/teorie-motivace/>.

Obrázek č.5 Maslowova pyramida

Zdroj obr. č. 5: *Mentem: Teorie motivace podle Maslowa* [online]. 2018 [cit. 2021-5-14]. Dostupné z: <https://www.mentem.cz/blog/teorie-motivace/>.

4.1 Funkce volného času

Funkce volného času mohou být u každého jedince poměrně odlišné, neboť záleží na každém jedinci, jak k volnému času přistupuje. Každý z nás má jiný životní styl a pracovní či studijní tempo. Volný čas však můžeme definovat negativním vymezením i pozitivním. Pozitivní vymezení podle Vážanského definuje volný čas jako dobu, „v níž se individuum může nezávisle na jakýchkoliv povinnostech výhradně svobodně realizovat a dělat to či ono, k čemu je nikdo

nenutí a k čemu také není podvědomě nuceno.“¹⁴¹ Negativní vymezení definuje spíše činnosti, které nejsou součástí volného času, tudíž vymezuje to, co volným časem není, např. pracovní povinnosti, základní fyziologické potřeby apod. Je to volba každého z nás, jestli na volný čas budeme nahlížet spíše negativním vymezením či tím pozitivním.

Existuje velké množství funkcí volného času a každý autor je popisuje poměrně jinak. Například německý pedagog Horst Opaschowski přišel s velmi podrobným dělením funkcí volného času. Pohlíží na funkce volného času spíše jako seznam potřeb, které nám svou funkcí volný čas naplňuje. Takto vypadá dělení funkcí volného času dle Opaschowského:

- rekreace (odpočinek a uvolnění)
- kompenzace (rozptýlení a náprava nedostatků)
- edukace (vzdělání, učení a rozvoj osobnosti)
- kontemplace (sebereflexe, identita, vnitřní klid)
- komunikace (vztahy, sdílení, kontakty)
- integrace (sounáležitost a komunita)
- participace (kooperace, spoluodpovědnost a solidarita)
- enkulturace (kreativní rozvoj, řešení problémů a účast na kulturním životě)¹⁴²

Dalším významným rozdělením funkcí volného času je to, které dal dohromady Robert Sue, sociolog pocházející z Francie. Toto dělení uvádí Hofbauer ve své publikaci a je velmi často prezentováno i v jiných odborných publikacích. Není však tak konkrétní jako to předešlé, ale za zahrnuje mnohem více funkcí. Pomáhá zdokonalit naše schopnosti spolupracovat s druhými

¹⁴¹ VÁŽANSKÝ, Mojmir. *Základy pedagogiky volného času*. 2. dopl. vyd. Brno. Print-Typia, 2001. ISBN 80-86384-00-4. s. 30

¹⁴² VÁŽANSKÝ, Mojmir. *Základy pedagogiky volného času*. 2. dopl. vyd. Brno. Print-Typia, 2001. ISBN 80-86384-00-4. s. 36-38

Robert Sue rozdělil funkce volného času na:

1. psychologická funkce

Tato funkce volného času nám přináší jisté uvolnění od tlaku, který můžeme cítit v pracovním prostředí či v prostředí školy. Přináší nám také zábavu a uspokojení. Velmi silně také tato funkce volného času ovlivňuje rozvoj osobnosti každého jedince.

2. sociální funkce

Sociální funkce zahrnuje například pocit sounáležitosti a navazování nových vztahů s druhými. Z pohledu této funkce volný čas pomáhá uspokojit naši potřebu uznání ve společnosti a sebeúcty.

3. terapeutická funkce

Tato funkce velmi úzce souvisí s naším zdravím a potřebou bezpečí a jistoty. „Zahrnuje hledisko zdravotní, smyslový rozvoj, prevenci chorob, zdravý životní styl.“¹⁴³

4. ekonomická funkce

Tato funkce se zabývá hospodářským významem aktivně tráveného volného času jak pro jednotlivce, tak i pro celou společnost.¹⁴⁴

Kratochvílová ve své publikaci nahlíží na funkce volného času spíše z pohledu dětí, mládeže a dospívajících. Ta rozděluje funkce volného času následujícím způsobem:

1. zdravotně hygienická funkce (rekreace a odpočinek)
2. seberealizační funkce (rozvoj osobnosti, dovedností a talentu)
3. formativně výchovná funkce (formování charakteru, tvořivosti a mravů)
4. sociální funkce (kontakty a vztahy ve společnosti)
5. preventivní funkce (předcházení nejrůznějším patologickým jevům)¹⁴⁵

Všechny tyto funkce a potřeby jsou podmíněny jistým okolnostem, které mohou ovlivnit možnosti smysluplného trávení volného času. Z demografického pohledu je důležitý náš věk

¹⁴³ HOFBAUER, Břetislav, 2004. *Děti, mládež a volný čas*. Praha: Portál. ISBN 80-717-8927-5. s.14

¹⁴⁴ HOFBAUER, Břetislav, 2004. *Děti, mládež a volný čas*. Praha: Portál. ISBN 80-717-8927-5.

¹⁴⁵ KRATOCHVÍLOVÁ, Emília. *Pedagogika volného času: výchova v čase mimo vyučovania v pedagogickej teórii a v praxi*. Bratislava: Univerzita Komenského, 2004. ISBN 80-223-1930-9.

a pohlaví. Dalšími okolnostmi ovlivňující způsob trávení volného času a jeho funkce je zdravotní stav jedince a také jeho psychické charakteristiky. Dalším činitelem je rodina, místo, kde žijeme a tamní společnost.¹⁴⁶ Důležitou roli zde hrají masmédiá a stále se vyvíjející technologie, které ve 21. století velmi silně ovlivňují celý svět.

4.2 Pedagogika volného času

Pedagogika je velmi často uváděna jako poměrně nový vědní obor, jehož vznik je datován zhruba na přelomu devatenáctého a dvacátého století. Jak už název vypovídá, zabývá se výchovou jedince v jeho volném čase. „*Pedagogika volného času je jednou z pedagogických disciplín. Zabývá se výchovou ve volném čase, cíli, podmínkami a prostředky výchovy ve volném čase, pedagogickým ovlivňováním či zhodnocováním volného času. Sleduje možnosti rozvoje osobnosti člověka v různých věkových obdobích – dětí, mládeže, dospělých v produktivním věku i seniorů ve volném čase.*“¹⁴⁷ Primárně se tak zaměřuje na výchovně vzdělávací prostředky, které jedince motivují ke smysluplnému trávení volného času. Považuje volný čas jako základní pedagogický faktor, který ovlivňuje velkou část našeho života a ovlivňuje naši osobnost. Ve volném čase mají lidé mnohem více prostoru se „zastavit“ a přemýšlet sami nad sebou, svým životem a mnohem hlouběji vnímají svoji pozici ve společnosti.

Pedagogika volného času je považována za společenskou vědu, která stanovuje teorii a definuje základní pojmy, které s tímto vědním oborem souvisí. Snaží se přijít na metodické postupy a doporučení, které napomáhají realizaci volnočasových aktivit. Snaží se o výchovné ovlivnění dětí a studující mládeže a dospívajících při využívání volného času a jeho podchycení a také podporu jejich spontánních aktivit. Předmětem pedagogiky volného času je volný čas a jeho místo v životě nás všech a také nabídka volnočasových aktivit pro děti, mládež, dospívající, dospělé a seniory.

¹⁴⁶ ŘÍČAN, Pavel, 2006. *Cesta životem: vývojová psychologie. přepracované vydání.* vyd. 2. Praha: Portál. ISBN 80-7367-124-7.

¹⁴⁷ PÁVKOVÁ, Jiřina. Pedagogika volného času. V Praze: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2014. ISBN 978-80-7290-666-6. s. 8

Vážanský považuje pedagogiku volného času jako vědní obor, který se zabývá výchovou ve volném čase, výchovou pro volný čas a také výchovou volným časem samotným.¹⁴⁸

Kratochvílová ve své publikaci uvádí vymezení pedagogiky volného času trochu podrobněji. Toto rozdělení je postaveno na faktu, že předmětem pedagogiky volného času je výchova a vzdělávání.

Kratochvílová přichází s dělením působení pedagogiky volného času, které vypadá následovně:

1. cílevědomé působení

Zahrnuje výchovně-vzdělávací činnost, která se zaměřuje na smysluplné trávení volného času.

2. nepřímé výchovné působení

Zahrnuje vytváření vhodných podmínek ke smysluplnému využívání volného času. To pak funguje i jako prevence před negativními vlivy, které společnost ohrožují.¹⁴⁹

Průcha zas ve své publikaci zmiňuje a rozděluje několik oblastí pedagogiky volného času takto:

- věda o volném čase

Zabývá se vztahem mezi prací, školou a volným časem. Úzce s touto vědou souvisí např. sociologie, psychologie a filozofie volného času.

- pedagogika volného času

Je oblastí, která se věnuje primárně výchově a vzdělávání, ale také poradenství v oblasti volného času např. pracovníkům ve sféře volného času)

- didaktika volného času

Zabývá se metodikou všech druhů zájmových činností.

- management volného času

Zabývá se zajišťováním financí na realizaci volnočasových aktivit a smysluplného trávení volného času v rámci obce, kraje, republiky i EU. Zabývá se také právními předpisy, organizací, metodami a podmínkami realizace volnočasových aktivit.

- metodologie a výzkum pedagogiky volného času

¹⁴⁸ VÁŽANSKÝ, Mojmir. *Základy pedagogiky volného času*. 2. dopl. vyd. Brno. Print-Typia, 2001. ISBN 80-86384-00-4.

¹⁴⁹ KRATOCHVÍLOVÁ, Emília. *Pedagogika volného času: výchova v čase mimo vyučovania v pedagogickej teórii a v praxi*. Bratislava: Univerzita Komenského, 2004. ISBN 80-223-1930-9.

Zahrnuje výzkumnou oblast a využití těchto výzkumů k formování teorie a její následné přenesení do praxe.¹⁵⁰

4.3 Pedagog volného času

„Pedagog volného času a vychovatel jsou pedagogičtí pracovníci, jelikož vykonávají přímou výchovně-vzdělávací činnost.“¹⁵¹ Když začala být pedagogika volného času považována jako vědní obor, tak byl posléze definován zákonem č. 563/2004 Sb. profesní profil pedagoga volného času. Tento zákon také definuje jeho náplň práce jako přímou pedagogickou, přímou výchovnou, pedagogicko-psychologickou či speciálně pedagogickou činnost v zájmovém vzdělávání.¹⁵² Má obrovský vliv na edukační proces společnosti, výchovný proces i rozvoj osobnosti. Smysluplné trávení volného času je v našich životech velmi důležité, neboť ovlivňuje náš životní styl a obecně i kvalitu života. Může se uplatnit v oblastech jako je již zmíněné vzdělávání, ale i kultura, zájmové spolky a sdružení, osvěta, církve, sociální služby, sport, cestovní ruch, zdravotnictví a lázeňství či v oblasti rekreace.¹⁵³ Uplatňují se především ve střediscích volného času nebo ve školních klubech.

4.3.1 Osobnost a předpoklady pedagoga volného času

Pedagog volného času by měl disponovat znalostmi, dovednostmi a jistými vlastnostmi. Důležitou podmínkou k vykonávání této profese je samozřejmě trestní bezúhonnost a zdravotní způsobilost. Měl by se umět prosadit a vystupovat sebevědomě, neboť v kolektivních zájmových činnostech bude vždy autoritou. Tudíž by si měl být jistý sám sebou a mít základní vzdělání a všeobecný přehled, co se týče společnosti a kultury. Měl by si také uvědomovat důležitost svojí profese a její vliv na život ve společnosti a také být obeznámen s principy pedagogického ovlivňování volného času. Zdravé sebevědomí a neustálá edukace a ambice v oblasti,

¹⁵⁰ Průcha, Jan. Pedagogická encyklopedie. Praha. Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-546-2

¹⁵¹ HÁJEK, Bedřich, Břetislav HOFBAUER a Jiřina PÁVKOVÁ, 2011. *Pedagogické ovlivňování volného času: trendy pedagogiky volného času*. Vyd. 2., aktualiz. [i.e. 3. vyd.]. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-0030-7. s. 690030-

¹⁵² *Zákony pro lidi: Zákon č. 563/2004 Sb.* [online], ©2021. [cit. 2021-6-28]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-563>

¹⁵³ VÁŽANSKÝ, Mojmir. *Základy pedagogiky volného času*. 2. dopl. vyd. Brno. Print-Typia, 2001. ISBN 80-86384-00-4.

kteřou profesně vykonává jako pedagog volného času, je taktěž velmi důležité. Jedním z nejtěžších aspektů profese pedagoga volného času je jeho schopnost nadchnout pro něco druhé a motivovat je. Měl by být schopen také sebereflexe a být schopen identifikovat své silné, ale i slabé stránky.

Osobnost pedagoga volného času by měla splňovat tyto základní rysy:

- schopnost empatie
- komunikativnost a umění naslouchat
- míra dominance a schopnost vedení lidí
- odolnost vůči stresu
- stabilita a nekonfliktnost
- pozitivní vztah k lidem obecně¹⁵⁴

Mnohem obsáhlejší je další dělení, které zmiňuje obzvláště žádoucí vlastnosti pedagoga volného času, kterými by měl disponovat.

- tvořivost, fantazie a nápaditost
- smysl pro humor
- dobrý zdravotní stav a fyzická zdatnost
- hravost a radost ze hry
- schopnost adaptace na různé podmínky a situace
- průbojnost a schopnost prosadit své názory
- pochopení pro zvláštnosti i při práci s věkově heterogenními skupinami¹⁵⁵

¹⁵⁴ HÁJEK, Bedřich, Břetislav HOFBAUER a Jiřina PÁVKOVÁ, 2011. *Pedagogické ovlivňování volného času: trendy pedagogiky volného času*. Vyd. 2., aktualiz. [i.e. 3. vyd.]. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-0030-7.

¹⁵⁵ HÁJEK, Bedřich, Břetislav HOFBAUER a Jiřina PÁVKOVÁ, 2011. *Pedagogické ovlivňování volného času: trendy pedagogiky volného času*. Vyd. 2., aktualiz. [i.e. 3. vyd.]. Praha: Portál. ISBN 978-80-2620030-7.

4.4 Výchova jako součást volného času

„Výchovou rozumíme záměrné a cílevědomé působení a ovlivňování podmínek umožňujících optimální rozvoj každého jedince v souladu s individuálními dispozicemi a stimulačích jeho vlastní snahu stát se autentickou, vnitřně integrovanou a socializovanou osobností.“¹⁵⁶

Výchova ve volném čase je pojmem, který velmi úzce souvisí s výše uvedenými oblastmi volného času. Výchovné působení ve volném čase je záměrné a cílevědomé.¹⁵⁷ Přece jen zde mluvíme o poněkud specifické oblasti výchovy. Zároveň je nutné působit výchovně na jedince záměrně, ale také především nenásilně. Nic mu nepřikazovat, ale spíše jej účinně motivovat, což dělá profesi pedagoga volného času velmi složitou.

Pávková ve své publikaci uvádí 4 funkce, které má výchova ve volném čase:

1. výchovně-vzdělávací funkce

Tato funkce nám pomáhá zajistit rozvoj naší osobnosti, zlepšování našich dosavadních schopností. Díky ní pak třeba dochází k prohlubování našich zájmů, což může znamenat, že jsme se pro něco opravdu nadchli. *„Utváří se také vztah k celoživotnímu vzdělávání jako přirozené součásti lidského života.“¹⁵⁸*

2. zdravotní funkce

Tato funkce zajišťuje, že aktivity, kterým se věnujeme v našem volném čase podporují zdravý duševní, tělesný a sociální vývoj.

3. sociální funkce

Z jednoho úhlu pohledu tato funkce zajišťuje bezpečnost dětí a mládeže v době, kdy nejsou ve škole ani s rodiči. Dále se na tuto funkci můžeme dívat jako na prostor k navazování nových vztahů ve společnosti. Prostřednictvím této funkce výchovy ve volném čase získáváme nové

¹⁵⁶ PRŮCHA, Jan, Jiří MAREŠ a Eliška WALTEROVÁ, 2003. *Pedagogický slovník*. 4. aktualiz. vyd. Praha: Portál. ISBN 80-717-8772-8. s. 170

¹⁵⁷ PÁVKOVÁ, Jiřina. *Pedagogika volného času*. V Praze: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2014. ISBN 978-80-7290-666-6.

¹⁵⁸ PÁVKOVÁ, Jiřina. *Pedagogika volného času*. V Praze: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2014. ISBN 978-80-7290-666-6. s. 15

známé i přátele, ale také nová společenská postavení i sociální role.

4. preventivní funkce

Tato funkce by měla zajišťovat předcházení výskytu negativních či patologických jevů v životě jedince. Vhodný výběr volnočasových aktivit, které člověka naplňují slouží jako primární prevence. „*U dítěte, které umí dobře využívat volný čas, má své zájmy a věnuje se jim, je méně pravděpodobné, že podlehne špatným vzorům a projeví se u něho některé z uvedených patologických jevů.*“¹⁵⁹

Každý pedagog volného času by měl nějaký čas před realizací volnočasové aktivity s účastníky věnovat přípravě. Je důležité, aby si vytyčil cíle, kterých by chtěl u účastníků dosáhnout. Soustředí se na činnost, kterou jako pedagog volného času vykonává a snaží se k ní doladit i výchovné cíle. Měl by být obeznámen se všemi podmínkami, ve kterých bude on a účastníci danou volnočasovou aktivitu vykonávat. Zároveň by měl být připraven i na nečekané a být schopen reagovat na aktuální podmínky, které nemusí být vždy příznivé.

Volný čas jako součást výchovy velmi zajímavě dělí a popisují Hájek, Hofbauer a Pávková. Ti dělí výchovné působení volného času na jedince třemi následujícími způsoby:

1. Výchova ve volném čase

Z tohoto pohledu volný čas představuje jakýsi časoprostor, který nám umožňuje výchovně působit na jedince. Tato oblast je detailněji vymezena výše v textu.

2. Výchova volným časem

V tomto případě míníme výchovu, která je realizována prostřednictvím volného času. Samotné volnočasové aktivity a jejich postupy mají velký výchovný potenciál, díky kterému jsou u jedince rozvíjeny další dovednosti.

3. Výchova k volnému času

¹⁵⁹ PÁVKOVÁ, Jiřina. *Pedagogika volného času*. V Praze: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2014. ISBN 978-80-7290-666-6. s. 16

Z tohoto pohledu je důležité, aby si jedinec uvědomil význam smysluplného trávení volného času v jeho životě. Každý člověk by měl být od dětství veden ke správnému využití volného času. Je důležité, aby si každý své studijní, pracovní a další povinnosti plynoucí z každodenního života uměl naplánovat tak, aby mu zbylo, co nejvíce volného času.¹⁶⁰

4.5 Volnočasové aktivity

Volnočasovou aktivitu lze obecně popsat jako způsob trávení volného času či náplň volného času. Na volný čas a jeho smysluplné trávení je v dnešní době kladen velký důraz a mnoho jedinců se svůj volný čas snaží zužitkovat co nejvíce. Proto se věnují třeba i více než jednomu druhu volnočasových aktivit. Avšak stále se vyvíjející technologie nás stále poutají k sobě a lidé ve společnosti se pak ve svém volném čase spokojí s telefonem, počítačem, tabletem apod. Každý má nadání na něco jiného a jedinou volnočasovou aktivitou není pouze sport.

Například Velikanič rozděluje činnosti volného času dětí na činnosti:

- a. pohybového charakteru
- b. nepohybového charakteru¹⁶¹

Oba tyto druhy činnosti by měly být prováděny rovnoměrně. Tyto činnosti na sebe vzájemně působí a doplňují.

Volný čas představuje velkou část našeho života a z velké míry jej ovlivňuje. Aby naplnil výše zmíněné lidské potřeby a splňoval výše uvedené funkce, musí si jedinec vybrat takovou činnost ve volném čase, která ho bude bavit a zajímat. Dobrovolnost a svobodné rozhodnutí jsou důležitými aspekty trávení volného času.

¹⁶⁰ HÁJEK, Bedřich, Břetislav HOFBAUER a Jiřina PÁVKOVÁ, 2011. *Pedagogické ovlivňování volného času: trendy pedagogiky volného času*. Vyd. 2., aktualiz. [i.e. 3. vyd.]. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-0030-7. s.69

¹⁶¹ VELIKANIČ, J. *Pedagogika pro pedagogické fakulty vysokých škol*. Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 1978.

Pávková uvádí ve své publikaci základní dělení volnočasových aktivit, které vypadá takto:

1. rekreační a odpočinkové činnosti

Tyto činnosti mají velký vliv na kvalitu života každého člověka. Každý člověk si potřebuje dopřát dostatek času k načerpání nových sil a regeneraci. Odpočinkovou činností, která je nejdůležitější, je spánek. Dále k odpočinkovým činnostem patří četba či hudba. Rekreační činnosti jsou oproti těm odpočinkovým fyzicky mnohem náročnější, neboť vyžadují větší množství pohybu. Rekreačními činnostmi jsou například sezónní aktivity jako je lyžování, kolo, zimní brusle nebo kolečkové brusle apod.¹⁶²

2. zájmové činnosti

Za zájmové činnosti považujeme takové aktivity, které jsou realizovány cíleně a záměrně za účelem prohlubování dosavadních dovedností a vědomostí. Velmi silně působí na rozvoj osobnosti. Každý z nás má však jinou představu o zájmové činnosti, proto preference se u každého jedince liší.¹⁶³ Zájmové činnosti se pak ještě dále dělí na:

- a. společenskovední činnosti (např. jazykověda nebo sběratelství)
- b. pracovně-technické činnosti (např. modelářství)
- c. přírodovědné činnosti (např. rybaření)
- d. esteticko-výchovné zájmové činnosti (např. výtvarný kroužek nebo hudební kroužek)
- e. tělovýchovné (např. gymnastika)¹⁶⁴

¹⁶² PÁVKOVÁ, Jiřina. *Pedagogika volného času*. V Praze: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2014. ISBN 978-80-7290-666-6.

¹⁶³ PÁVKOVÁ, Jiřina. *Pedagogika volného času*. V Praze: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2014. ISBN 978-80-7290-666-6.

¹⁶⁴ PÁVKOVÁ, Jiřina. *Pedagogika volného času*. V Praze: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2014. ISBN 978-80-7290-666-6. s. 16

4.5.1 Taneční školy street dance v Olomouci

V této kapitole bych chtěla uvést taneční školy, které se street dance věnují a nacházejí se v Olomouci. Některé z nich se nevěnují jen tomuto stylu, ale třeba také contemporary nebo disco dance.

JUST US je taneční školou, která má hned dvě pobočky, a to ve Zlíně a Olomouci. Olomoucká pobočka funguje od roku 2011 a nabízí celou řadu tanečních kurzů pro děti, juniory, dospělé a rodiče. Sídlo taneční školy se nachází na adrese Stupkova 952, kde probíhají všechny tréninky na zrcadlovém sále. Momentálně je součástí kurzů také funkční trénink na zlepšení fyzické kondice s odborníkem. Kurzy jsou děleny podle věkové kategorie na děti MINI (4 až 6 let), děti (7 až 10 let), juniory (11 až 15), dospělé (16 a více) a rodiče (30 a více let). Dále jsou pak tyto věkové kategorie děleny podle pokročilosti tanečníků. Pokročilejší tanečníci navštěvují kurzy A, tedy např. děti A. Začátečníci či mírně pokročilí se řadí do složek B, např. děti B. Kromě kurzů pořádá taneční škola JUST US také letní soustředění, vánoční show, závěrečnou show jako rozloučení s taneční sezónou a také taneční soutěž „Neklidný battle“.¹⁶⁵

Lola's dance centre je taneční škola, která byla založena v roce 2004 v Olomouci. Sídlí na adrese Sudova 5 uvnitř kulturního domu Lola, kde jsou k dispozici 2 zrcadlové sály, bar/recepce a 2 šatny pro tanečníky. Kurzy jsou děleny podle věkové kategorie na děti MINI (4 až 6 let), děti (7 až 10 let), juniory (11 až 15), dospělé (16 a více) a rodiče (30 a více let). Kurzy A jsou zde také pro pokročilé tanečníky a kurzy B pro mírně pokročilé a začátečníky. Taneční škola Lola's dance centre pořádá také letní soustředění a příměstské tábory.¹⁶⁶

M-plus Olomouc je taneční škola, která vznikla v roce 2004 v Olomouci. Sídlem této taneční skupiny je Stará Víska 23. Tréninky však probíhají v pronajatých sálech v olomoucké ulici Tovární, Rožňavská a Kmochova. Tato taneční škola se primárně věnuje tanečnímu stylu disco

¹⁶⁵ JUST US [online], ©2021. [cit. 2021-6-25]. Dostupné z: <http://www.just-us.cz>

¹⁶⁶ Lola's dance centre [online], ©2016. [cit. 2021-6-25]. Dostupné z: <http://www.loladance.cz>

dance, ale také street dance. Taneční škola M-plus Olomouc taktéž pořádá letní soustředění plné tance.¹⁶⁷

331 Dance studio vzniklo v roce 2011. Tato taneční škola pořádá taneční kurzy v pronajatých sálech v olomouckých ulicích Krapkova, Tomkova, Pöttingova a Svornosti. Kurzy jsou zde také děleny podle věkové kategorie na děti MINI (4 až 6 let), děti (7 až 10 let), juniory (11 až 15), dospělé (16 a více) a rodiče (30 a více let). Kurzy A jsou pro pokročilé tanečníky a kurzy B pro mírně pokročilé a začátečníky. Věnuje se primárně odrůdám street dance, ale také contemporary. Jako každá olomoucká taneční škola i 331 Dance studio pro své stávající členy, ale i budoucí členy, pořádá letní soustředění.¹⁶⁸

¹⁶⁷ *M-plus Olomouc* [online], ©2020. [cit. 2021-6-25]. Dostupné z: <https://m-plus-olomouc1.webnode.cz>

¹⁶⁸ *331 Dance studio* [online], ©2021. [cit. 2021-6-25]. Dostupné z: <https://www.331.cz/tanecni-skola/>

5 STARŠÍ ŠKOLNÍ VĚK

Tímto pojmem míníme dovršení dítěte 11 až 12 let do 15 až 16 let, kdy dítě většinou končí základní školu. Dítě, které je v tzv. starším školním věku si prochází vývojovým obdobím zvaném pubescence neboli puberta.¹⁶⁹ Toto pojmenování vývojového období se může lišit. Například Langmeier a Krejčířová používají pojem pubescence.¹⁷⁰ Sigmund Freud vymezil toto období jako genitální stádium, ve kterém se v jedinci probouzí sexualita.¹⁷¹

Václav Příhoda se snažil zohlednit tělesný, sociální a duševní vývoj jedince a rozdělil život do 8 vývojových období, přičemž jedno z nich je právě období pubescence. Toto období ohraničuje věkem 11 až 15 let. Vše shrnul definoval ve své publikaci *Ontogeneze lidské psychiky*.¹⁷²

E. H. Erikson rozdělil naši životní etapu do osmi vývojových stádií, které vyžadují splnění jistého úkolu. V každém vývojovém období musí od narození splnit jedinec nějaký úkol, aby nebyl narušen vývoj v dalších vývojových stádiích života. Erikson považuje období staršího školního věku jako období hledání vlastní identity a zjišťuje, jaká je jeho sociální role, ve které si je v tomto období poměrně nejistý. Zaměřuje se na otázky ohledně vlastní existence, smyslu života a také jak je on sám viděn společností.¹⁷³

Pokud je celkový vývoj dítěte v pořádku a nepotkají ho v průběhu povinné školní docházky nějaká úskalí, od 11 do 16 let dítě navštěvuje druhý stupeň základní školy. Důležitým momentem je zde totiž ukončení povinné školní docházky, kdy jedince čeká výběr střední školy a s ní i prvotní výběr oblasti jeho profese.

Období pubescence je pro jedince z hlediska tělesného a duševního vývoje velmi náročné, neboť dochází k mnoha změnám, které jedinec musí přijmout a zpracovat. Někdy je toto období

¹⁶⁹ VÁGNEROVÁ, Marie. 2000. *Vývojová psychologie: dětství, dospělost, stáří*. Praha: Portál. ISBN 80-7178-308-0.

¹⁷⁰ LANGMEIER, Josef a Dana KREJČÍŘOVÁ, 2006. *Vývojová psychologie*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Grada. Psyché (Grada). ISBN 80-247-1284-9.

¹⁷¹ PUGNEROVÁ, Michaela, 2019. *Psychologie: pro studenty pedagogických oborů*. Praha: Grada. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-271-0532-8.

¹⁷² ARLT, Marianne, 1994. *Puberta je, když začínají s rodiči potíže: Deník jedné matky*. Praha: Portál. Čtení o výchově. ISBN 80-7178-020-0. s.9

¹⁷³ VÁGNEROVÁ, Marie. 2000. *Vývojová psychologie: dětství, dospělost, stáří*. Praha: Portál. ISBN 80-7178-308-0. s. 210

označováno jako období „bouří a stresů“.¹⁷⁴ Každý jedinec si však tímto obdobím prochází velmi odlišně s ohledem na pohlaví, ale značné rozdíly jsou i u jedinců stejného pohlaví. Říčan uvádí, že nástup puberty je u chlapců poměrně méně náročný než u dívek. U dívek přijde nástup puberty poměrně dříve a tělesné změny jsou u nich mnohem zřetelnější.¹⁷⁵ Kromě změn týkajících se fyzického vývoje se snaží dítě v tomto období najít vlastní identitu a životní filozofii.

*„Rozlišuje se do období prepubescence (11 až 13 let) a vlastní pubescence (13 až 15 let). Dospívání nastupuje dříve u dívek, u chlapců začíná později. Celkově nejbouřlivější období ve vývoji jedince. Jedinec se vyvíjí po anatomicko-fyziologické stránce (včetně sexuálního zrání a schopnosti reprodukce), po intelektové stránce (rozvoj abstraktního myšlení), emocionálně i sociálně. Pro pubescenta je typická snaha vymanit se ze závislosti na autoritách (konflikty s rodiči, učiteli), vyvzdorovat si větší samostatnost myšlenkovou i sociální. Rizikem je příklon k nekonformním hnutím, asociálním činnostem.“*¹⁷⁶ Proto je zde zase důležité smysluplné trávení volného času a uvědomění si jeho hodnoty jako prevence před patologickými jevy.

Celý tento přechod z dětství do dospělosti je ovlivněn několika faktory u každého jedince. Záleží na kulturních a sociálních podmínkách, ve kterých jedinec žije. Záleží, jaké má jedinec hodnoty, tradice a jaké jsou normy společnosti. Dalším silně ovlivňujícím aspektem je rodina. Záleží, jaká je kvalita vztahu jedince s rodiči a také způsob života celé rodiny. Důležitou roli zde hraje samozřejmě osobnost samotného dospívajícího jedince.¹⁷⁷

Langmeier a Krejčířová ve své publikaci rozděluje období pubescence na období prepuberty a na fázi vlastní puberty. Fáze prepuberty podle nich probíhá u dívek ve věku 11 až 13 let, zatímco u chlapců ve věku 12 až 15 let. Fáze vlastní puberty je dokončena, až je jedinec schopen reprodukce.¹⁷⁸

¹⁷⁴ ŠIMÍČKOVÁ-ČÍŽKOVÁ, Jitka, 2010. *Přehled vývojové psychologie*. 3., upr. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci. ISBN 978-80-244-2433-0.

¹⁷⁵ ŘÍČAN, Pavel, 2006. *Cesta životem: vývojová psychologie. přepracované vydání*. vyd. 2. Praha: Portál. ISBN 80-7367-124-7.

¹⁷⁶ PRŮCHA, Jan, Jiří MAREŠ a Eliška WALTEROVÁ, 2003. *Pedagogický slovník*. 4. aktualiz. vyd. Praha: Portál. ISBN 80-717-8772-8.

¹⁷⁷ PUGNEROVÁ, Michaela, 2019. *Psychologie: pro studenty pedagogických oborů*. Praha: Grada. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-271-0532-8.

¹⁷⁸ LANGMEIER, Josef a Dana KREJČÍŘOVÁ, 2006. *Vývojová psychologie*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Grada. Psyché (Grada). ISBN 80-247-1284-9.

Šimíčková ve své publikaci píše o tom, že mnoho autorů dělí toto období odlišně (viz výše Průcha, Mareš a Walterová). V její publikaci najdeme takovéto dělení staršího školního věku, které je na první pohled podrobnější:

1. prepuberta

Prepuberta je počátečním mezníkem, které zahajuje období změn u dívek okolo 10. roku a u chlapců okolo 11 let. Je specifické pro rychlý růst končetin i trupu, především u chlapců. Produkce pohlavních hormonů se navýšila, a to umožňuje projev druhotných pohlavních znaků. Začíná se u dospívajících také projevovat sexuální pud, který však působí velmi nerovnoměrně a zároveň velmi intenzivně. Hrubá motorika jedinců se musí vypořádat s dočasnou neobratností a nekoordinovaností, které jsou způsobeny právě rychlým růstem. Somatický vývoj jednoduše řečeno předbílá ten psychický, tudíž pro jedince může být typické střídání nálad, nezáměr či labilita citů. Jedinci v tomto období zdokonalují své kritické a abstraktní myšlení. Bývá zde rozvíjena i fantazie. V emoční oblasti pak přichází změny citů k sobě samému a svůj vzhled vnímají a řeší mnohem intenzivněji. Oproti poměrně klidnému vývoji, který probíhal před nástupem puberty, se také může lišit intenzita projevu citů mezi dospívajícím jedincem a rodiči. Můžeme zde hovořit o jistém ostychu projevit city či reagovat na projevené city ze strany rodičů. Dospívající se v tomto období snaží spíše od rodiny osamostatnit. Vazby na rodiče se poměrně uvolňují a společenské vztahy se snaží navazovat spíše mezi svými vrstevníky. Navazují vazby ve společenských kruzích stejného zájmu.

2. puberta

V tomto období se somatický vývoj poněkud zpomalí a nastupuje vývoj psychický, kdy se tímto vyrovnají. Pohlavní dozrávání zde hraje stále velmi důležitou roli jak po somatické stránce, ale především i psychické. Růst končetin a trupu je u konce nebo dokončen, ale začíná zde mohutnět svalstvo a dorůstají vnitřní orgány. Špatná koordinace těla a neobratnost pomalu mizí díky harmonizaci tělesných proporcí. V tomto období by se z dítěte měl stát zralý dospělý, který je schopen sexuální reprodukce. Fáze puberty je velmi silně ovlivněna opět rodinou, neboť je důležité, jak rodiče a další členové rodiny zvládají a přijímají emoční nestabilitu dospívajícího jedince. Ideální je, aby chování rodičů bylo vstřícné a aby přijímali náročnost a individualitu tohoto vývoje. Další rozvíjenou složkou v pubertě je logická paměť. Lépe si však

dospívající pamatuje fakta, která mají logické souvislosti a také fakta, která ho zajímají. Zdokonaluje se schopnost kritického a abstraktního myšlení. *„Myšlení se často orientuje i na vnitřní dění pubescenta, snaží se poznat vlastní individualitu tím, že sebe porovnává s druhými lidmi, všímá se vlastních nedostatků a má tendenci tyto nedostatky kompenzovat buď jinými činnostmi, nebo pozměněným chováním. Pubescent začíná hledat smysl života, všímá si a zkoumá hodnoty, které se okolo jeho osoby objevují, zkoumá jejich hloubku, trvalost a významnost pro život.“*¹⁷⁹ Dospívající mají také silnou touhu navazovat další citové vazby. Je dokonce možné, že v tomto období první stavy zamilovanosti.

3. adolescence

Toto období začíná u děvčat okolo 16. roku a u chlapců okolo 17. roku života. „Hlavním vývojovým úkolem adolescenta je vytvořit si pocit vlastní identity, přijmout normy společnosti, vytvořit si vědomí vlastní hodnoty, přijmout za své morální principy dané společnosti, postupně se stát nezávislým na rodičovské autoritě a vytvářet heterosexuální vztahy.“¹⁸⁰

¹⁷⁹ ŠIMÍČKOVÁ-ČÍŽKOVÁ, Jitka, 2010. *Přehled vývojové psychologie*. 3., upr. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci. ISBN isbn978-80-244-2433-0. s. 121

¹⁸⁰ ŠIMÍČKOVÁ-ČÍŽKOVÁ, Jitka, 2010. *Přehled vývojové psychologie*. 3., upr. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci. ISBN isbn978-80-244-2433-0. s.125

6 PRAKTICKÁ ČÁST

Tato kapitola představuje výzkumnou část mé bakalářské práce, kde se budu snažit najít odpovědi na 6 výzkumných otázek, které jsou definovány níže.

6.1 METODIKA PRÁCE

Pro mou bakalářskou práci jsem získala potřebné údaje prostřednictvím kvantitativního výzkumu. Výzkum byl realizován pomocí metody dotazování. K této metodě jsem využila jako techniku sběru dat dotazník. Dotazníkem totiž míníme soubor otázek obsažených ve formuláři, který může být v oběhu ve fyzické formě nebo může být zaslán elektronicky. Dotazníková metoda je považována za nejhojněji používanou při získávání dat.¹⁸¹ Dotazník, který jsem použila pro získání dat pro mou bakalářskou práci, byl zcela anonymní a byl vytvořen online prostřednictvím online platformy <https://docs.google.com>. Dotazník je vlastní konstrukce a byl inspirován mými vlastními zkušenostmi. Při konstrukci níže přiloženého dotazníku jsem se řídila doporučeními pro vytvoření dotazníku, které uvádí Chráska.¹⁸² Tento způsob mi umožnil oslovit, co největší množství respondentů. Zároveň mi tak ušetřil čas, neboť online dotazník nabízí rychlé vyplnění, ale také okamžitou návratnost dat od respondentů. Respondentem míníme osobu, která vyplňuje dotazník.¹⁸³

Dotazník sloužící pro výzkum mé bakalářské práce byl zcela anonymní a obsahuje dohromady 19 otázek. Z toho je 7 otázek otevřených a 12 zcela uzavřených. Otevřené otázky umožňují lépe pochopit názor respondenta, neboť se respondent musí hlouběji zamyslet nad svou odpovědí. Odpovědi jsou pak více objektivní. Uzavřené otázky poměrně zjednodušují volbu odpovědi pro respondenta, neboť možnosti už má před sebou na očích.¹⁸⁴ Odpovědi jsou pak spíše subjektivní.

¹⁸¹ GAVORA, Peter, 2000. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno: Paido. Edice pedagogické literatury. ISBN 8085931796. s. 99

¹⁸² CHRÁSKA, Miroslav, 2007. *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu*. Praha: Grada. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-1369-4.

¹⁸³ GAVORA, Peter, 2000. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno: Paido. Edice pedagogické literatury. ISBN 8085931796 s. 99

¹⁸⁴ CHRÁSKA, Miroslav, 2007. *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu*. Praha: Grada. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-1369-4.

Při zvolení výzkumné metody dotazování je důležité, aby technika sběru dat, v tomto případě dotazník, splňoval následující:

- Měl by obsahovat všechny podstatné problémy, na které hledáme odpovědi.
- Měla by v něm být zahrnuta celá šíře problematiky.
- Konstrukce otázek by měla být pro respondenta lákavá a ne odpudivá.
- Otázky by měly být formulované jasně, zřetelně a jednoznačně.¹⁸⁵

V dotazníku je také nutné zjistit nezbytné identifikační informace o respondentovi (např. pohlaví a věk).¹⁸⁶

¹⁸⁵ CHRÁSKA, Miroslav. *Metody pedagogického výzkumu*. Praha. Grada, 2007. 256 s. ISBN 978-80-247-1369-4. s. 169–170.

¹⁸⁶ BÁRTLOVÁ, Sylva, Petr SADÍLEK a Valérie TÓTHOVÁ, 2008. *Výzkum a ošetrovatelství*. Vyd. 2., přeprac. a dopl. Brno: Národní centrum ošetrovatelství a nelékařských zdravotnických oborů. ISBN 978-80-7013-467-2.

6.2 Výzkumné otázky

Cílem mé bakalářské práce bylo zjistit, jak velkou část svého volného času investují tanečníci street dance, kteří navštěvují 2. stupeň základní školy, realizaci street dance jako volnočasové aktivity. Dále jsem se zaměřila na základní znalosti street dance u respondentů v tomto věkovém rozmezí a jejich ambice vzdělávat se v oblasti street dance z vlastní vůle. Dále pak také, jak vnímají street dance obecně ve svém životě a důvod, proč se mu nadále věnují.

Výzkumné otázky této práce jsou následující:

- 1) Jakou část volného času investují tanečníci street dance realizaci a vykonávání street dance jako volnočasové aktivity?
- 2) Jaké znalosti o tomto tanečním stylu mají tanečníci street dance navštěvující 2. stupeň ZŠ?
- 3) Vzdělávají se tanečníci street dance navštěvující 2. stupeň ZŠ v oblasti teoretických poznatků o street dance?
- 4) Jak vnímají street dance a jakou roli má v životě tanečníků street dance navštěvující 2. stupeň základní školy?
- 5) Jaké styly a techniky spadající pod street dance jsou populární mezi tanečníky street dance navštěvující druhý stupeň ZŠ?
- 6) Kdo tanečníky street dance navštěvující druhý stupeň ZŠ motivoval k výběru street dance jako volnočasové aktivity a důvody, proč se tomuto stylu věnují?

6.3 Charakteristika výzkumného souboru

V rámci výzkumu mé bakalářské práce jsem vytvořila dotazník prostřednictvím online platformy <https://docs.google.com>. Prostřednictvím telefonických rozhovorů jsem se spojila s kontaktními osobami olomouckých tanečních škol, které se věnují street dance. Věkové hranici dětí, které navštěvují druhý stupeň základní školy, odpovídá juniorská kategorie. Zástupci tanečních škol na základě předchozí domluvy rozeslali dotazník pomocí sociálních sítí mezi své svěřence

z juniorských kategorií. Dotazník obsahoval 19 otázek a také průvodní dopis k vyplnění dotazníku.

Výzkumu se zúčastnily 4 olomoucké taneční školy a těmi jsou Lola's dance centre Olomouc, JUST US Olomouc, 331 Dance studio a M-plus Olomouc a jejich juniorské kategorie. Juniorská kategorie má však věkovou hranici až 16 let. Několik respondentů vyplňujících dotazník navštěvovalo 1. ročník střední školy či gymnázia. Tito jedinci a jejich odpovědi nebyly do výzkumu započítány, neboť nekorespondují s názvem a cílovou skupinou této práce. Respondenti jsou ve věku 11 až 15 let, což odpovídá náročnému vývojovému období zvanému puberta. Dohromady jsem nasbírala data od 60 respondentů ve věku 11 až 15 let. Z toho je 6 chlapců a 54 dívek.

K výzkumné otázce č. 1 se vztahuje v dotazníku položka č. 6, 7, 8, 9 a 10. K výzkumné otázce číslo 2 se z dotazníku vztahuje položka číslo 2, 4 a 5. K výzkumné otázce číslo 3 se vztahuje z dotazníku položka číslo 11 a 12. Výzkumná otázka číslo 4 se vztahuje k položce číslo 1. K výzkumné otázce číslo 5 se vztahuje dotazníková položka číslo 3 a 13. K poslední výzkumné otázce číslo 6 se vztahuje dotazníková položka číslo 14 a 15.

6.4 Organizace výzkumu

Výzkum byl realizován v průběhu měsíce března a dubna 2021. Dotazník byl zaslán 20. března 2021 elektronicky vedoucím všech tanečních škol a jimi dále přeposlán respondentům v juniorských kategoriích prostřednictvím sociálních sítí. Dotazník byl zaslán s průvodním dopisem, kde jsem uvedla své jméno a příjmení jako autorka dotazníku. Dále zde byli respondenti seznámeni s účelem výzkumu a ujištěni, že vše probíhá anonymně. Na začátku měsíce dubna jsem získala odpovědi od respondentů.

Vzhledem k nástupu pandemie spojené s onemocněním COVID-19 a epidemiologických opatření byl online dotazník nejvhodnější a zároveň jedinou možností, jak nasbírat potřebná data. Každá z uvedených tanečních škol byla v omezeném provozu a musela realizovat taneční lekce online formou prostřednictvím platform jako je Zoom, Microsoft Teams, Skype, Youtube apod. Jelikož pandemie započala na přelomu měsíců března a dubna 2020 a volnočasové instituce byly střídavě v omezeném provozu, zájem o ně poměrně klesl. Aktivních členů, kteří se pravidelně účastní online lekcí tance, je méně než za normálních podmínek před situací ztíženou

onemocněním COVID-19. Důvodem je také zrušení veškerých soutěží a tanečních akcí, které jsou hlavním bodem taneční sezóny, které trvá od září až do půlky června.

6.5 VÝSLEDKY

Položka č. 1: Jak bys několika vlastními slovy popsala street dance? Jakou roli má například v tvém životě?

Tabulka č.1: Role street dance v životě respondentů (zdroj: vlastní výzkum)

Odpověď	četnost	relativní podíl [%]
uvolnění a relax	13	21,7
koníček	8	13,3
vyjádření emocí, pocitů a nálad	7	11,7
životní styl	6	10,0
součást života	5	8,3
zábava	4	6,7
volnočasová aktivita	2	3,3
nezodpovězeno	15	25,0
celkem	60	100,0

Tato otázka dotazníku byla otevřená. Respondenti mohli odpovídat naprosto svobodně. Někteří používali k odpovědi celé věty a někteří 2-3 slova. Výsledky byly zobecněny a shrnuty na základě nejčastěji používaných slovních obrátů a frází.

Položka č. 2: Jaké konkrétní taneční styly se podle tebe řadí pod street dance neboli pouliční tance? (lze zakroužkovat více odpovědí)

Tabulka č. 2: Styly spadající pod street dance (zdroj: vlastní výzkum)

Odpověď	četnost	relativní podíl [%]
locking	56	93,3
popping	54	90,0
balet	2	3,3
dancehall	41	68,3
b-boying (break dance)	44	73,3
disco dance	4	6,7
house dance	55	91,7
hip hop dance	57	95,0
contemporary	4	6,7
vogue	24	40,0
waacking	24	40,0
krump	26	43,3
společenské tance	-	-
nevím	1	1,7
nezodpovězeno	-	-

Respondenti měli v této položce na výběr z několika možností. Ze získaných výsledků můžeme vidět, že mezi nejčastěji zvolené styly, které podle respondentů spadají pod street dance jsou break dance (b-boying), dancehall, hip hop dance, house dance, locking a popping. Hip hop dance byl vybrán 57 respondenty, což je 95 % z celkového počtu respondentů. Celková taneční scéna řadí mezi taneční styly street dance také vogue, krump a waacking, které však v odpovědích nemají tak velké zastoupení.

Položka č. 3: Kterému z výše uvedených stylů spadajících pod street dance se nejraději věnuješ?

Tabulka č. 3: nejoblíbenější taneční styly spadající pod street dance (zdroj: vlastní výzkum)

Odpověď	Četnost	Relativní podíl [%]
hip hop dance	41	68,3
house dance	6	10,0
locking	5	8,3
dancehall	5	8,3
popping	3	5,0
nevím	-	-
nezodpovězeno	-	-
celkem	60	100,0

Tato položka v dotazníku byla otázkou otevřenou, aby se respondenti hlouběji zamysleli a také aby nedošlo ke zkreslení odpovědí předchozí otázky, která se týká výběru stylů spadajících pod street dance. Z výsledků můžeme také vidět, že nejoblíbenějším stylem spadajícím pod street dance je hip hop dance a to pro 68,3 % respondentů. Hip hop je v tanečních školách nejčastěji lektory vyučovaným stylem.

Položka č. 4: V jaké zemi vznikaly styly spadající pod street dance neboli pouliční tance?

Tabulka č.4: Země, kde vznikaly taneční styly street dance (zdroj: vlastní výzkum)

Odpověď	Četnost	Relativní podíl [%]
Japonsko	-	-
Spojené státy americké (USA)	56	93,3
Švédsko	-	-
Česká republika	1	1,7
Nevím.	3	5,0
nezodpovězeno	-	-
celkem	60	100,0

Tato položka obsahovala pouze jednu danou možnost výběru. Z výsledků, které jsou uspokojivé, můžeme vidět, že 93,3 % respondentů vědí, kde tyto styly vznikaly. Pouze 1 respondent, tedy 1,7 % z celkového počtu respondentů, vybral nesprávnou možnost. Tři respondenti, tedy 5 % z dotazovaných, nevěděli, kterou odpověď vybrat.

Položka č. 5: Jaké vybavení je potřebné pro vykonávání street dance jako volnočasové aktivity? (lze zakroužkovat více odpovědí)

Tabulka č. 5: Vybavení potřebné pro vykonávání street dance jako volnočasové aktivity (zdroj: vlastní výzkum)

Odpověď	Četnost	Relativní podíl [%]
zdroj hudby (např. reproduktory, mobilní telefon, notebook)	60	100,0
helma	-	-
pití	44	73,3
pohodlná obuv	51	85,0
chrániče (ochrana zubů, loktů, zápěstí a kolen)	-	-
pohodlné oblečení	55	91,7
míč	-	-
nezodpovězeno	-	-

Respondenti měli na výběr více z uvedených možností. Celkový počet respondentů však uvádí zdroj hudby jako potřebné vybavení pro vykonávání street dance jako volnočasové aktivity. Uvědomují si tak jeho důležitost. 91,7 % z dotazovaných považuje za důležité také pohodlné oblečení a 85 % z dotazovaných uvádí také pohodlnou obuv. Důležitým aspektem u každého sportu či pohybu je dostatečný pitný režim. Pití však za důležité při tanci považuje 73,3 % z dotazovaných.

Položka č. 6: Kolikrát týdně máš vedený trénink se svým lektorem tance?

Tabulka č. 6: Počet tréninků za týden (zdroj: vlastní výzkum)

Odpověď	Četnost	Relativní podíl [%]
1x-2x týdně	37	61,7
3x-4x týdně	19	31,7
4x a více	4	6,7
nezodpovězeno	-	-
celkem	60	100,0

Tato položka měla na výběr jen jednu z uvedených možností. Z výsledků jsme zjistili časovou náročnost tréninků v průběhu týdne. 61,7 % z dotazovaných trénuje se svým lektorem 1x-2x týdně. 31,7 % uvádí, že se svým lektorem tance trénuje 3x-4x týdně. Pouhých 6,7 % z dotazovaných uvádí, že trénuje 4x týdně i více.

Položka č. 7: Kolik minut trvá jeden vedený trénink s tvým lektorem?

Tabulka č. 7: Trvání jednoho vedeného tréninku lektorem v minutách (zdroj: vlastní výzkum)

Odpověď	Četnost	Relativní podíl [%]
30 minut	-	-
30-60 minut	-	-
60-90 minut	57	95,0
90 minut a více	3	5,0
nezodpovězeno	-	-
celkem	60	100,0

Tato položka měla na výběr jen jednu z uvedených možností. Z výsledků jsme zjistili trvání jednoho tréninku vedeného lektorem v minutách. 95 % z dotazovaných uvádí, že jeden trénink trvá přibližně 60-90 minut. Pouhých 5 % z dotazovaných uvádí, že jeden vedený trénink s lektorem trvá 90 minut a více.

Položka č. 8: Trénuješ sám/sama bez vedení lektora? (např. sám/sama doma, venku s kamarády apod.)

Tabulka č. 8: Trénování v osobním volnu bez vedení lektora tance (zdroj: vlastní výzkum)

Odpověď	Četnost	Relativní podíl [%]
ano	50	83,3
ne	10	16,7
nezodpovězeno	-	-
celkem	60	100,0

Tato položka měla na výběr jen jednu z uvedených možností. Z výsledků jsme zjistili, že 83,3 % tanečnicků street dance ve věku 11-15 let trénuje i v osobním volnu bez vedení svého lektora tance. Pouhých 16,7 % uvádí, že ve svém osobním volnu bez vedení lektora netrénuje.

Položka č. 9: Jak často trénuješ sám/sama bez vedení tvého lektora? (Na tuto otázku odpovídej pouze v případě, že si na předchozí otázku odpověděl/a „ano“)

Tabulka č. 9: Počet tréninků v osobním volnu bez vedení lektora tance za týden (zdroj: vlastní výzkum)

Nejčastější odpovědi	Četnost	Relativní podíl [%]
1x-2x týdně	29	58,0
3x-4x týdně	15	30,0
4x a více	6	12,0
nezodpovězeno	10	16,7
celkem	60	100,0

Tato položka měla na výběr jen jednu z uvedených možností. Z výsledků jsme zjistili, že 58 % z dotazovaných 50 respondentů se věnuje samostatnému tréninku bez vedení lektora 1x-2x týdně.

Položka č. 10: Kolik minut obvykle věnuješ jednomu tréninku v týdnu tréninku bez vedení lektora?

Tabulka č. 10: Trénink v osobním volnu bez vedení lektora tance v minutách (zdroj: vlastní výzkum)

Odpověď	Četnost	Relativní podíl [%]
30 minut	22	44,0
30-60 minut	20	40,0
60-90 minut	8	16,0
90 minut a více	-	-
nezodpovězeno	10	-
celkem	60	100,0

Tato položka měla na výběr jen jednu z uvedených možností. Z výsledků jsme zjistili, že 40 % z dotazovaných tréninkem stráví 30 minut bez vedení lektora. 44 % z dotazovaných tráví tréninkem ve svém osobním volnu bez vedení lektora 30-60 minut. Pouhých 16 % z dotazovaných se samostatnému tréninku věnuje 90 minut a více. Dle mého jsou výsledky velmi uspokojivé, vezmeme-li v potaz, že se jedná o čas strávený tancem nad rámec pravidelných tréninků.

Položka č. 11: Předává ti tvůj lektor různé teoretické poznatky a znalosti o tanci a jednotlivých stylech v průběhu tréninku?

Tabulka č. 11: Převaha získávání teoretických poznatků o street dance od lektora (zdroj: vlastní výzkum)

Odpověď	Četnost	Relativní podíl [%]
ano	56	93,3
ne	4	6,7
nezodpovězeno	-	-
celkem	60	100,0

Tato položka měla na výběr jen jednu z uvedených možností. Z výsledků jsme zjistili, že 93,3 % získává teoretické poznatky od svých lektorů. Pouhých 6,7 % z dotazovaných uvádí, že od svého lektora žádné teoretické poznatky nezískává.

Položka č. 12: Snažíš se ve svém volném čase získávat znalosti o těchto stylech tance? (např. o historii a vývoji jednotlivých stylů)

Tabulka č. 12: Převaha získávání teoretických poznatků o street dance samostudiem (zdroj: vlastní výzkum)

Odpověď	Četnost	Relativní podíl [%]
ano	31	51,7
ne	29	48,3
nezodpovězeno	-	-
celkem	60	100,0

Tato položka měla na výběr jen jednu z uvedených možností. Z výsledků jsme zjistili, že samostudiu v oblasti teorie o street dance se věnuje pouze 51,7 %. 48,3 % uvádí, že se ve svém volném čase nesnaží získávat teoretické poznatky o street dance.

Položka č. 13: Jaké formy tréninku upřednostňuješ?

Tabulka č. 13: Preference formy tréninku (zdroj: vlastní výzkum)

Odpověď	Četnost	Relativní podíl [%]
freestyle	34	56,7
choreografie	26	43,3
nezodpovězeno	-	-
celkem	60	100,0

Tato položka měla na výběr jen jednu z uvedených možností. Z výsledků jsme zjistili, že 56,7 % dotazovaných upřednostňuje freestyle jako formu tréninku. 43,3 % upřednostňuje trénink formou choreografie.

Položka č. 14: Kdo rozhodl, že se budeš ve svém volném čase věnovat právě pouličním tancům neboli street dance?

Tabulka č. 14: Osoby, které tě ke street dance přivedly (zdroj: vlastní výzkum)

Odpověď	Četnost	Relativní podíl [%]
já sám/sama	37	61,7
rodiče	21	35,0
prarodiče	1	1,7
Nevím.	1	1,7
nezodpovězeno	-	-
celkem	60	100,0

V této položce mohli respondenti odpovídat libovolně prostřednictvím volné odpovědi na otevřenou otázku. Z výsledků jsme zjistili, že 61,7 % z dotazovaných se rozhodli sami při výběru street dance jako volnočasové aktivity. 35 % z dotazovaných považuje své rodiče jako osoby,

které je ke street dance přivedly. 1,7 % z dotazovaných uvádí své prarodiče jako osoby, které jej/ji přivedly ke street dance. 1,7 % uvádí odpověď „nevím“.

Položka č. 15: Uved' hlavní důvod, proč se street dance věnuješ nadále.

Tabulka č. 15: Převaha důvodů, proč se respondenti stále street dance věnují (zdroj: vlastní výzkum)

Odpověď	Četnost	Relativní podíl [%]
Baví mě to.	21	35,0
Naplňuje mě to.	13	22,0
Přináší mi jistý způsob uvolnění.	6	10,0
Líbí se mi kolektiv ve skupině.	7	11,7
Je to můj životní styl.	7	11,7
Abych měl/a nějaký druh pohybu.	4	6,7
Nevím.	2	3,3
nezodpovězeno	-	-
celkem	60	100,0

V této položce mohli respondenti odpovídat libovolně prostřednictvím volné odpovědi na otevřenou otázku. Z výsledků jsme zjistili, že nejčastější odpovědí na tuto otázku je „Baví mě to“, kterou uvedlo 35 % z dotazovaných. 22 % z dotazovaných uvádí odpověď „Naplňuje mě to.“ 11,7 % z dotazovaných jako důvod uvádí, že je street dance jejich životní styl. 11,7 % z dotazovaných dále uvádí jako důvod následující: „Líbí se mi kolektiv ve skupině.“ 10 % z dotazovaných uvádí jako důvod jisté uvolnění, které jim street dance přináší. 6,7 % z dotazovaných uvádí odpověď: „Abych měla nějaký druh pohybu.“ 3,3 % z dotazovaných uvádí odpověď „Nevím.“

Položka č. 16: Jakou olomouckou taneční školu navštěvuješ? (Uved' celý název)

Tabulka č. 16: Převaha členů jednotlivých tanečních škol (zdroj: vlastní výzkum)

Odpověď	Četnost	Relativní podíl [%]
JUST US Olomouc	32	53,0
Lola's dance centre	16	27,0
M-plus Olomouc	9	15,0
331 Dance studio	3	5,0
nezodpovězeno	-	-
celkem	60	100,0

V této položce mohli respondenti odpovídat libovolně prostřednictvím volné odpovědi na otevřenou otázku. Z výsledků jsme zjistili, že nejpočetnější zastoupení mezi respondenty mají junioři z taneční školy JUST US Olomouc, kteří tvoří 53,3 % z dotazovaných. Hned za ní má největší zastoupení taneční škola Lola's dance Olomouc, která tvoří 27 % z celkového počtu respondentů. 15 % z celkového počtu respondentů tvoří taneční škola M-plus Olomouc. 5 % z dotazovaných pak tvoří taneční škola 331 Dance studio.

Položka č. 17: Jsi chlapec nebo dívka?

Tabulka č. 17: Pohlaví respondentů (zdroj: vlastní výzkum)

Odpověď	Četnost	Relativní podíl [%]
chlapec	6	10,0
dívka	54	90,0
nezodpovězeno	-	-
celkem	60	100,0

Tato položka měla na výběr jen jednu z uvedených možností. Z výsledků jsme zjistili, že 90 % respondentů tvoří dívky a 10 % z respondentů tvoří chlapci. Tyto výsledky nejsou překvapivé, neboť je známo, že dívky v tanci početně převažují.

Položka č. 18: Do jaké třídy chodíš?

Tabulka č. 18: Převaha ročníku základní školy respondentů (zdroj: vlastní výzkum)

Odpověď	Četnost	Relativní podíl [%]
6. ročník	10	16,7
7. ročník	6	10,0
8. ročník	14	23,3
9. ročník	30	50,0
nezodpovězeno	-	-
celkem	60	100,0

V této položce mohli respondenti odpovídat libovolně prostřednictvím volné odpovědi na otevřenou otázku. Z výsledků jsme zjistili, že nejvíce respondentů navštěvuje 9. ročník základní školy. Tito respondenti tvoří 50 % z celkového počtu dotazovaných. 23,3 % respondentů chodí do 8. ročníku základní školy. 16,7 % respondentů chodí do 8. ročníku ZŠ. 10 % respondentů chodí do 7. třídy.

Položka č. 19: Kolik je ti let?

Tabulka č. 19: Věk respondentů (zdroj: vlastní výzkum)

Odpověď	Četnost	Relativní podíl [%]
11 let	1	1,7
12 let	13	21,7
13 let	12	20,0
14 let	4	6,7
15 let	30	50,0
nezodpovězeno	-	-
celkem	60	100,0

V této položce mohli respondenti odpovídat libovolně prostřednictvím volné odpovědi na otevřenou otázku. Z výsledků jsme zjistili, že největší skupinu respondentů tvoří děti ve věku 15 let. Ti tvoří 50 % z celkového počtu respondentů. 6,7 % tvoří děti ve věku 14 let z celkového počtu respondentů. Děti ve věku 13 let tvoří 20 % celkového počtu respondentů. Děti ve věku 13 let tvoří 20 % z dotazovaných a děti ve věku 12 let tvoří 21, 7 % dotazovaných. Nejméně zastoupenou věkovou skupinou jsou děti ve věku 11 let, kteří tvoří 1,7 % z celkového počtu respondentů.

7 DISKUZE

V této kapitole bych se chtěla vrátit ke stanoveným výzkumným otázkám. Na základě výzkumného šetření prováděného metodou dotazování se budu snažit o interpretaci výsledků za cílem zodpovědět stanovené výzkumné otázky. Pomocí dotazníku jako techniky sběru dat jsem od respondentů získala odpovědi a vyhodnotila.

První výzkumnou otázkou jsem chtěla zjistit, kolik času věnují tanečníci street dance na druhém stupni základních škol. Těmito tématy se zabývaly otázky 6, 7, 8, 9 a 10. Z odpovědí respondentů lze říci, že nadpoloviční většina věnuje street dance jako volnočasové aktivitě 2 až 3 hodiny týdně v rámci pravidelných tréninků vedených lektorem. Dále více než 80 % respondentů se věnuje street dance i mimo pravidelné tréninky s lektorem. Týdně pak tomuto samostatnému tréninku věnují ½ hodiny až 2 hodiny. Pro mě jako pro lektora tance jsou tyto výsledky velmi potěšující, neboť je zřejmé, že respondenti jsou dobře motivováni a street dance se věnují svědomitě.

Další výzkumnou otázkou jsem chtěla zjistit znalosti, které mají tanečníci navštěvující druhý stupeň základních škol o tanečních stylech street dance. Tuto problematiku řeší dotazníková položka číslo 2, 4 a 5. Více než polovina respondentů řadí mezi taneční styly street dance break dance, dancehall, hip hop dance, house dance, locking a popping. Tudiž mají představu o tom, co zařadit jako street dance a co ne. Vogue a waacking však už řadí mezi street dance taneční styly pouze zhruba třetina respondentů. Drtivá většina dokáže určit, ve které zemi tyto styly vznikaly, což považuji jako lektor za velmi důležitý fakt.

Další výzkumnou otázkou, která souvisí s tou předchozí, jsem se snažila zjistit, zda jsou tanečníci ve věku žáků druhého stupně základních škol vzdělávání v oblasti street dance svými lektory, popřípadě, zda se věnují samostudiu. V této oblasti jsou výsledky taktéž velmi potěšující, neboť lektori olomouckých tanečních škol předávají své vědomosti svým žákům. Drtivá většina uvádí, že lektor jim teoretické poznatky na lekcích předává, a dokonce polovina respondentů se věnují samostudiu v oblasti street dance.

Čtvrtá výzkumná otázka souvisí s vnímáním street dance žáků druhého stupně ZŠ, kteří se street dance věnují jako volnočasové aktivitě. Většina respondentů, která na otázku odpověděla vnímá street dance jako jistý nástroj psychohygieny, neboť z toho, co uvádí, jim přináší uvolnění a při

tanci spíše relaxují. Také jim pomáhá vyjádřit emoce a nálady. Touto problematikou se zabývala položka č. 1.

Další výzkumná otázka zjišťuje, jaké styly jsou mezi olomouckými juniorskými kategoriemi nejoblíbenější. Na plné čáře to vyhrává taneční styl hip hop, který bývá v každé taneční škole vyučován jako první, aby si tanečník vytvořil základy. Hned za ním je na druhém místě house, který má hned po hip hopu jako první prostor ve výuce tance v jednotlivých školách street dance. Taneční školy se pak v těchto stylech věnují formě tréninků choreografie nebo freestyle. Větší polovina k mému překvapení upřednostňuje techniku freestyle. Bylo to však velmi těsné, neboť menší polovina se přiklání zase k choreografii. V každé taneční škole jsou tyto techniky kombinovány.

Cílem poslední výzkumné otázky je zjistit, kdo motivoval žáky druhého stupně ZŠ, aby se street dance věnovali a zjistit důvody proč se jemu nadále věnují. Bylo zjištěno, že nadpoloviční většina účastníků výzkumu si street dance jako volnočasovou aktivitu vybrala sama. Jako hlavní důvod pak větší polovina uvádí, že je to prostě baví. Nacházím v tomto souvislosti, neboť základním aspektem volného času je právě svobodné rozhodnutí a nenásilnost.

Jebavá ve své publikaci popisuje tanec jako umění, kdy jsou emoce a nálady vyjadřovány pohybem. Tanečník tak má možnost k sebevyjádření. Ve své publikaci také uvádí: „*Tanec odhaluje především citový stav člověka, proto je nutné hledat vazbu na pohyb, který vyjadřuje a odráží specifickou hladinu duševního rozpoložení člověka.*“¹⁸⁷ Pomocí tance můžeme vstřebat či uvolnit všechny emoce, které jsou součástí každodenního života. Osobité vyjádření emocí každého z nás činí naše taneční pohyby originálnějšími. Jednou z mých výzkumných otázek vztahujících se k této bakalářské práci je: „Jak vnímají street dance a jakou roli má v životě tanečníků street dance navštěvující 2. stupeň základní školy?“ 13 z 60 dotazovaných uvedlo, že street dance vnímají jako prostředek k uvolnění a relaxu a dalších 7 respondentů uvedlo, že street dance jim dopomáhá k vyjádření svých emocí. Tudiž alespoň jedna třetina z dotazovaných se ztotožňuje s myšlenkou, kterou Jebavá ve své práci uvádí.

¹⁸⁷ JEBAVÁ, Jana, 1998. *Kapitoly z dějin tance a možnosti terapie*. Praha: Karolinum. ISBN 80-7184-620-1. s. 11

8 ZÁVĚR

Hlavním cílem mé bakalářské práce bylo shrnout teoretické poznatky o tanečních stylech street dance, jejich historie a vývoji. Informace o těchto daných stylech a jevech jsou těžko dohledatelné. Práce je dělena na teoretickou část, ve které jsem se snažila z dostupných odborných zdrojů vymezit pojmy street dance, hip hopová kultura a volný čas. Volný čas je velmi širokým tématem, který je však důležitý v životech nás všech. U každé volnočasové aktivity je důležitým pojmem Pedagogika volného času, se kterou by měl být seznámen každý taneční lektor street dance.

Mnoho poznatků o street dance je však z mých vlastních zkušeností, které sbírám už 12 let. Víím, jak taneční scéna obzvlášť na Olomoucku, ale i v celé České republice, funguje. Do poslední kapitoly teoretické části jsem zařadila také seznam olomouckých tanečních škol a jejich popis, aby bylo jasné, v jakých podmínkách je zde tanec vyučován. Jak už je výše zmíněno, informace o street dance a hip hopové kultuře jsou těžko dostupné nebo jsou dostupná pouze poměrně zavádějící data. Byla bych ráda, kdyby má práce byla přínosem pro tanečníky street dance jako stručný přehled jednotlivých stylů a vývoji kultur s nimi spojených. Kapitola volný čas by měla sloužit k jakémusi uvědomění si hodnoty volného času a vést jednotlivce k jeho smysluplnému trávení.

Pro svůj výzkum v praktické části jsem využila kvantitativní metodu, kdy jsem zjištěné informace zpracovala do tabulek. V praktické části jsem se zaměřila především na časovou náročnost street dance jako volnočasové aktivity a znalosti respondentů o stylech street dance. Zaměřila jsem se také na to, jestli a jakým způsobem získávají znalosti o tanečních stylech street dance, které jsou těžko dohledatelné. Vzhledem k tomu, že módní trendy se stále mění a vyvíjí a street dance nabízí mnoho podkategorií tanečních stylů, zajímalo mě, jaký z tanečních stylů bude právě ten nejoblíbenější. Například popularita a informovanost o tanečním stylu dancehall prudce vzrostla od roku 2010. Potěšilo mě také to, jak juniorské kategorie olomouckých tanečních škol vnímají a jakou roli pro mě představují. Jejich vnímání totiž street dance popisuje jako nástroj psychohygieny, která je v dnešní hektické době plné stresu velmi důležitá.

9 REFERENČNÍ SEZNAM

331 *Dance studio* [online], ©2021. [cit. 2021-6-25]. Dostupné z: <https://www.331.cz/tanecni-skola/>

331 *Dance studio: Taneční styl Locking* [online], ©2021. [cit. 2021-6-30]. Dostupné z: <https://www.331.cz/tanecni-styl/locking/>

331 *Dance studio: Taneční styl popping* [online], ©2021. [cit. 2021-6-23]. Dostupné z: <https://www.331.cz/tanecni-styl/popping>

331 *Dance studio: Taneční styl house dance* [online], ©2021. [cit. 2021-6-23]. Dostupné z: <https://www.331.cz/tanecni-styl/house-dance/>

331 *Dance studio: Taneční styl hip hop* [online]. ©2021 [cit. 2021-6-30]. Dostupné z: <https://www.331.cz/tanecni-styl/hiphop/>

331 *Dance studio: Taneční styl waacking* [online]. ©2021 [cit. 2021-6-30]. Dostupné z: <https://www.331.cz/tanecni-styl/waacking/>

331 *Dance studio: Taneční styl vogue* [online]. ©2021 [cit. 2021-6-30]. Dostupné z: <https://www.331.cz/tanecni-styl/vogue/>

331 *Dance studio: Taneční styl dancehall* [online]. ©2021 [cit. 2021-6-30]. Dostupné z: <https://www.331.cz/tanecni-styl/dancehall/>

ARLT, Marianne, 1994. *Puberta je, když začínají s rodiči potíže: Deník jedné matky*. Praha: Portál. Čtení o výchově. ISBN 80-7178-020-0.

BÁRTLOVÁ, Sylva, Petr SADÍLEK a Valérie TÓTHOVÁ, 2008. *Výzkum a ošetrovatelství*. Vyd. 2., přeprac. a dopl. Brno: Národní centrum ošetrovatelství a nelékařských zdravotnických oborů. ISBN 978-80-7013-467-2.

BBC: *Culture* [online], 2014. [cit. 2021-6-23]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/culture/article/20130809-the-party-where-hip-hop-was-born>

Dotazník [online], 2021. [cit. 2021-6-25]. Dostupné z: https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSd2Csf6ZKsGysGO5TLuD1i5BMh8_eFyO6JSII33q47BhmVoeg/viewform

FIEDLER, Martin, 2003. *Hip hop forever*. Olomouc: HANEX. ISBN 80-85783-41-X.

GAVORA, Peter, 2000. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno: Paido. Edice pedagogické literatury. ISBN 8085931796

GUZMAN-SANCHEZ, Thomas, 2012. *Underground dance masters: Final history of forgotten era*. California: Praeger. ISBN 978-0-313-38692-3.

HARGER, Steven, 1984. *Hip Hop: The Illustrated History of Break Dancing, Rap Music, and Graffiti*. New York: St. Martin's Press. ISBN 978-0312373177.

HÁJEK, Bedřich, Břetislav HOFBAUER a Jiřina PÁVKOVÁ, 2011. *Pedagogické ovlivňování volného času: trendy pedagogiky volného času*. Vyd. 2., aktualiz. [i.e. 3. vyd.]. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-0030-7.

Hip hop area: Rap: MCing [online], ©2008. [cit. 2021-6-23]. Dostupné z: <http://www.hiphoparea.com/rap/mcing.html>

Hip Hop Evolution Netflix [online]. 2016 [cit. 2021-06-20]. Dostupné z: <https://www.netflix.com/cz/>

HOFBAUER, Břetislav, 2004. *Děti, mládež a volný čas*. Praha: Portál. ISBN 80-717-8927-5.

HOPE, Donna P. *Dancehall origins, history, future* [online]. [cit. 2021-6-25]. Dostupné z: file:///C:/Users/gabca/Downloads/Dancehall_Origins_History_Future.pdf

CHRÁSKA, Miroslav, 2007. *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu*. Praha: Grada. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-1369-4.

JEBAVÁ, Jana, 1998. *Kapitoly z dějin tance a možnosti terapie*. Praha: Karolinum. ISBN 80-7184-620-1.

JÍROVÁ, Olga, 2012. *Hip hop in American culture*. Olomouc. Bakalářská práce. Univerzita Palackého Olomouc. Vedoucí práce Mgr. Jiří Flajšar, Ph.D.

KABÁT, Ladislav. 2009. *Street Dance: B-boying*. In KABÁT, Ladislav. *Alyaschcrew.com* [online]. Olomouc, 20. července 2009 [cit. 2021-05-16]. V současné době doména nefunkční, čerpáno ze soukromých zdrojů mého tanečníka lektora Ladislava Kabáta.

KRATOCHVÍLOVÁ, Emília, 2004. *Pedagogika volného času: výchova v čase mimo vyučování v pedagogické teorii a v praxi*. Bratislava: Vydavateľstvo UK. ISBN 80-223-1930-9.

LANGMEIER, Josef a Dana KREJČÍŘOVÁ, 2006. *Vývojová psychologie*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Grada. Psyché (Grada). ISBN 80-247-1284-9.

LEOVÁ, Ly, ©2020. *Tanec & Móda: Vogue, taneční styl daleko za hranici dekadence* [online]. [cit. 2021-6-25]. Dostupné z: <https://www.redbull.com/cz-cs/tanec-moda-urban-vogue-queer-tanec-a-moda-ly-leova>

LEOVÁ, Ly, ©2020. *Tanec & Móda: Zvířecí vzory, copánky, spandex a vyzývavé outfity dancehallu* [online]. [cit. 2021-6-25]. Dostupné z: <https://www.redbull.com/cz-cs/urban-tanec-hudba-serie-tanec-moda-dancehall-ly-leova>

LEOVÁ, Ly, ©2020. *Tanec & Móda: Macho nebo diva? Vyber si! Tohle je taneční styl waacking* [online]. [cit. 2021-6-25]. Dostupné z: <https://www.redbull.com/cz-cs/tanec-hudba-waacking-ballroom-kultura-disco-funk-ly-leova-tanec-moda-serie>

LEOVÁ, Ly, ©2019. *Tanec & Móda: Kde se vzalo široké hip hopové oblečení, do-ragy a teplákovky* [online]. [cit. 2021-6-25]. Dostupné z: <https://www.redbull.com/cz-cs/tanec-urban-moda-serie-hip-hop-umeni-design-ly-leova>

LINK, Henry, Buddha STRETCH a Caleaf SELLERS. *New school dictionary* [online]. 2010 [cit. 2021-6-23]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=yX6H5o1OyU&t=1464s>

Lola's dance centre [online], ©2016. [cit. 2021-6-25]. Dostupné z: <http://www.loladance.cz>

Mentem: *Teorie motivace podle Maslowa* [online]. 2018 [cit. 2021-5-14]. Dostupné z: <https://www.mentem.cz/blog/teorie-motivace/>.

PALACE, Steve, ©2018. *The Vintage news* [online]. [cit. 2021-6-25]. Dostupné z: <https://www.thevintagenews.com/2018/07/21/new-yorks-1977-blackout/>

PÁVKOVÁ, Jiřina, 2002. *Pedagogika volného času*. Vyd. 3., aktualiz. Praha: Portál. ISBN 80-7178-711-6.

POLÁK, David, ©2016. *Redbull: Taneční styl Krump, jeho historie, vývoj i současnost* [online]. [cit. 2021-6-23]. Dostupné z: <https://www.hiphopdance.cz/krump/>

PRICE, Emmet George, 2006. *Hip hop Culture*. Santa Barbara, California: ABC-CLIO. ISBN 1-85109-867-4.

PRŮCHA, Jan, Jiří MAREŠ a Eliška WALTEROVÁ, 2003. *Pedagogický slovník*. 4. aktualiz. vyd. Praha: Portál. ISBN 80-717-8772-8.

PRŮCHA, Jan, Eliška WALTEROVÁ a Jiří MAREŠ, 2008. *Pedagogický slovník*. 4., aktualiz. vyd. [i.e. Vyd. 5.]. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-416-8.

PRŮCHA, Jan, ed., 2009. *Pedagogická encyklopedie*. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-546-2.

PUGNEROVÁ, Michaela, 2019. *Psychologie: pro studenty pedagogických oborů*. Praha: Grada. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-271-0532-8.

ŘÍČAN, Pavel, 2006, c2004. *Cesta životem: [vývojová psychologie] : přepracované vydání*. Vyd. 2. Praha: Portál. ISBN 80-7367-124-7.

ŠIMÍČKOVÁ-ČÍŽKOVÁ, Jitka, 2010. *Přehled vývojové psychologie*. 3., upr. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci. ISBN 978-80-244-2433-0.

Thomann: *DJ kontrolery* [online], ©2021. [cit. 2021-6-23]. Dostupné z: https://www.thomann.de/cz/rane_twelve_mk_iibattle_controller.htm?gpl=1&gclid=Cj0KCQjw4cOEBhDMARIsAA3XDRhwz-0lYw7xyB6gy3vHHuqxW3XorpmCqZeOw4ejq14LWifcC5o9sF4aAkkjEALw_wcB

Thomann: *DJ kontrolery* [online], ©2021. [cit. 2021-6-23]. Dostupné z: https://www.thomann.de/cz/behringer_djx900_usb.htm?gclid=Cj0KCQjw4cOEBhDMARIsAA3XDRhXh2xGSCdKLQPRlp8xJcIFeM_X9R8jzWqqGZzt4CUjiB5R5OreNvAaAv3vEALw_wcB

Thomann: *vokální procesory* [online], ©2021. [cit. 2021-6-23]. Dostupné z: https://www.thomann.de/cz/roland_vt_4.htm

VÁGNEROVÁ, Marie, 2000. *Vývojová psychologie: dětství, dospělost, stáří*. Praha: Portál. ISBN 80-7178-308-0.

VESELÝ, Karel, 2012. *Hudba ohně: radikální černá hudba od jazzu po hip hop a dále*. 2. vyd. V Praze: BiggBoss. ISBN 978-80-903973-5-4.

Zákony pro lidi: Zákon č. 563/2004 Sb. [online], ©2021. [cit. 2021-6-28]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-563>

V případě starších titulů se jedná o primární zdroje k problematice.

10 SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

č. Číslo

Obr. Obrázek

11 SEZNAM TABULEK

Tabulka č.1: Role street dance v životě respondentů

Tabulka č. 2: Styly spadající pod street dance

Tabulka č. 3: nejpopulárnější taneční styly spadající pod street dance

Tabulka č.4: Země, kde vznikaly taneční styly street dance

Tabulka č. 5: Vybavení potřebné pro vykonávání street dance jako volnočasové activity

Tabulka č. 6: Počet tréninků za týden

Tabulka č. 7: Trvání jednoho vedeného tréninku lektorem v minutách

Tabulka č. 8: Trénování v osobním volnu bez vedení lektora tance

Tabulka č. 9: Počet tréninků v osobním volnu bez vedení lektora tance za týden

Tabulka č. 10: Trénink v osobním volnu bez vedení lektora tance v minutách

Tabulka č. 11: Převaha získávání teoretických poznatků o street dance od lektora

Tabulka č. 12: Převaha získávání teoretických poznatků o street dance samostudiem

Tabulka č. 13: Preference formy tréninku

Tabulka č. 14: Osoby, které tě ke street dance přivedly

Tabulka č. 15: Převaha důvodů, proč se respondenti stále street dance věnují

Tabulka č. 16: Převaha členů jednotlivých tanečních škol

Tabulka č. 17: Pohlaví respondentů

Tabulka č. 18: Převaha ročníku základní školy respondentů

Tabulka č. 19: Věk respondentů

12 SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek č.1 – turntable

Obrázek č.2 - mixer

Obrázek č.3 - sampler

Obrázek č.4 - pozvánka na party DJ Kool Herca a jeho sestry Cindy Campbell

Obrázek č.5 - Maslowova pyramida

13 SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č.1 – podoba dotazníku

14 PŘÍLOHA Č.1

Street dance jako volnočasová aktivita u žáků 2. stupně základních škol na Olomoucku

Jmenuji se Gabriela Jančíková a jsem studentkou bakalářského studia oboru Výchova ke zdraví a Anglický jazyk se zaměřením na vzdělávání na Univerzitě Palackého v Olomouci. Tímto bych Vás ráda poprosila o vyplnění dotazníku, jehož účelem je zhodnocení tanečního stylu street dance jako volnočasové aktivity u žáků na 2. stupni základních škol na Olomoucku. Tento dotazník je zcela anonymní a dobrovolný. Slouží pouze pro účely mé bakalářské práce. Odpovídejte prosím tak, aby vaše odpovědi souvisely se situací před nouzovými stavy spojenými s COVID-19 v roce 2020 a 2021.

1. Jak bys několika vlastními slovy popsal/a street dance? Jakou roli má například v tvém životě?

2. Jaké konkrétní taneční styly se podle tebe řadí pod street dance neboli pouliční tance? (lze zakroužkovat více odpovědí)
 - a. locking
 - b. popping
 - c. balet
 - d. dancehall
 - e. b-boying (break dance)
 - f. isco dance
 - g. house dance
 - h. hip hop dance
 - i. contemporary
 - j. vogue
 - k. waacking
 - l. krump
 - m. společenské tance

3. Kterému z uvedených stylů spadajících pod street dance se nejraději věnuješ?

4. V jaké zemi vznikaly styly spadající pod street dance neboli pouliční tance?
 - a. Japonsko

- b. Spojené státy americké (USA)
 - c. Česká republika
 - d. Švédsko
 - e. Nevím.
5. Jaké vybavení je potřebné pro vykonávání street dance jako volnočasové aktivity?
(Lze zakroužkovat i více odpovědí.)
- a. zdroj hudby
 - b. helma
 - c. pohodlná obuv
 - d. chrániče (ochrana zubů, loktů, zápěstí apod.)
 - e. pohodlné oblečení
 - f. míč
 - g. pití
6. Kolikrát týdně máš vedený trénink se svým lektorem tance?
- a. 1x-2x týdně
 - b. 3x-4x týdně
 - c. Více než 4x týdně
7. Kolik minut trvá vedený trénink s tvým lektorem?
- a. max. 30 minut
 - b. 30-60 minut
 - c. 60-90 minut
 - d. Více než 90 minut
8. Trénuješ i sám/sama bez vedení lektora? (např. sám doma nebo venku s kamarády)
- a. ano
 - b. ne
9. Jak často trénuješ sám/sama bez vedení tvého lektora? (Na tuto otázku odpovídej pouze v případě, že si na předchozí otázku odpověděl/a „Ano“)
- a. 1x-2x týdně
 - b. 3x-4x týdně
 - c. Více než 4x týdně
10. Kolik minut obvykle věnuješ jednomu tréninku v týdnu tréninku bez vedení lektora?

- a. max. 30 minut
- b. 30-60 minut
- c. 60-90 minut
- d. více než 90 minut

11. Předává ti tvůj lektor různé teoretické poznatky a znalosti o tanci a jednotlivých stylech v průběhu tréninku?

- a. ano
- b. ne

12. Snažíš se ve svém volném čase získávat znalosti o těchto stylech tance? (např. o historii a vývoji jednotlivých stylů)

- a. ano
- b. ne

13. Jaké formy tréninku upřednostňuješ?

- a. freestyle
- b. choreografie

14. Kdo rozhodl, že se budeš ve svém volném čase věnovat právě pouličním tancům neboli street dance? (např. ty sám, tví rodiče či prarodiče)

15. Uveď hlavní důvod, proč se street dance věnuješ nadále?

16. Jakou olomouckou taneční školu street dance navštěvuješ? (Uveď celý název.)

17. Jsi chlapec nebo dívka?

- a. chlapec
- b. dívka

18. Do jaké třídy chodíš?

19. Kolik je ti let?

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Gabriela Jančíková
Katedra:	Katedra antropologie a zdravotní vědy
Vedoucí práce:	Mgr. Petr Zemánek, Ph.D.
Rok obhajoby:	2021

Název práce:	Street dance jako volnočasová aktivita u žáků druhého stupně základních škol
Název v angličtině:	Street dance as a leisure activity for secondary school pupils in the Olomouc region
Anotace práce:	<p>Teoretická část této práce se věnuje tématu street dance a stylům pod street dance spadajících. Je zde popsána také hip hopová kultura, která s tímto tanečním stylem úzce souvisí. Je zde také charakterizován volný čas, jeho funkce a volnočasové aktivity. Dále se teoretická část věnuje osobnosti pedagoga volného času a pedagogice volného času obecně. Je zde charakterizován starší školní věk. Zmíněny jsou zde i všechny olomoucké taneční školy, které se pouličním tancem zabývají. Empirická část této práce se věnuje metodologii kvantitativního výzkumu, jehož cílem je zjistit, jaká je časová náročnost street dance jako volnočasové aktivity. Pomocí metody dotazování se tato práce zabývá vnímáním street dance žáky druhého stupně základních škol a jejich motivací.</p>

Klíčová slova:	street dance, volný čas, volnočasová aktivita, starší školní věk
Anotace v angličtině:	<p>The theoretical part of this thesis deals with the topic of street dance and dance styles that belong to street dance. Hip hop culture, which is closely related to street dance, is also described in this thesis. Leisure time, its functions and leisure activities are also defined in this thesis. There is also described the personality of the leisure pedagog and pedagogy of leisure time in general. There also characteristics of older school age children. The last chapter of theoretical part is dealing with a description of all dance schools in Olomouc focusing on street dance.</p> <p>The empirical part of this thesis deals with the methodology of quantitative research, which aims to determine how time-consuming street dance is. Using the method of questioning, this thesis deals with the perception of street dance by secondary school students and their motivation to do street dance as a leisure activity.</p>
Klíčová slova v angličtině:	street dance, leisure time, leisure activity, older school age children

Přílohy vázané v práci:	Příloha č. 1 – podoba dotazníku
Rozsah práce:	99 stran
Jazyk práce:	čeština